

በክርስቶስ ነፃ ነን!

ገላትያ ዩኒቨርሲቲን ሰነድ

በነቢዩ ኢሳይያስ

ፊዕይ አሳታሚ
አዲስ አበባ 2001 ዓ.ም.

በክርስቶስ ነፃ ነን!

ገባትዎ የነፃነታችን ሰነድ

ራዕይ አሳታሚ © 2001 ዓ.ም.

መብት በሕግ የተጠበቀ ነው።

ያለ አሳታሚው ፈቃድ አባዝቶ ማሳተም ሆነ የተወሰነ ክፍል በተለያዩ መንገዶች ማራባት በጥብቅ የተከለከለ ነው። በማንኛውም መልኩ መረጃ ለመውሰድ ከተፈለገ የተወሰደው መረጃ ሥርዓቱን ጠብቆ ሊጠቀስ እንዲሁም በግርጌ ማስታወሻ ሊመላከት ይገባል።

የመጀመሪያ እትም 2001 ዓ.ም

በዚህ መጽሐፍ ላይ የተጠቀሱት የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች የተቀዱት ሊንተርናሽናል መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር በ1993 ዓ.ም. ካሳተመው አዲሱ መደበኛ ትርጉም እና አልፎ አልፎ የኢትዮጵያ መጽሐፍ ቅዱስ ማህበር ካሳተመው ከነባሩ (1954 ዓ.ም.) ትርጉም ላይ ነው።

ራዕይ አሳታሚ
የፖ. ሳ. ቁ 2332
አዲስ አበባ

RP-24 3M

ሰዎች ስለዚህ መጽሐፍ ምን አሉ?

በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ለማግኘት በእምነት ብቻ ሳይሆን የሕግን ሥራ መጨመር አለብን ለሚሉና የእግዚአብሔርን ጸጋ ላጣጣሉ ሰዎች ጳውሎስ በገላትያ መልእክቱ የመለሰውን መልስ በተብራራና በቀላሉ ልንረዳው በምንችል መልኩ ይኼ መጽሐፍ ያስተምረናል። ብናነበውና ገንዘባችን ብናደርገው እኛንም እንዲህ ካለ ስህተት ይጠብቀናል።

ብሩ ሮበሌ

የመሠረተ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ሊቀ መንበር

የክርስትና መልእክት “በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ” በእምነት መዳን መሆኑን ያልተረዱ ምእመናን በእምነት ከሚገኘው ጽድቅ ይልቅ በራስ ምግባር ላይ በመመርኮዝ በእምላካቸው ዘንድ ተቀባይነት ለማግኘት ብርቱ ድካም ውስጥ ይገባሉ። ተመልሰውም በራሳቸው ምግባር የመደገፍና በዚያ መታሰይ ወጥመድ ውስጥ ይወድቃሉ።

እሳፊው “የክርስቶስን ሞትና ትንሣኤ” መልእክት ለአንባቢያን በማቅረብ በክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ የተገኘውን ነጻነት ለማሳየት ያደረጉትን ብርቱ ጥረት በማድነቅ ምእመናን መልእክቱን አንብበው በተገቢው የእምነት መንገድ ላይ እንዲደርሱ ከጊዜ ወሰድ፣ ልብ - ወለድ መንፈሳዊ መሳይ አስተምህሮዎች እንዲጠነቀቁ የገላትያ መጽሐፍ ማብራሪያ (ከሳቴ) እንደ ፋና እንዲሆንላችሁ አበረታታለሁ።

አያሌው ተስማ (ቄስ)

አዲስ አበባና አካባቢው ወንጌላዊት መካነ ኢየሱስ ቤተ ክርስቲያን ፕሬዝዳንት

ሰምተን በእምነት የዳንበት ወንጌል በዘመን ተቆጥሮ በትውፊት ተቋጥሮ የተላለፈ የሰው የጎይማኖት ወግ ሳይሆን እግዚአብሔር እብ በልጁ በክርስቶስ ማንነት ትምህርትና የመስቀል ሞት የገለጸው ንጹህ የማዳን የጸጋ ጎይል ነው። የዚህም መጽሐፍ ጥሪ ይህንኑ ዳግም ማሳሰብ ነው። መምህር ነቢዩ ጳውሎስ የትምህርት ትኩረቱን በድጋሚ ያየሁበት የእረኞች (የመጋቢዎች) ተገቢ የጥሪ ድምጽ ነው፤ ሰሙት!

ሰለሞን ጥላሁን
ደራሲና የነገረ መለኮት መምህር

አበርክቶት

በእምነት የመጽደቅ ትምህርት በራሳችን ሰብአዊ ምግባር እንድናለን በሚሉ ሕግ አክራሪ ወንድሞች መጣሰ የለበትም፤ ሕግና ወንጌልም አይቀላቀል በማለቱ በደረሰበት ጽኑ መከራ በጽናት ምሳሌነቱን ላላየን ለተወደደው ወንድም ቄሳ ኤርምያስ ገዛሽኝ ይህን ዘንድ የጸሐፊው በጎ ፈቃድ ነው።

ማውጫ

መቅደም	9
መግቢያ:-	10
1. የመጽሐፉ ታሪካዊ ዳራ	15
1.1 ጸሓፊው:-	15
1.2 የመልእክቱ ተደራሰብ (ተቀባዮች)	23
1.3 መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜ	25
1.4 መልእክቱ የተጻፈበት ዐላማ:-	25
1.5 የመጽሐፉ ነገረ መለኮት	26
1.6 የገላትያ መልእክት ከሮሜ መልእክት ጋር ያለው ዝምድና:-	27
1.7 መልእክቱ ሲጻፍ ጸሓፊው የነበረበት ሁኔታ:-	29
1.8 በጳውሎስና በገላትያ ለማኞች መካከል የነበረው ግንኙነት:-	30
1.9 የመጽሐፉ መሪ ጥቅስ	30
1.10 በገላትያ መልእክት ላይ ለምን ጥናት ማድረግ አስፈለገ? 31	30
2. የመልእክቱ መግቢያ	31
2.1. የጳውሎስ የሐዋርያነቱ ሥልጣን	31
2.3 የክርስቶስ የማጻኑ ኀይል	35
2.4 ወንጌል አንድ ብቻ ነው	38
2.6. የአይሁድ አድራጊዎች ትምህርት ለምን ወንጌል ተባለ? 41	38
2.7. እውነተኛ ወንጌል ምንድን ነው?	42
2.8. ልዩ ወንጌልን የመቀበል ውጤት	45
2.9 ልዩ ወንጌልን የሚሰብክ የተረገመ ነው	46
2.10. የጳውሎስ ጥሪ	48
2.11. በጳውሎስ የተሰበከው ወንጌል ምንጩ ሰው አይደለም	50
2.12. የጳውሎስ ቅድመ-ክርስትና ሕይወት	51
2.13. ጳውሎስ ለወንጌል መለየቱ	53
2.14. የመለወጡ ዓላማ (ግብ)	55
2.15. የጳውሎስ ጉዞ ወደ ኢየሩሳሌም	58
3. በሐዋርያት ተቀባይነት ማግኘቱ	59

3.1. የወንጌልን እውነት መጠበቅ	
3.2. የሐዋርያዊ ሥልጣን እኩልነት	
3.3. የጳውሎስ ጴጥሮስን መቃወም	
3.4. ክርስቶስና ሕግ	
4. መንፈስ ቅዱስን የምንቀበለው በእምነት ነው	
5. የእብርሃም ልጅነት በእምነት ነው	
6. በሕግ ሥራ መጽደቅ መፈለግ ከርግማን በታች መሆን ነው..	
6.1 ሰው በሕግ ሥራ ሊጻድቅ አይችልም	
6.2 ክርስቶስ ከሕግ ርግማን ዋጀን	
6.3. የእብርሃም በረከት	
6.3 ሕጉና የተሰፋው ቃል	
6.4 የድነት ተስፋ የተሰጠው ከሕግ በፊት ነው	
6.5 ሕጉ ከተሰፋው ቃል አይበልጥም	
6.6. የተሰፋው ቃል በሕግ አልተሻረም	
6.7 የእግዚአብሔር ልጆች ነን	
7. በእምነት ወራሾች ነን	
7.1 ጳውሎስ ለገላትያውያን ያለው በጉ አስተሳሰብ	
7.2 የጳውሎስ የፍቅር ልመና	
7.3 የሐሰተኞቹ ፍሰጋ	
7.4 የአጋርና የሣራ ምሳሌ	
7.5 ከተሰፋ ቃል የተነሣ የሚመጣ ሰደት	
8. በክርስቶስ ነፃ ወጥተናል	
9. ሕጉን በመንፈስ ቅዱስ መፈጸም ይቻላል	
10. በመንፈስ ቅዱስ ኀይል የሆነ የድል ሕይወት	
11. የሥጋ ሥራና የመንፈስ ፍሬ	
11.1 የሥጋ ሥራ	
12. የመንፈስ ፍሬ	
12.1 የእማኝን የልብ ሁኔታ የሚያመለክት ፍሬ	
12.2 የእማኞችን የእርስ በእርስ ግንኙነት የሚገልጥ የመንፈ ፍሬ	
12.3 ለእማኝ የየአለት ኑሮ መመሪያ የሚሆን የመንፈስ ፍ 140	
13. መንፈሳዊነትን በኑሮአችን ማሳየት	

13.1 የሌሎችን ሽከም መሸከም	144
13.2 መልካም ነገሮችን መከፋፈል	148
14. አዲስ ፍጥረት መሆን ከመገረዝ ይበልጣል	151
15. ሕግ አክራሪዎች	152
16. የክርስቶስ ኢየሱስ መስቀልና ሐዋርያው ጳውሎስ	153
17. በክርስቶስ አዲስ ፍጥረት መሆን	155
18. ሐዋርያዊ ቡራኬ (ስላምና ምሕረት)	156
19. በጳውሎስ ላይ ያረፈው የመከራ ማኅተም	157
ዋቢ መጻሕፍት	159

መቅድም

ከጳውሎስ መልእክቶች በገላትያ መጽሐፍ ላይ ልዩ ትኩረት በመስጠት ሰፊ ጥናት አንዳደርግና በኋላም በመሐልገ በምእራብና በምሥራቅ አዲስ አበባ መሠረተ ክርስቶስ አጥቢያዎች ለተተኪ መሪዎች አገልጋዮችና ወጣቶች ካስተማርኩት በኋላ በዚህ መልኩ በመጽሐፍ እንዲወጣ ያነሳላችኋል ምክንያት እለገ ይህም ምክንያት ከጥቂት ዓመታቶች በፊት "ጽድቅ በእምነት ድነት በጸጋ" ከሚሰው የወንጌላውያን እምነት ውጪ በመውጣትና በራስ ምግባር በመደገፍ በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት እንደሚገኝ የሚያምኑ እንዳንድ ወገኖች በእውነቱ ላይ በጠላትነት በመነሳት በዚህ እውነት የጸኑትን መከራ እንዲቀበሉ ምክንያት ሆኖአል። ሐዋርያት ያስተማሩት በኋላም የተሃድሶ መሪዎች መከራ በመቀበልና ዋጋ በመክፈል ያስተማሩትን የንጹሁን ጸጋ ወንጌል ባሕሪ ስለሁኑ ትውልድ በጥቂቱ ለማሳየትና ጠብቆ ለማኖር ይህ መጽሐፍ ሊጻፍ ችሏል።

መጽሐፉን በማንበብ ሙያዊ አስተያየታቸውንና ምክራቸውን ለሌሎች ለቁስ አያሌው ተሰማገላ ለአቶ ሰለሞን ጥላሁንገላ ለአቶ ብሩ ሮበልገላ ለአቶ ዮናስ አስፋውና ለመጋቢ ጌቱ ኃይሌ ምስጋናዬን አቀርባለሁ። ሥራው ለህትመት ቢበቃ ብዙዎችን ሊጠቅም እንደሚችል በማሰብ ላበረታቱኝ ለመሐልና ለምእራብ አዲስ አበባ መሠረተ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን አገልጋዮች ምሥጋናዬ የላቀ ነው። እኔ ብዙውን ጊዜ የገባኝንና የተረዳሁትን በመጻፍ እንጂ ትኩረት ሰጥቼ በሥርዓተ ነጥብና በሆሄዎች ጉዳይ ላይ አልጫነቅም፤ ይህ ድካሜ ነው። አቶ ቴዎድሮስ በየገን ይህ መጽሐፍ እንዲህ ዓይነቱ ግድፈት እንዳይገኝበት ሥነ ጽሁፋዊ ውበቱ እንዲጠበቅና ለአንባቢያን የሚያደናቅፍ ነገር እንዳይኖረው ጊዜውን ሰጥቶ የአርትኦቱን ሥራ ሠርቶአልና እግዚአብሔር ይባርክህ ልለው እወዳለሁ። በተለይም ረቂቁን በመተየብ ለተሳበረችኝ ለውድ ባለቤቴ ሮማን (ሮል) ደምሴ እንዲሁም ለአቶ ብርሃኑ አስፋው ምስጋናዬ ከፍተኛ ያለ ነው። ምናሴ ዘውዴ መጽሐፉ የተሸከመውን እውነት በሽፋን ሰክሎ ላይ ለመግለጽ ያደረገውን ጥረት ላይ እግዚአብሔር የሰጠውን ጥበብ አስተውያለሁ። ስለዚህ እግዚአብሔር ያላድግህ ልለው እወዳለሁ።

ጸሐፊው

መግቢያ፡-

የገላትያ መልእክት የዐርነታችን ሰነድ ነው!

ሁለተኛውን አጠናቀን ሶስተኛ ምዕት ጀምረናል። ዓለማችን በከፍተኛ እንዲሁም ፈጣን በሆነ የለውጥ ሂደት ማለባል ውስጥ ነች። እኛም ስለ ዓለማችን ያለን መረዳት በፍጥነት እየተቀየረ ነው። በሳይንስ በቴክኖሎጂ በፍልስፍና በባህል ዙሪያ እየተካሄዱ ያሉ ለውጦች ሁሉን ነገር በጥርጣሬ እንድንመለከት ጥሪ የሚያቀርቡልን ሆነዋል። እውነት የሚባል ነገር አለ? ካለ እውነት ራሱ ምንድን ነው? የሚለውን ርእሰ ጉዳይ ጨምሮ በጥያቄ ውስጥ ያልገባ አንዳችም ነገር የለም ማለት ይቻላል። ለዚህ ነው ምሁራን ይህን ታሪካዊ ወቅት "ድህረ ዘመናዊ ዓለም" በሚል ስያሜ የሚጠሩት። በርግጥም ዓለማችን በትልቅ የለውጥ ሂደት ምናልባትም በማለባል ውስጥ ወድቃለች። በጥያቄና በጥርጣሬ ውስጥ ያልወደቀ አንዳችም ነገር የለም ማለት ይቻላል። ክርስቲያናዊ ሰነ ምግባርም ሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ ነገረ መለኮት ከዚህ ትልቅ ነውጥ ሊተርፉ አልቻሉም። ሁሉ እየታመሰ ሁሉ እየተናወጠ ሁሉ እየተሸበረ ሁሉ እየራደና ሁሉ እየተበጠበጠ ነው።

የዓለም መልክ ይህን የሚመስል ከሆነ መጽሐፍ ቅዱሳዊ የሆነው ክርስቲያናዊው ንጽረት ዓለም ጸንቶ በመቆም ዘመን ተሻግሮ የሚሄደው እንዴት ይሆን? ክርስቲያኖች መሠረተ እምነታቸውንም ሆነ ምግባራዊ ፋይዳቸውን አጣብቂኝ ውስጥ ለመከተት ከተለያዩ አቅጣጫ የሚሰነዘርባቸው አልቁ መሳፍርት የሌላቸውን ተግዳሮቶች የመመከት አቅም ከየት ሊያገኙ ይችላሉ? እነዚህና እነዚህን መሰል ፈተናዎች ለዘመናቸው ክርስትና የቀረቡ ሁነኛ ጥያቄዎች ናቸው።

በተለይ ይህ ነውጥና ቀውስ የክርስትናን መሠረተ እምነት በተመለከተ አዲስ አይደለም። የነበረገ ያለና ወደፊትም የሚኖር ነው። ተግዳሮቱም ደቂቃን በሚባሉት ክርስቲያናዊ አስተምህሮዎች ላይ ያነጣጠረ ሳይሆን አበይት የሚባሉትን ክርስቲያናዊ አስተምህሮዎች ዲላማ ያደረገ ነው። ትልቁ ሲናወጥ ትንሹ እንደሚደባይ ግን መዘንጋት የለበትም። እንግዲያው "መሠረቱ ከተናደገ ጻድቅ ምን

ማድረግ ይችላል?" (መዝ 11፥3)። መሠረት በተናደበት ሁኔታ "ኢየሱስ ክርስቶስ ትናንት ዛሬም ለዘላለም ያው ነው" (ዕብ 13፥8) የሚለውን እውነት እንዴት መስበክ ይቻላል? ቤተ ክርስቲያን የማይለወጠውን የጌታችንንና የመድኃኒታችንን የኢየሱስ ክርስቶስን ወንጌል ለዘመኑ ነዋሪ ለማቅረብ የዘመኑን እኩይ ትምህርት ገላልጣ በማሳየት መሠረቱን መልሳ የመገንባት ገላፊነት አለባት።

የመጽሐፍ ቅዱስ ቀዳማዊ መልእክት "ድነት" ነው። መጽሐፍ ቅዱስ ስለ ምርጫ ስለ ድነት ጥሪ ስለ ዳግም ልደት ስለ ንስሐ ስለ ጽድቅ ስለ ማደግ ልጅነት ስለ መከበር የሚያስተምረው ትምህርት "ድነት" በሚለው መጽሐፍ ቅዱሳዊና ነገረ መለኮታዊ ቃል የሚጠቃለል ነው። ከአራት ዘፍጥረት ምእራፍ 3 እስከ ራእየ ዮሐንስ ምእራፍ 22 የምናነበው እግዚአብሔር በታሪክ ውስጥ ሕዝቡን ለማዳን ያካሄደውን ገድልና እውን ያደረገውን ፕሮግራም ነው። እግዚአብሔር አምላክ የድነትን ኪዳን ለሰው ልጆች የሰጠው የሰው ልጆች በጎጢአት በወደቁበት ቅጽበት ነበር (ዘፍ 3፥15)። ነገር ግን የሰው ልጅ ሙሉ ለሙሉ በጎጢአት በመበላሸቱ እግዚአብሔርን ማወቅም ሆነ በጎጢአቱ የመጸጸት ዐቅም ዐጣ። ይህ ጣምራ ችግር እግዚአብሔር በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት ይፋ ያደረገውን ወጆአዊ ኪዳን በምለጋና እንዳይቀበል አደረገው።

የሰው ልጆች ሙሉ ለሙሉ በጎጢአት በመበላሸታቸው የአምላክን ወጆአዊ ግልጠት እንዳይቀበሉ ብቻ ሳይሆን የተቀበሉትንም በእውነት ወንጌል ጸንተው እንዳይኖሩ እክል ፈጥሮባቸዋል። ለዚህ እውነት ጥሩ ማሳያ የሚሆኑት የገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ናቸው። ሐዋርያው ጳውሎስ በደቡብ ገላትያ (ጵስድያ፣ አንጾክያ፣ ኢቆንዮን፣ ልባጥራንና ደርቤን) ወንጌል ሰብኮ ቤተ ክርስቲያናት መቆርቆር የጀመሩት በመጀመሪያው የሐዋርያው የወንጌል ጉዞ ወቅት ሲሆን (ሐዋ 13 - 14) ይህን የወንጌል ጉዞ አጠናቆ ወደ ኢየሩሳሌም ሲመለስ ከይሁዲ እምነት ወደ ክርስትና ገባን የሚሉ አንዳንድ ሰዎች ለጋ በሆነችው የገላትያ ቤተ ክርስቲያን እጅግ አደገኛ ትምህርት ማስተማር ጀመሩ። ሐዋርያው ሁለተኛውን የወንጌል ጉዞውን ከመጀመሩና (ሐዋ 15፥36-18፥23) የኢየሩሳሌም ጉባኤ ከመካሄዱ በፊት (ሐዋ 15)፤ ለእነዚህ አብያተ ክርስቲያናት የማቅኛ

ደብዳቤ ላከ። ይህም የገላትያ መልእክት ነው። ገላትያውያን ይህ መልእክት በደረሰባቸው ጊዜ ምን እንደ ተሰማቸው መልእክቱንም በምን አይነት መንፈስ እንደ ተቀበሉት መልእክቱ በእነዚህ ክርስቲያኖች ሕይወት ውስጥ ምን ለውጥ እንዳምጣ በውል አናውቅም፤ አልተጻፈልንምና።

ሐዋርያው ጳውሎስ በገላትያ 1፡6-9 ላይ "ልዩ ወንጌል" የሚለውን ገለጽ የሚጠቀመው በደቂቃን አስተምህሮዎች ላይ የሚነሡትን ልዩነቶች ለማመልከት ሳይሆን (ሮሜ 14፡1-8) ወይም በይዘት አንድ ሆነው በአቀራረብ ወይም በቅርጽ የሚለያዩትን አስተምህሮዎች ለማመልከት ሳይሆን በይዘቱ ፍጹም ባይተዋር የሆነውን ትምህርት ለማሳየት ነው። ልዩነቱ ሐዋርያው "ከጌታ ኢየሱስ ተቀበልኩት" በሚለው ትምህርትና "ልዩ ወንጌል" ብሎ በሚጠራው መካከል ያለ ትልቅ ልዩነት ነው። ለዚህም ነበር ሐዋርያው ይህን ልዩ ወንጌል የሚሰብኩትን ሰባኪያን "የተረገሙ ይሁኑ" ሲል በቁጣ የሚናገረው። ይህ "የተረገሙ ይሁኑ" የሚለው ንግግር ቃለ እግዚአብሔርን አስታኮ ኑፋቱን መለበክም ሆነ ማመን ዕጣ ፈንታው ዘላለማዊ ርግማን መሆኑን አመልካች ነው።

እግዚአብሔር ለቤተ ክርስቲያን የሰጣት ወንጌል በመናፍቃን አስተምህሮ ጥቃት የተሰነዘረበት ኢየሱስ ክርስቶስ ወደ ሰማይ ባረገ ማግስት ነው። ጳውሎስ ስለ "ልዩ ወንጌል" ማስጠንቀቅ የጀመረው በ55 ዓም ገደማ ነበር፤ ይህ ማስት ከክርስቶስ ትንሣኤና እርገት 20 ወይም 25 ዓመት በኋላ ማለት ነው። ሐዋርያው የገላትያ ክርስቲያኖች ወደ ልዩ ወንጌል "ፈጥነው" የመሄዳቸው ጉዳይ "አለደንቆታል" (ገላ 1፡6-8)። እነዚህም የሐሰት መምህራን የገላትያን ክርስቲያኖች በመሠረተ እምነታቸው ጸንተው እንዳይኖሩ "ስላናወጧቸው" እንዲሁም "እንቅፋት" ስለ ሆኑባቸው በቁጣ ተሞልተዋል (ገላ 5፡7-12)። ገላትያውያንም ክርስቲያኖች በእነዚህ መናፍቃን ምክንያት "ከክርስቶስ ተለይታችሁ ከጸጋው ወንጌል ወድቃችኋል" በሚያሰብል አደገኛ ሁኔታ ውስጥ ነው ያሉት (ገላ 5፡4)።

የመናፍቃኑ ስለባ የሆነችው የገላትያ ቤተ ክርስቲያን ብቻ ብትሆን ኖሮ ጉዳዩ እንብዛም ሳያለደንቅን ይችላል ነበር። ነገር ግን ይህ እይነቱ

ጉዳይ ኑፋቱ በበርካታ አብያተ ክርስቲያናት በጉልህ እንደታየ በርካታ የሐዲስ ኪዳን ምንባባት በግልጽ ያስተምራሉ። ሐዋርያው ጳውሎስ ለኤፌሶን ቤተ ክርስቲያን "እኔ ከሄድኩ በኋላ ለመንጋው የማይራፋ ጩካዎች ተኩላዎች እንዲገቡባችሁ ደቀ መዛሙርትንም ወደ ኋላቸው ይሰቡ ዘንድ ጠግግ ነገር የሚናገሩ ሰዎች በመካከላችሁ እንዲነሱ እኔ አውቃለሁ" ማለቱን ሉቃስ ዘግቦልናል (ሐዋ 20፡29-30)። እነዚህን መናፍቃዊ እንቅስ ቃሴዎች እጅግ አደገኛ ያደረጋቸው ወደ ክርስትያኑ ማኅበረሰብ ሾልከው በመግባት ውስጣዊ ችግር በማምጣታቸው ነው። ክርስቲያኖችን ከመንጋው በመነጠል የከፋታቸው አባሪና ተባባሪ ያደርጋሉ። በሮም በቆሮንቶስ በቆላሳይስ በተሰሉንቂ በፊልጵስደስ በፊንቄ እንዲሁም አይሁዳውያን ክርስቲያኖች በተበተኑባቸው ሰፍራዎች ሁሉ ይኸው ችግር እንደነበር ቀዳማይ ማስረጃችን የሆነው መጽሐፍ ቅዱስ እንዲሁም በዳጎርት (ሁለተኛ) ማስረጃነት የምንጠቅሳቸው የታሪክ ሰነዶች በግልጽ ይናገራሉ። ነገር መለኮታውያን "የነገረ መለኮት ታሪክ የመናፍቃን ታሪክ ነው" የሚሉበት እንጋፋው ምክንያት ክርስቲያናዊው ነገር መለኮት አሁን ባለበት ይዘት አምሮና ደምቆ መታየት የቻለው ቤተ ክርስቲያን በፍትረያው ውስጥ የጠለለ ነገር መለኮት እንዲኖራት እገዛ በማድረግ ነው። ይህ ሐቅ በየትኛውም ዘመን ያለው ቤተ ክርስቲያናዊ አስተዳደር "ሕይወት የሚገኝበት ትምህርት ደግሞ ሊመከር ተቃዋሚዎቹንም ሊወቅስ ይችላል ዘንድ" እንደ ተግረው በታመነ ቃል ይጻፍ (ቲቶ 1፡9) በሚለው ትእዛዝ የጸና ነው።

የእነዚህ መናፍቃን ኢርቱኦ አስተምህሮ ከፍተኛ ጥፋት ያስከተለበት አቢይ ምክንያት በወቅቱ 27ቱ የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት በአሁኑ መልክ ተጠርዘው በክርስቲያኑ ማኅበረሰብ እጅ መገኘት ያለመቻላቸው ነው። እነዚህ ቀኖናዊ የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት በአንድ ላይ ተጠርዘው በቤተ ክርስቲያን እጅ መግባታቸው ችግሩን ሙሉ ለሙሉ አስወግዶታል ማለት ግን አይቻልም። የቤተ ክርስቲያን ታሪክ የሐዲስ ኪዳን ቀኖና ከተጠናቀቀ በኋላ ለቁጥር የሚያታክቱ ልዩ ወንጌሎች ወደ ቤተ ክርስትያን ሾልከው በመግባት ጥፋት እንዳደረሱ ያስተምራል። ነገር ግን እነዚህ የሐዲስ ኪዳን መጻሕፍት

በክርስቲያኖች እጅ መግባታቸው ውሉና ሚዛኑ እንዳይጠፋ ትልቅ እገዛ በማድረጋቸው የክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን በየዘመናቱ የተነሡበትን ሞገደኛ ኑፋቄዎች በቃለ እግዚአብሔር ትምህርት እየፈተሸች ወገዱ እንድትላቸው ትልቅ መደላደል ፈጥረዋል።

ይህ እውነት ዛሬም ከእውነት ከቅንጣት ያነሰ አይደለም። እንዲያውም ከመቼውም ጊዜ በላይ በከፍተኛ ፍጥነት እያደገ በቤተ ክርስቲያንን በአላሳቢ ደረጃ ላይ የጣላት የመናፍቃን አስተምህሮ ነው። ለዚህም ነው በሁለተኛው ምእተ ዓመት ኖብቲሲዝም ለተባለው መናፍቃዊ ትምህርት ባላንጣ የነበረው ቀደምት የቤተ ክርስቲያን አባት ሔሬኒዎስ "መናፍቃን መንፈቃቸውን በይፋ እያሳዩ ሳይሆን መንፈቁን እምነታቸውን በይፋ እይተናገሩ የካዱትንም መንፈቅ በጌጠኛ ሽማ ሽፍነው ይመጣሉ" የሚለው መናፍቃዊ ትምህርቶች ከራሱ ከእውነት ይ"ልቅ እውነት መምሰላቸው አይነተኛ ባሕሪያቸው ነውና። ነገር ግን በርቱእ ሃይማኖትና በመናፍቃን መካከል ያለው ልዩነት ቁርጥ ያለ ነው። መናፍቃን ደግሞ በመለያው መስመር ከፊል ብርሃን ከፊል ጨለማ በሆነው ስፍራ መካከል የሚገኙ ናቸው። መልካም የመምሰላቸውና እጅግ ውብ የመሆናቸውን ያህል እጅግ አደገኛ መሆናቸው ነው። ግማሽ እውነት ምን ጊዜም አደገኛ ነው።

ክርስትናን በምድር ላይ ካሉ ሃይማኖቶች ሁሉ ልዩ ከሚያደርጉት እይነተኛ ባህርያት መኻል እንዱና ዋነኛው ድነት በክርስቶስ ኢየሱስ ቤዛዊ ሥራ በማመን የሚገኝ መለኮታዊ ጸጋ ነው የሚለው ትምህርቱ ነው። አሳዛኙ ሐቅ ግን ይህ ቀላልና ልዝብ የሆነ አምላክ ሠራሽ ትምህርት በየዘመናቱ ሲወሰሰበት ሲወላከፍና መስመር ሲሰጥ ይታያል። በአስራ ስድስተኛው መቶ ክፍለ ዘመን በአውሮፓ የተነሡት የቤተ ክርስቲያን ተሐድሶ መሪዎች ይህን መጽሐፍ ለትምህርታቸው ማእከል ያደርጉት እንደ ነበር ይነገራል። የገላትያ መጽሐፍ "የማርቲን ሉተር መጽሐፍ" እየተባለ የሚጠራበትም ምክንያት ይኸው ነው። ወንድማችን ነቢዩ ኢሳይያስ ለወንጌል ፍጹም ቀናኢ በሆነው ልቡ ድነት አንዳችም ነገር ሳይደመርበት አንዳችም ነገር ሳይቀነስበት በእምነት የሚገኝ የእግዚአብሔር ጸጋ ሥራ ነው የሚለውን የወንጌላዊያን አብያተ ክርስቲያናት መሠረተ እምነት ጠብቆ ለማቆየት የአሁኑም ሆነ መፈው ትውልድ ይህን ሃቅ

የትምህርቱና የሰነ ምግባሩ ማእከል ያደርገው ዘንድ አዘጋጅቶ አቅርቦልናል። በርግጥ የገላትያ መልእክት የእርነታችን ሰነድ ነውና መጽሐፉን በጥምና እንድና ነበው እንድንመረምረውና እያስተማርን እውነቱን እንድንጠብቀው በእግዚአብሔር ስም እለምናለሁ። መልካም ንባብ!!

ተሰፋዬ ሮበሌ
ወርሃ ታኅሳስ 2001 ዓም
አዲስ አበባ ኢትዮጵያ

1. የመጽሐፉ ታሪካዊ ዳራ

1.1 ጸሐፊው፡-

የገላትያ መልእክት ጸሐፊ ሐዋርያው ጳውሎስ መሆኑን የመልእክቱ የመጀመሪያው ምእራፍና ቁጥር ያመለክታል (ገላ1:1)። በ19ኛው ምዕተ ዓመት ከተነሡ ጥቂት ምሁራን በስተቀር የመልእክቱ ጸሐፊ ጳውሎስ ነው የሚለውን ጉዳይ የተቃወመ ሰው የለም። በመሆኑም በዚህ ጉዳይ ላይ ከሌላ አቅጣጫ የተሰነዘረ ነገር የለም።¹

1.1.1 የመልእክቱ ጸሐፊ ሕይወቱ የትምህርቱና አገልግሎቱ

¹ The NIV Study Bible Galatians pp 1779, Jondervan Bible Publisher Grand Rapids Michigan 49506 USA

1.1.1 የመልእክቱ ጸሐፊ ሕይወቱ ትምህርቱና አገልግሎቱ

ሐዋርያው ቅዱስ ጳውሎስ ከገላትያ መልእክት በተጨማሪ ሌሎች መልእክቶችንም የጻፈ ነው። ግለ ታሪኩን እስመልክቶ ጳውሎስ የትምህርት ትኩረት ያደረጉ ጸሐፍት በርካታ መጻሕፍቶችን ስለ እርሱ ስለ አገልግሎቱና ትምህርቱ ጽፈዋል። እነዚህ መጻሕፍት የተጻፉት ጳውሎስ ራሱ በመልእክትቶቹ ውስጥ የተናገራቸውንና ሌሎች የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት ጸሐፊዎች ስለ እርሱ የተናገሩትን መነሻ በማድረግ ነው (ሐዋ 9፡3፡22፡26፡13፤ ሮሜ 9፡3፡4፤ 1፡ቆሮ 15፡9፤ 2፡ቆሮ 11፡22፤ ገላ 1፡13-14፤ ፊል 3፡5-6)። እነዚህና ሌሎች የአዲስ ኪዳን መጻሕፍት በመጠኑም ቢሆን ስለ ሐዋርያው ጳውሎስ የግል ሕይወት ያስቃኙናል። ነገር ግን ማንነቱን ለመረዳት ከዚህ በላይ ለአብነት የጠቀስናቸው የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች በዋነኛነት የምንወስዳቸው ቢሆንም ሙሉ የሆነውን የግል ሕይወቱን የታሪክ መቼት (setting) እንድናውቅ የሚረዳን ግን ይኖር የነበረበትን ዘመን በሐላዊና ጎይማናታዊ ዳራ ማወቅ ነው።²

1.1.1.1 የትውልድ ሥፍራው

ሐዋርያው ጳውሎስ የተወለደው በጦርሴስ ነው። ጦርሴስ የኪልቂያ ዋና ከተማ ስትሆን በውስጥም ግማኝ ሚሊዮን ያህል ህዝብ ይኖርባት የነበረች፤ ምሥራቅና ምእራብን የምታገናኝ ከተማም ከመሆንዋ የተነሳ በጦርሴስ ውስጥ ግሪኮችና ሮማውያን ይኖሩ ነበር። ከተማዋ የተደራጀችና የሥልጣኔ ከተማ ነበረች። አይሁዶችም በዚያ ይኖሩ ስለ ነበር እጅግ ታላቅ የሆነ ቀኝ ግዛት ነበራቸው። ከዚህ በተጨማሪ በዘመኑ በእካባቢው ከነበሩ አገሮች የተሻሉ የኒቨርሲቲዎችና ኮሌጆች የነበሩባት ከተማ በመሆኗ የትምህርት የባህልና የምርምር ማእከል ነበረች። ይህች ከተማ ጳውሎስ አስፈላጊ የሆኑ የማህበረሰብ የመንግሥታዊ አስተዳደር የእእምሮ ብስለትና የሃይማኖት

² ሐዋርያውን ሕይወት ትምህርትና አገልግሎት አስመልክቶ በመጠኑ ስለገባቢያን 774ቤ ለማስጨበጥ የሐዋርያው ሕይወቱና አገልግሎቱ በሚል ርዕስ በሎውስ ብክሪል ተፎሮ በኢ.ሲ.ኤ.ኤ. አሳታሚ ድርጅት እና በመርዳሳ ካሌዶ ጳውሎስና ትምህርቱ ቃለ ሕይወት ቁጥር 23 1994 ዓ.ም ላይ ከሰፈው በበፋት ተጠቅሟል።

ትምህርቶች የተማረባት ከተማ እንደ ሆነች ይገመታል። እርሱም የዚች ከተማ ዜጋ በመሆኑ ይመካ ነበር (ሐዋ 21፡39)።

1.1.1.2 ስሙ

በአዲስ ኪዳን ጳውሎስ የሚለውን ስም በጻፈው የታሪክ መጽሐፍ ውስጥ ለመጀመሪያ ጊዜ የዘገበ ሉቃስ ነው (ሐዋ 13፡9)። ከዚያ በፊት ሳውል በሚል ስም ይጠራ ነበር። በአዲስ ኪዳን መጻሕፍቶች ላይ ጥናት ያደረጉ ምሁራን ሳውል የሚለው ስም እብራዊ ትርጓሜውም በልመና የተገኘ ማለት ሲሆን ጳውሎስ የሚለው ስም ደግሞ በሮማዊ ትርጉም ትንሽ ማለት ነው ይላሉ።

ጳውሎስ የጠራ አይሁዳዊ ነበር፤ ከአይሁድም ከብንያም ወገን በስምንተኛው ቀን የተገረዘ አይሁዳዊ ነበር (ፊል 3፡5)። የሐዋርያት ሥራ ታሪክ ዘጋቢ የሆነው ሉቃስ ስለ እናቱ ባይነግረንም አባቱ ግን ፈሪሳዊ እንደ ነበር ጽፎልናል (ሐዋ 23፡6)። የተወለደበት ጊዜ በትክክል ባይታወቅም ከጥንታዊ ማስረጃዎች በመነሳት ምን አልባትም ኢየሱስ ክርስቶስ ከተወለደ ከሁለት ዓመት በኋላ ሳይወለድ እንዳልቀረ ይገመታል።

1.1.1.3 የልጅነት ጊዜው

ሐዋርያው ጳውሎስ በክርስቶስ ከመለወጡ በፊት የነበረውን ሕይወት በጦርሴስና በኢየሩሳሌም በማለት ለሁለት በመካፈል መመልከት ይቻላል። ጳውሎስ የልጅነት ጊዜውን ያሳስፈው በጦርሴስ ሲሆን የጎልማሳነቱን እድሜ ግን ያሳስፈው በኢየሩሳሌም ነው። በጥንት የአይሁድ ማህበረሰብ ልማድ አንድ ልጅ አምስት ዓመት ሲሞላው በአቅራቢያው ወዳለ ምኩራብ በመሄድ በእብራይስጥ የተዘጋጀውን የፊደል ገበታ ያጠናል። በመቀጠልም የብሄረ እሪት መካፈቻ የሆነውን እሪት ዘፍጥረትን በቃሉ ማጥናት ይጀምራል። እድሜው አስር ዓመት ሲሞላው "የትእዛዝ ልጅ" ይባላል።

በአይሁዶች ዘንድ አንድ ወንድ ልጅ በእድሜው ከፍ እያለ ሲሄድ የማህበረሰቡ ሃይማኖት የሚጠይቀውን የሥነ ምግባር ሕጎች እንዲማር

ይደረግና የተማረውን በሙሉ እንዲጠብቅ ቃል ይገባል። ችሎታ ያላቸው ልጆችም ወደ ረቢዎች ትምህርት ቤት ገብተው ብዙ እውቀት ባላቸው ምሁራን እንዲማሩ ይደረግ ነበር። ከዚህ በተጨማሪ ሻማህ በመባል የሚታወቀውን የአይሁዶች የሃይማኖትን መግለጫ በቃላቸው ይወጡታል። ከመንፈሳዊ ሥልጠናዎች በተጨማሪ አይሁዶች ወንዶች ልጆቻቸውን በተወሰነ ደረጃ የሙያ ሥራ እንዲማሩ ያደርጋሉ። እንዲያውም አንድ ጥንታዊ የአይሁዶች እነገጋገር እለ፤ ይኸውም "ልጅህን ሥራ ካላስተማርህ የምታስረምረው ዝርፊያን ነው" የሚል ነው። ከዚህ በመነሳት አይሁዶች ልጆቻቸውን ሥራ ያስተምራሉ፤ ከሚያስተምሩት ምሩክቸው የሙያ ሥራዎች ውስጥ ሁለቱ ድንኳን መስፋትና ንግድ ናቸው።

የአይሁድ ባህል የሥራን ክቡርነትና መልካምነት የሚያስተምር ነበር። ስለዚህ ልጆቻቸውን ገና ከጠዋቱ በገዛ እጆቻቸው እየሠሩ መኖርን ያለማምጃቸው ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ በኢየሱስ ክርስቶስ መሢህነት በማመን ተለውጦ ወደ ክርስትና እምነት ከመጣ በኋላ ድንኳን በመስፋት ራሱን ሌሎች ወገኖችንና አብያተ ክርስትያናትን ይረዳ የነበረው ለዚህ ነበር (ሐዋ 18፥3)። በመልእክቶቹም ውስጥ ስለ ሥራ ክቡርነትና አስፈሪነት የሰጣቸው ትምህርቶች እጅግ አስደናቂዎች ናቸው (1ተሰ 4፥10፤ 2ተሰ 3፥6-15)።

1.1.1.4 ሮማዊ ዜግነት

ሐዋርያው ጳውሎስ ቅድመ እያቶቹ ከአይሁዶች ጋር የተበተኑ ሳይሆኑ አይቀሩም። የጳውሎስ አባት ሮማዊ ዜግነት ነበረው። ሆኖም ይህን ዜግነት እንዴት እንዳገኘው አይታወቅም። በዘመኑ የሮም መንግሥት ለእርሱ ታማኝ የሆኑትንና የሚገዙለትን የበለጠ ታማኝ እንዲሆኑና እንዲገዙለት ያደርግ የነበረው ሮማዊ ዜግነትን በመስጠት ነበር። ይህ ሮማዊ ዜግነት በብዛት የሚሰጣቸው ደግሞ በሮም የውትድርና አገልግሎት ክፍል አገልግለው አገልግሎታቸውን ለፈጸሙት ነበር። ጳውሎስ ሮማዊ ዜግነቱን ያገኘው ከእባቱ በመውረስ ሳይሆን አይቀርም። በዚህ ምክንያት የሮም ግዛት በሆኑት አገሮች በሙሉ ዜጋ ነበር። በተለይም የሮማ ዜግነት ያለው መሆኑ አንዳንድ

ጊዜ ሊፈጸምበት ከሚታቀደው ሕገ ወጥ ድርጊት ይከላከላለት ነበር (ሐዋ 16፥37-39፤22፥29)።

ጳውሎስ የሮማውያንን ወግና ባህል ጠንቅቆ ያውቅ ነበር። ይህ ደግሞ ለሮማውያን ወንጌልን እንዴት እድርጎ ማቅረብ እንዳለበት ስለ ጠቀመው፤ በአብዛኛው የተከላቸው አብያተ ክርስቲያናት በሮማውያን ቅኝ ግዛት ሥር ነበሩ። ሐዋርያው ከሮማዊ ዜግነቱ በተጨማሪ የላቲን ቋንቋንም ይናገር እንደ ነበር ይገመታል። ይህ ሁኔታ በነገሥታና በአስዳዳሪዎች ፊት እንዲቀርብ ከማስቻሉም በላይ የወንጌልን ምስክርነት በድፍረት እንዲናገርና እነርሱም በአክብሮት እንዲያደምጡት ረድቶታል። በባህሉ መሠረት ጳውሎስን የሮማዊ ዜግነቱ በመስቀል ላይ ከመሞት አትርፎታል። ከዚህ የተነሳ የሞተው በሰይፍ ተሰይፎ እንደሆነ ይነገራል።

1.1.1.5 ትምህርት

በጥንት የአይሁድ ማህበረሰብ ዘንድ በሌላኛው የአገሪቱ ክፍል ይኖሩ የነበሩ አይሁዶች ልጆቻቸው ከፍተኛ ትምህርት እንዲከታተሉ ይልኳቸው የነበረው ወደ ኢየሩሳሌም ነበር። ከዚህ የተነሳ እንደ ማንኛውም አይሁዳዊ የቤተሰቡን መንፈሳዊ ፈለግ ለመከተል ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ሄደ። በዚያም ስመ ጥር ከነበረው የአይሁዶች የሕግ መምህር ገማልያል እግር ሥር በመሆን ሕግን ጠንቅቆ ተማረ (ሐዋ 22፥3)። ሐዋርያው ጳውሎስ ከአይሁዶች የሙያ ሥልጠናና መንፈሳዊ ትምህርት ውጪ የግሪኮችንም ትምህርት ጠንቅቆ እንደተማረ እንዳንድ የነገረ መለኮት ምሁራን ይናገራሉ። ለዚህ እንደ ማሰረጃ የሚያቀርቡት መልእክቶቹን የጻፈበትን የቋንቋ ይዘት ነው። ሐዋርያው መልእክቶቹን የጻፈበት የቋንቋ ይዘት ተራ ሳይሆን የምሁር ነው። ከዚህ በተጨማሪ በንግግሮቹ መካከል አንዳንድ ጊዜ ይጠቀምባቸው የነበሩ የግሪክ ፈላስፎችና ገጣሚዎች ሐሳብ ሌላ ማሰረጃዎች ናቸው (ሐዋ 17፥ 28፤ ቲቶ 1፥12)። ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም የመጣው በልጅነቱ ስለ ነበረ ወደ ጦርሴስ ዩኒቨርሲቲ መግባቱ አይታወቅም። ነገር ግን ከተሰወጠ በኋላ ጦርሴስ በቆየባቸው ዓመታት በዚያ ዩኒቨርሲቲ በመግባት ተምሮ ሊሆን ይችላል።

ጳውሎስ በብዙ የአስተምህሮና የአስተሳሰብ አድማሱ የፍልስፍና አሻራ እንደነበረበት መገንዘብ ይቻላል። በተለይ ከታወቁት የግሪካዊያን የፍልስፍና ትምህርት ቤቶች መኻል፤ ከኢስጦኢኮች አስተሳሰብ ጋር የተቀራረበ አስተሳሰብ ይታይበታል። ይህ የጌታ ባሪያ ለኢስጦኢኮች ፍልስፍና እንግዳ ባይሆንም፤ የኢስጦኢኮች አስተምህሮ ከክርስትና መሠረት እምነት ጋር በቀጥታ የሚቃረንና ሰፊ የሆነ የመሠረተ ሐሳብ ልዩነት አንዳለው ከመልእክቶቹ ውስጥ ማስተዋል ይቻላል።³ ከልዩነቶቹ መካከል አንዱ እግዚአብሔርን ከአመክንዮ ጋር ማቆራኘታቸውና ድነት ከራስ ብቃት የተነሳ የሚገኝ መሆኑን ማመናቸው ነው። ጳውሎስ ግን የኢስጦኢኮች ትምህርት ከክርስትና አስተምህሮ ጋር እንዴት እንደሚቃረን በጻፋቸው መልእክቶች ውስጥ አሳይቶአል።

1.1.1.6 ቤተ ክርስቲያንን ያሳድድ ነበር

ይህ ሰው እድሜው ከፍ ሲል፤ ለተማረው ትምህርት ቀናኢ ስለ ነበረ ከካህናት አለቆች ሥልጣን በመቀበል ቤተ ክርስቲያንን ያሳድድ ጀመር (ሐዋ 22፥4፤26፥9-11)። ሉቃስ የመጀመሪያውን የቤተ ክርስቲያን ሰማእት የእስጢፋኖስን ታሪክ ሲተርክ፤ የሳውልን ስም ጠቅሶአል። በዚህ ወቅት ሳውል ጎልማሳ እንደነበር ተዘግቦአል። ይህም በሳልነቱንና ጥንካሬውን የሚያሳይ እንደሆነ ይገመታል። ከእስጢፋኖስ ሞት በኋላም ቤተ ክርስቲያንን ያሳድድ፤ ክርስቲያኖችንም በወህኒ ይወረውር ነበር (ሐዋ 8፥3)። ቅዱሳንንም በእግዚአብሔር ላይ የስድብ ቃል እንዲናገሩ ያሳድዳቸው ነበር (ሐዋ 26፥11)። ከዚህም ክፉ ሥራው የተነሳም ስሙ በብዙ ቦታዎች ይታወቅ ነበር። በደማስቆ ይኖር የነበረው ሐናንያ ይህንን የሳውል ጉዳይ በክርስቲያኖች ላይ ያደርስ የነበረውን ስቃይ ይሰማ ነበር (ሐዋ 9፥13-14)። ጳውሎስ በክርስቶስ በማመን የሕይወት ለውጥ ካገኘ በኋላ፤ ቤተ ክርስቲያንን ያሳድድ የነበረበትን መንገድ ምንኛ ክፉና ገደብ ያለፈ እንደ ነበር አስተውሎአል (ገላ 1፥13)። የሚገርመው ግን በዘመኑ በነበረው ስደት፤ ቤተ ክርስቲያን

³ የኢስጢኢኮች ፍልስፍና ሰው ሙሉ በሙሉ በራሱ እቅድና አመለካከት እንዲተገመንና በግናቸው ሁኔታ ውስጥ የበላይነት ስሜት እንዲኖረው የሚያደርግ ትምህርት ነው።

የክርስቶስን የማዳን ወንጌል ከማስራጨት ለአፍታ እንኳ ወደ ኋላ እንድታፈገፍግ አላደረጋትም። ይልቁንም ከተገመተው በላይ ወንጌል በፍጥነት ሮጦአል (ሐዋ 8፥4-40)።

1.1.1.7 የጋብቻው ሁኔታ

ጳውሎስ ሚስት ያለማግባቱ በ1ቆሮ 7፥8 ላይ በግልጽ ተመልክቶአል። ይሁን እንጂ በአይሁድ ማህበረሰብ ውስጥ ትልቅ ሹመትና ሥልጣን የነበረው ሰው ነበር (ሐዋ 7፥58፤9፥11 ገላ 1፥14፤ ፊል 3፥5)። ስለዚህ ለአይሁድ አስተዳዳሪዎች የሸንጎ አባል ለመሆን ትዳር መያዝ አንዱ መመዘኛ ስለ ነበረ ምናልባትም በ20 ዓመቱ አካባቢ ሚስት ሳያገባ እንዳልቀረ አንዳንድ ምሁራንና የቤተክርስቲያን አበው ያስረዳሉ።⁴ ምንአልባትም ወደ ቆሮንቶስ መልእክቱን በጻፈ ጊዜ፤ "ሳላገቡና ሚስቶቻቸው ለሞቱባቸው ሴቶች ግን እንዲህ እላለሁ፤ ሳያገቡ እንደ እኔ ቢኖሩ ለእነርሱ መልካም ነው" (1ቆሮ 7፥8) ሲል ሚስት የሞተችበት ሆኖ ያላገባ ሊሆን ይችላል።

1.1.1.8 አገልግሎቱ

ጳውሎስ በደማስቆ መንገድ ላይ ሕይወቱ በኢየሱስ ክርስቶስ ከተለወጠ በኋላ፤ አገልግሎቱን ወዲያውኑ የጀመረው በደማስቆ ነበር። በዚያን ጊዜ ለሶስት ዓመታት ወደ ዐረብ አገር ሄዶ ነበር (ገላ 1፥17-18)። ምናልባትም ይህንን ጉዞ ያደረገው ደማስቆን ሳይለቅ በፊት ማለትም ወደ ምኩራቦች እየሄደ ከመስከረ በኋላ ሳይሆን አይቀርም (ሐዋ 9፥20-25)። ይህንን ጉዞ ያደረገበት ምክንያት ቀድሞ የነበረውን አስተሳሰብ በክርስቶስ ኢየሱስ ካገኘው አዲስ ብርሃን ጋር ለማስተካከል ጊዜ ስለ አስፈለገው ሊሆን ይችላል። የደማስቆ ደቡባዊውና ምሥራቃዊው ክፍል አርሶሲዮስ የሚባል ንጉሥ ሥር

⁴ እንደ አይሁዳዊ 20 ዓመት እስኪዋላው ድረስ ያህዌ ይጠቀሳል፤ ነገር ግን 20 ዓመት ሞልቶት ቤተ ሰብ ባይመሰርት ይረገግል፤ ያህዌም ጥበቃውን ከእርሱ ላይ ያሳል ተብሎ ስለሚታሰብ 20 ዓመት የሞላቸው ወንድ ወጣቶች ያገቡ ነበር። ስለዚህ ከአይሁድ ወገ በመነሳት ጠርጦሊያናስ ዘርም፤ ዮሃንስ አፈጦርትና ሌሎች የቤተ ክርስቲያን አበው ጳውሎስ ያገባ ሰው ነበር ሲሉ፤ ቀለሚንጦስ ዘርም ግን ጳውሎስ የትዳርን ታሪክ ፈጽሞ አያውቅም፤ አግብቶ ቢሆን ኖር በመልእክቶቹ ከተሞክሮው በመነሳት የጋብቻ ችግሮችና መፍትሄያቸውን ባስረዳን ነበር፤ ነገር ግን እንዲህ ሊያደርግ አይቻል ይላሉ።

የሚተዳደሩና ናባትያን በመባል የሚታወቁ የዐረብ ነገዶች ይኖሩ የነበረበት ሥፍራ ነበር (2ቆሮ 11፥31-33)። ጳውሎስ የሄደው ከደማቅ ብዙ ወደ ማይርቀው ወደ ሶርያ ምድረ በዳ አካባቢ ነበር። ጳውሎስ እይሁዳውያንን ጓደኞቹና አብረውት የሚሠሩ ሰዎች ኢየሱስን እንደ መሢህ አድርጎ በመቀበሉ እምነቱ በደማሰቆ በሚኖሩ ሁሉ ስለ ተሰማ ቅራኔ ፈጥረውበት ነበር። የዚህ ምክንያቱ እነርሱ ለእይሁድ ሕግ፣ ወግና ሥርዓት ይቀኑ ስለ ነበረ፤ ለራሱ ደህንነት ሲል ከተማይቱን ለቅቆ ለመውጣት ተገደደ (ሐዋ 9፥23-25)። በኢየሩሳሌም የሚኖሩ የኢየሱስ ክርስቶስ ደቀ መዛሙርት ደግሞ ክርስቲያኖችን ለማሳደስ እንዲመቸው ሲል ክርስቲያን ነኝ ብሎ ያስወራ ይመስላቸው ስለ ነበር፤ እላመኑትም ነበር። በርናባስ ግን ጓደኛው በመሆኑ ጳውሎስ መሰወጡን ለደቀ መዛሙርቱ በማስረዳት እንዲቀበሉ አደረገ (ሐዋ 9፥26-27)።

የጳውሎስ ሰብከት በተለይም ከግሪክ የመጡትን እይሁዳውያን (ሔለናውያን)⁵ ያሳምን ስለ ነበር፤ ብዙዎች ይቀበሉት ነበር። የተቀሩት እይሁዶች ግን ሊገሉት ይዝቱ ስለ ነበር፤ በኢየሩሳሌም የነበሩት ደቀ መዛሙርት ወደ ተወላጆባቸው ከተማ ወደ ጦርሴስ ላኩት (ሐዋ 9፥28-30)። የኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን ግን ባርናባስ እንጸኢያን እንዲጎበኝ ልከውት ስለ ነበር፤ በዚያ ያለውን የወንጌል ሥራ እንዲያገዛው ጳውሎስን ጠየቀው። ጳውሎስም ከባርናባስ ጋር ለአንድ ሙሉ ዓመት በእንጸኢያ በማስተማርና በመስበክ ለብዙ ሰዎች አገልግሎት ሰጠ፤ በእንጸኢያም እማኞች ለመጀመሪያ ጊዜ ክርስቲያን ተባሉ (ሐዋ 11፥22-26)። ጳውሎስ በአገልግሎቱ ዘመን ሶስት የወንጌል ጉዞዎችን አድርጎአል። በእነዚህ የወንጌል ጉዞዎቹ ወንጌልን በመስበክና አብያተ ክርስቲያናትን በመትከል ተልእኮውን እንደሚገባ

⁵ በእይሁዶች መካከል ሁለት በጣም የተለያዩ ክፍሎች ነበሩ። በምሥራቅ የተባባሱት እይሁዶች አብራውያን በመባል ይታወቁ ነበር፤ እነርሱም የእይሁድን እምነት አጥብቀው የሚይዙ ሲሆን፣ ምክራብንም የሚጠቀሙት በአብራይስጥ ቋንቋ ነበር። የብሉይ ኪዳንንም ባሕልና ሥርዓትን አጠንክረው ይጠብቃሉ። ብዙዎች አብራውያን በኢየሩሳሌም ከተማ ሲኖሩ፤ አንዳንዶቹ ግን ከከተማው ውጪ በአካባቢው ይኖሩ ነበር። ሆኖም ብሉይ ኪዳንን በትክክል እንጠብቃለን ብለው የሚናገሩ ነበሩ። በምእራብ የሚኖሩ እይሁዶች ግን የግሪክውያንንና የሮማውያንን ባሕል ስለ ተቀበሉ "ሐላናውያን" በመባል ይጠሩ ነበር። የእይሁድ እምነታቸውን ቢከተሉም አስተሳሰባቸው ግን በጣም ሰፊ ነበር። ከአብራይስጥ የብሉይ ኪዳን መጻሕፍት ይልቅ በግሪክ ቋንቋ በተጻፈው (በሰባ ሊቃናት ትርጉም) የብሉይ ኪዳንን መጻሕፍት መጠቀምን ይወቱ ነበር።

ተወጥቶአል። ያመኑትን ደቀ መዛሙርት በእግዚአብሔር ቃል እንዲጸኑ በዘመኑ የበኩሉን አስተዋጽኦ አድርጎአል። መከራ የሚቀበሉትን አጽናንቶአል። አብያተ ክርስቲያናትን በመጎብኘትና በቃሉ በማጽናት ውጤታማ ሥራዎችን ሰርቶአል። በአጠቃላይ በዘመኑ በኢየሱስ ክርስቶስ ሞት የተገኘውን ክርስትና ከማናቸውም ሐዋርያት ይልቅ አስፋፍቶአል። ከዚህ ተግባሩም የተነሳ ባይሆን አይቀርም እክራሪ እይሁዳውያን በተቃውሞ ጳውሎስ ባይኖር ክርስትና አሁን የደረሰበት ደረጃ ላይ አይደርስም ነበር የሚሉት። ይሁን እንጂ ይህ የጌታ ባሪያ በዘመኑ ዓለምን በወንጌል ኅይል ያሰማ (በጎ ተጽእኖ ያመጣ) እውነተኛ አልጋይ መሆኑ ተመሰክሮለታል።

1.2 የመልእክቱ ተደራሽያን (ተቀባዮች)

የገላትያ መልእክት ቀዳማይ ተደራሽያንን (የመልእክቱን ተቀባዮች) ለማወቅ አስቀድመን ሁለት ጥያቄዎችን ማንሣት ተገቢ ይሆናል። ይህም፡- በዚያን ዘመን ገላትያ የተባለው አገር የትኛውን ነው? የመልእክቱን ተቀባዮች የነበሩት የገላትያ አብያተ ክርስቲያናት የትኞቹና መቼ የተመሠረቱ ነበሩ? የሚለውን ነው። ከክርስቶስ ልደት በፊት በ3ኛው መቶ ዓመት ጐል ከሚባል ሰፍራ (ከአሁኑ ፈረንሣይ ማለት ነው) አንድ ኅይለኛ ጐሣ ተነስቶ ወደ ትንሿ እስያ በመሄድ ገላትያን መሠረተ። ገላትያ ማለት የጐል አገር ማለት ነው። ከዚያ በኋላ ሮማውያን በጐል የተመሠረተችውን ገላትያን ጨምሮ አያሌ በታዎችን እንድ ላይ በማድረግ ሰፊ ክፍላተ አገራትን መሠረቱ። ሮማውያን የመሠረቷቸውን ክፍላተ አገራት በሙሉ ሰሜንና ደቡብ ገላትያ በማለት ጠሯቸው። በመቀጠል በዚህ ጉዳይ ጥቂት መሠረታዊ ግንዛቤ እንድናገኝ ስለ ደቡብና ሰሜን ገላትያ እንሥተን እንመለከታለን።⁶

1.2.1 ደቡብ ገላትያ

⁶ R. Alan Cole *The Letter Of Paul To The Galatians An Introuduction And Commentary*. Inter-Varsity Press 1944 P 18-20

ከሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ እንደምንረዳው ሐዋርያው ጳውሎስ ሦስት የወንጌል ሚስጥናዊ ጉዞዎች አድርጓል። የመጀመሪያው በሐዋ 13፥14-28 የሚገኘው ሲሆን ይህም ከ40-43 ዓ.ም እንደተከናወነ ይነገራል። ሁለተኛው ደግሞ በሐዋ 15፥39-18፥22 የሚገኘው ሲሆን ይህኛው ደግሞ ከ49-52 ዓ.ም ባለው ጊዜ የተከናወነ ነው። ሦስተኛው በሐዋ ሥራ 18፥22-21፥17 ላይ የምና ገኘው ሲሆን ከ52-53 ዓ.ም እንደ ተካሄደ ምሁራን ይስማማሉ። ከዚያ በኋላ ግን የምንመለከተው ሐዋርያው ጳውሎስ ወደ ሮም ያደረገውን ጉዞ ሲሆን ሐዋ 27፥1-28፥18 ዘመኑም ከ59-61 ዓ.ም ባለው ጊዜ ነው።

ሐዋርያው ጳውሎስ ወደ ደቡብ ገላትያ ተጉዞ አብያተ ክርስቲያናትን በወንጌል ስብከት የመሠረተው በመጀመሪያው ሐዋርያዊ ጉዞው እንደ ነበረ ከሐዋ 13፥14-28፤ 15፥36፤16፥15 ላይ መገንዘብ ይቻላል። ደቡብ ገላትያ የሚባሉትም አገሮች እንጾኪያ፣ ኢቆንዮን፣ ልሳጥራና ደርቤ ናቸው።⁷

1.2.2 ሰሜን ገላትያ፡-

ሐዋርያው በሰሜን ገላትያ ሐዋርያዊ ጉዞ በማድረግና ወንጌል በመስበክ ቤተ ክርስቲያንን እንደ መሠረተ በግልጽ የሚናገር የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍል የለም። መልእክቱ ለሰሜን ገላትያ ተጽፏል የሚለውን አመለካከት የሚቀበሉ ጥቂት ምሁራን ግን ከሐዋ 16፥6 ላይ "ጳውሎስና ባልደረቦቹ ቃሉን በእስያ እንዳይሰብኩ መንፈስ ቅዱስ ስለ ከለከላቸው በፍርግያና በገላትያ አልፈው ሄዱ" የሚለውን በመውሰድ መልእክቱ የተጻፈው ለሰሜን ገላትያ ነው የሚሉ እሉ።

በአሁኑ ጊዜ ግን በእብዛኛው ተቀባይነት ያለው አመለካከት መልእክቱ የተጻፈው ለደቡብ ገላትያ ነው የሚለው ነው። ይህን አመለካከት ከሚቀበሉት ምሁራኖች ውስጥ አንዱ የሆኑት ስር ዊልያም ራምሴይ እንዲህ ይላሉ፤ ሉቃስ በሐዋ 16፥6 ላይ "በፍርግያና በገላትያ አገር አለፉ" ብሎ ሲጽፍ "አገር" የሚለው በግሪክ ቃል Chora (ኮራ) የሚል ሲሆን የሚያሳየውም በጊዜው ለሮም

አውራጃ፣ ለእስያና ለገላትያ የተከፋፈለውን አገር በመሆኑ በሐዋ 16፥6 ላይ ያለው ክፍል የሚያመለክተው የተከፈለችውን ፍርግያ በመሆኑ፣ ሙሉ ሰሜን ገላትያን አይወክልም ይላሉ።

ለለዚህ መንፈስ ቅዱስ ጳውሎስና ባልደረቦቹን ቃሉን በእስያ እንዳይሰብኩ የከለከላቸው በሰሜን ገላትያ ውስጥ ባላቸው ፍርግያ ባለፉ ጊዜ ነው። ከዚህ ሐሳብ ተነሥተን አንድ ድምዳሜ ላይ መድረስ እንችላለን። ይኸውም ጳውሎስና የወንጌል ሥራ ባልደረቦቹ በሰሜን ገላትያ እስያ ባለፉ ጊዜ መንፈስ ቅዱስ ስለ ከለከላቸው ጳውሎስ ወንጌልን ሰብኮ በሰሜን ገላትያ ውስጥ ቤተ ክርስቲያንን እንዳልመሠረተ እንመለከታለን ። ለለዚህ መልእክቱ ለማን ተጻፈ? የሚለውን ጥያቄ ለመመለስ በአሁኑ ጊዜ ጉልቶ እየወጣ ያለው አመለካከት ለደቡብ ገላትያ ተጻፈ የሚለው ሐሳብ ነው።⁸

1.3 መልእክቱ የተጻፈበት ጊዜ

የተጻፈትን ጊዜ በተመለከተ ሁለት ዐይነት አመለካከት አለ። መልእክቱ ለሰሜን ገላትያ ተጻፈ የሚለውን አመለካከት ተቀባዮች ከ53-57 ዓ.ም ባለው ዓመት መካከል ጳውሎስ በኤፌሶን ወይም በመቄዶንያ ላለ ጽፎታል ሲሉ፣ በደቡብ ገላትያ ውስጥ ላሉ አብያተ ክርስቲያናት መልእክቱ ተጽፏል የሚለውን አመለካከት የሚቀበሉ ግን ከመጀመሪያው ሐዋርያዊ ጉዞ በኋላ ከኢየሩሳሌም ጉባኤ በፊት በሶርያ ውስጥ በምትገኘው በአንጾኪያ ላለ ጽፎታል ይላሉ። ከጊዜው እኳም ግን እንዳንዶቹ ከ48-49 ባለው ዓመት ተጽፏል ሲሉ፣ ሌሎች ግን ከ51-53 ዓመት እንደ ተጻፈ ያምናሉ።

1.4 መልእክቱ የተጻፈበት ዐላማ፡-

በዚያን ዘመን ለመዳን በክርስቶስ ማመን ብቻ በቂ እንዳልሆነና የተለያዩ የብሉይ ኪዳን ሥርዐቶችን የግድ መጠበቅ አስፈላጊ እንደ ሆነ የሚያምኑ አይሁድ ክርስቲያኖች ነበሩ። እነዚህ ሰዎች እንደ ከእህዛብ ወገን የሆነ (አረማዊ) ጥሩ ክርስቲያን ለመሆን ከፈለገ

⁷ ዝኒ ከማሁ

⁸ ዝኒ ከማሁ

አስቀድሞ ጥሩ አይሁዳዊ መሆን አለበት። ስንጢአተኛ መጽደቅ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ብቻ በቂ አይደለም፤ ለመዳን ቢያንስ ቢያንስ የግዝረት ሥርዐት ሕግን መጠበቅ አለበት የሚል የሐሰት ትምህርት ያስተምሩ ነበር። በዚህ ትምህርታቸውም የገላትያ አብያተ ክርስቲያናትን አናውጠዋቸው ነበር። ከዚህም የተነሳ በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ይገኙ የነበሩ ክርስቲያኖች ሐዋርያው ጳውሎስ መጀመሪያ ከሰበካላቸው የጸጋ ወንጌል ወደ ልዩ ወንጌል ፈቀቅ አሉ (ገላ 1+6)። ስለዚህ የእግዚአብሔርን የጸጋ ወንጌል ከሕግ ጋር በመደባለቅ ወንጌል ያለውን የንፁህ ጸጋ መለኮት ባሕርይ እንዳያጣ ለመጠበቅና የገላትያ አብያተ ክርስቲያናትን አማኞች ወደ ቀድሞው ቦታቸው ለመመለስ ሐዋርያው ጳውሎስ ይህንን መልእክት ጻፈ። ይህንንም በመጽሐፉ ውስጥ ካሉ ሁለት ጥቅሶች መረዳት ይቻላል።

"የማታሰተውሉ የገላትያ ሰዎች ሆይ በዐይናችሁ ፊት ኢየሱስ ክርስቶስ እንደ ተሰቀለ ሆኖ ተሰሎ ነበር፤ ለእውነት እንዳትታዘዙ አዚም ያደረገባችሁ ግን ነው" (ገላ 3+1)

"ልጆቼ ሆይ ክርስቶስ በእናንተ እስኪሳል ድረስ ዳግመኛ ምጥ ይዞኛል" (ገላ 4+19)

በተለይም በ4+19 ላይ "ዳግመኛ" የሚለው ቃል መልእክቱ የተጻፈበትን ዋነኛ ዐላማ አመልካች ነው። መልእክቱ ከተጻፈበት ዐላማዎች ውስጥ አንዱ የገላትያን ክርስቲያኖች/አማኞች ወደ ክርስቶስ ዳግመኛ ለመመለስ ነው።

1.5 የመጽሐፉ ነገረ መለኮት

የመጽሐፉ ነገረ-መለኮት ሰው መጽደቅ የሚችለው ኢየሱስ ክርስቶስን በማመን በመሆኑ የሚቀደስውም ውጫዊ ሥርዐትን በመፈጸም ሳይሆን በእግዚአብሔር ጸጋ-መለኮትና በመንፈስ ቅዱስ ንይል ነው የሚል ነው። ይህ መልእክት የሚያስፈልገው ቤተ ክርስቲያን ከ500 እስከ 1500 (ለአንድ ሺ) ዓመት በከንቱ ውዳሴ ውስጥ ወድቃ በነበረችበት ወቅት በእነማርቲን ሉተር እንቅስቃሴ ለተሐድሶ ምክንያት የሆነው ጽድቅ ክርስቶስን በማመን መቀደስም ሕግን

በመጠበቅ ሳይሆን በእግዚአብሔር ጸጋ መለኮትና በመንፈስ ቅዱስ ንይል መሆኑን ተንትኖ የሚያስረዳ መጽሐፍ በመሆኑ ነው።

ከዚህ አኳያ ዛሬም የገላትያ መልዕክት ትምህርት ቢሰጥበት በቤተ ክርስቲያን ውስጥ በብርቱ ለሚፈለገው የተሐድሶ ጥማት እግዚአብሔር ምላሽ ሊያደርገው ይችላል። በቤተ ክርስቲያን ታሪክ ተሐድሶአውያኑ በዘመናቸው የነበረውን የሰሕተት ትምህርትና የሞራል ውድቀት ለመቃወም መሠረት ካደረጓቸው መጻሕፍት መኻል አንዱ የገላትያ መልእክት ነው። መጽሐፉ እውነተኛ መንፈሳዊ ሕይወትን ለማግኘት ሲባል የሚደረግን የሕግ አክራሪነት ዝንባሌ የሚያሳይ ነው።

1.6 የገላትያ መልእክት ከሮሜ መልእክት ጋር ያለው ዝምድና፡-

የገላትያ መልእክት በነገረ መለኮት ትምህርታዊ ባሕርይ በአብዛኛው ከሮሜ መልእክት ጋር ይመሳሰላል። ሐዋርያው ጳውሎስ ሕግን አስመልክቶ በሁለቱም መልእክቶች ላይ የሚሰነዝራቸው ሐሳቦች እምብዛም የተራራቁ አይደሉም።

ሕግ በገላትያ መልእክት ውስጥ፡-

"ሕግን በመጠበቅ የሚተማመኑ ሁሉ ከርግጥን በታች ናቸው፤ በሕግ መጽሐፍ የተጻፈውን ሁሉ የማያደርግ የተረገመ ነው ተብሎ ተጽፏልና" (ገላ 3+10)።

"ሕግ በእምነት ላይ የተመሠረተ አይደለም፤ ነገር ግን ሕግጋትን የሚፈጽም ሰው በእርሱ በሕይወት ይኖራል ተብሎ ተጽፏል" (ገላ 3+12) ⁹።

"ታጂያ ሕግ የተሰጠበት ምክንያት ምንድነው? ሕግ የተጨመረው ከመተላለፍ የተነሳ ተሰፋው ያመላከተው ዘር እስኪመጣ ድረስ ነበር፤

⁹ ሕግ በውስጡ የያዘው ተገባር የሰውን ገጠአተኝነትና ሕግ ተላላፊነትን በማለጥ ወደ ብርሃን ጥምጥታ ነው። ሕጉ በራሱ እያደገም ሊያድን ወደሚችለው ወደ ክርስቶስ ግን ይመራል።

ሕግም የመጣው በመላእክት በኩል በአንድ መካከለኛ እጅ ነበር። ወይም... አብርሃም በእምነት የተሰፋ ቃል ያገኘው በቀጥታ እግዚአብሔር ተገልጦለት ነው። ሕግ ግን በመላእክት በኩል በመካከለኛ እጅ ለእስራኤል የተሰጠ ነው" (ገላ 3፡19)።

"...ታዲያ ሕግ የእግዚአብሔርን የተሰፋ ቃል የሚቃወም ነው ... ከቶ አይደለም፤ ሕግ የተሰጠው ሕይወትን ለማሰገኘት ቢሆን ኖሮ በእርግጥ ጽድቅ በሕግ በኩል በተገኘ ነበር (ገላ 3፡21) ¹⁰።

"ይህ እምነት ከመምጣቱ በፊት በሕግ አማካይነት እስረኞች ሆነን እምነት እስኪገለጥ ድረስ ተዘግቶብን ነበርን" (ገላ 3፡23) ¹¹።

"እምነት ሳይመጣ ሊገለጥ ሳለው እምነት ተዘግተን ከሕግ በታች እንጠበቅ ነበር። እንግዲህ በእምነት እንጸድቅ ዘንድ ሕግ ወደ ክርስቶስ የሚያመጣ ሞግዚት ሆኗል። እምነት ግን መጥቷል" (ገላ 3፡25)።

ሕግ በሮሜ መልእክት ውስጥ-

"አፍም ሁሉ ይዘጋ ዘንድ ዓለምም ሁሉ ከእግዚአብሔር ፍርድ በታች ይሆን ዘንድ ሕግ የሚናገረው ሁሉ ከሕግ በታች ላሉት እንዲናገር እናውቃለን" (ሮሜ 3፡19)።

"እንግዲህ ሕግን በእምነት እንሸራለን.. አይደለም፤ ሕግን እናጸናለን እንጂ" (ሮሜ 3፡31) ።

"ነገር ግን ለማይሰራ፤ ኃጢአተኛውንም በሚያጸድቅ ለሚያምን ሰው እምነቱ ጽድቅ ሆኖ ይቆጠርለታል" (ሮሜ 4፡5)።

"ሕጉ መቅሰፍትን ያደርጋልና" (ሮሜ 4፡5)።

"በደልም እንዲበዛ ሕግ ጥምር ወደ ዓለም ገባ" (ሮሜ 5፡20)።

¹⁰ ሕጉ ሰዎችን ሕያው እያደርግም

¹¹ ሕግ ያለው ባህሪ ወደ እምነትና ወደ ክርስቶስ እውቀት ግድረሰ እንጂ በራሱ ለግላን በቂ ያለመሆኑን ለማሳየት ነው

በሮሜ 7፡12 ላይ ደግሞ የሰው ኅጢአተኝነት ሊያሟላው የማይችለውን የሕጉን ፍጹም ቅዱስነት ሲናገር እንዲህ ይላል "ሕጉ ቅዱስ ነው፤ ትዕዛዛቱም ቅድስትና ጸድቅ በጎም ናት" ይላል።

"ከሥጋ የተነሣ ሰለደከመ ለሕግ ያልተቻለውን እግዚአብሔር የገዛ ልጁን በኃጢአተኛ ሥጋ ምሳሌ፤ በኅጢአትም ምክንያት ልኮ አድርጓልና" (ሮሜ 8፡3)።

የገላትያ መልእክት ይህንኑ የሮሜን መልእክት ሐሳብ ይጠብቃል። ነገር ግን የሚለይበት ዋና ነጥብ ክርስቶስ ከተገለጠ በኋላ እሁንም በክርስቶስ እምነት ላይ ሕግን በመደመር የእግዚአብሔርን መንግሥት መውረስ ይቻላል ለሚሉ ሐሰተኛ አስተማሪዎች የተሰጠ ምላሽ በመሆኑ ነው። ¹²

1.7 መልእክቱ ሲጻፍ ጸሓፊው የነበረበት ሁኔታ-

1.7.1 በመደነቅ ውስጥ ነበር።

"በክርስቶስ ጸጋ እናንተን ከጠራችሁ ከእርሱ ወደ ልዩ ወንጌል እንዲህ ፈጥናችሁ እንደት እንዳለፋችሁ እደነቃለሁ" (ገላ 1፡6)።

የገላትያ ሰዎች ድነት ያገኙበትን ጸጋ ገሸሽ አድርገው በሕግ ወደሚገኝ ጽድቅ ዘወር ብለዋል፤ ከዚህ የተነሣ የማያስተውሉ በመሆናቸው ጸሓፊው የተገረመ፤ የተደነቀም ይመስላል።

1.7.2 ጭንቀትና ሐዘን ውስጥ ነበር።

"ከበፊቱ የተለየ ሁኔታ እንዳሳየችሁ አሁን ከእናንተ ጋር መሆን በፈለግሁ ነበር፤ ነገር ግን ምን ግድረግ እንደሚያበረራል ግለግወቱ ግራ ገብቶኝ ተጨንቄአለሁ" (ገላ 4፡19-20)።

¹² በሮሜ መልእክት ላይ ሕግን አስመለከተ ያለው ክርክር በሕግ ቋሚ ለገልግሎትና ለሰላላነት ላይ ነው። ይሁን እንጂ በዎች ይህን ቅዱስ የሆነውን የእግዚአብሔር ሕግ ተላልፈው በክርስቶስ ቢያምኑ ግን በእግዚአብሔር ጸጋ መለኮት አሠራር ፍጹም ድነት ያገኛሉ።

ሐዋርያው በእርሱ በኩል በተሰበከው ወንጌል የገላትያ ሰዎች ክርስቶስን በማመናቸው ለእነርሱ ክፍተኛ ፍቅር ነበረው። ፍቅሩም ወደ ልዩ ወንጌል ፈጥነው በማስፋቸው አንዲጨነቅ አድርጎታል።

1.7.3 በፍርሃት ውስጥ ነበረ

"ምናልባት በከንቱ ለእናንተ ደክሟልሁ ብዬ እፈራላችኋለሁ" (ገላ 4፡11)።

1.8 በጳውሎስና በገላትያ አማኞች መካከል የነበረው ግንኙነት፡-

በገላትያ ውስጥ ይገኙ ለነበሩት አማኞች በመጀመሪያ ወንጌልን የሰበከላቸውና ወደ ጌታ ያመጣቸው ሐዋርያው ጳውሎስ ነበር። ስለዚህ ለእርሱ በወንጌል የተገኙ ፍሬዎቹ ነበሩ።

"በመጀመሪያ ወንጌልን በሰበከሁላችሁ ጊዜ ከሥጋ የተነሣ በሕመም እንደነበርሁ ታውቃላችሁ" (ገላ 4፡13)።

የገላትያ አማኞች ሐዋርያው ጳውሎስ ለመጀመሪያ ወንጌልን ሰበከ ወደ ጌታ ሰላመጣቸው፤ በእርሱና በእነርሱ መካከል ጥበቅ ትስስር ነበር። ሐዋርያው ለእነርሱ የተለየ ፍቅር ነበረው።

1.9 የመጽሐፉ መሪ ጥቅስ

የገላትያ መልእክት መሪ ሐሣብ ያረፈበት ጥቅስ ገላ 2፡16 ነው። "... ነገር ግን ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን እንዲጸድቅ እንጂ በሕግ ሥራ እንዳይሆን አውቀን፤ ሥጋ የለበስ ሁሉ በሕግ ሥራ ስለማይጸድቅ እኛ ራሳችን በሕግ ሥራ ሳይሆን በኢየሱስ ክርስቶስ እምነት እንጸድቅ ዘንድ በክርስቶስ ኢየሱስ አምናል።"¹³

¹³ ይህ ጥቅስ ሦስት ጊዜ ሕገን በመጠበቅ መጽደቅ እንደማይቻል ሲያመለክት፤ ሶስት ጊዜ ደግሞ ለመጽደቅ በክርስቶስ ግሙጥ ፍጹም አለፈላጊ መሆኑን ይናገራል። ለዚህ ነው ብዙዎች የመጽሐፉ መሪ የሳብ ያረፈበት ጥቅስ እንደሆነ የሚስማሙት ለደህ ነው።

1.10 በገላትያ መልእክት ላይ ለምን ጥናት ማድረግ አስፈለገ?

በአገራችን ባሉ ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ ከድነትና ከቅድስና ኑሮ አኳያ ጥርት ያለ መረዳት ባለመኖሩና ዐልፎ ዐልፎ የሕግ አክራሪነት ትምህርት ልምምድና አስተሳሰብ በመኖሩ ነው። በዚህ ነገራችን በገላትያ ይገኙ የነበሩ አብያተ ክርስቲያናትን መሰለፍል። ከዚህ የተነሣ የቅድስና ሕይወት የድነት ምክንያት ሳይሆን የመዳን ግብ መሆኑን ለማሳየት እንዲሁም መቀደስ ሕግን በመጠበቅ ሳይሆን በክርስቶስ በማመን በእግዚአብሔር ጸጋ መስኮትና በመንፈስ ቅዱስ ንይል መሆኑን ለማሳየት ተጽፏል።

2. የመልእክቱ መግቢያ 1፡1- 9

2.1. የጳውሎስ የሐዋርያነቱ ሥልጣን (ገላ 1፡1-2)

በቤተ ክርስቲያን ታሪክ በመጀመሪያዎቹ ጊዜያቶች እግዚአብሔር የቤተ ክርስቲያን ተልእኮ ግቡን ይመታ ዘንድ፤ እንዳንድ ሰዎችን ስልዩ ልዩ ተግባራት ጠርቶ ነበር። ከእነዚህ ውስጥ ሐዋርያት ይገኙበታል (ኤፌ 4፡11)። ሐዋርያ ማለት በሙሉ የውክልና ሥልጣን ስለሌለ ተግባር መልእክተኛ ለመሆን የተላከ አምባሳደር ማለት ነው (1ቆሮ 1፡1)። ሐዋርያ በኢየሱስ ክርስቶስ ስም ለመናገር፤ ወንጌል ለመሰበክ፤ ቤተ ክርስቲያን ለመመሥረትና የተመሠረቱትንም ለመጠበቅ ሥልጣን አለው (ማር 10፡1-4፡40)። ጳውሎስ በእግዚአብሔር አብ ሐዋርያ የሆነውም ለቤተ ክርስቲያን የተሰጣትን ተልእኮ ለመፈጸም ነው (1ጢሞ 1፡12)። ይህ ሐዋርያ በኢየሱስ ክርስቶስ ምድራዊ አገልግሎት ወቅት ሐዋርያ ተደረጎ እንዳልተሾመ ርግጥ ነው። በኋላ ግን ከሞት የተነሣውን ጌታ ኢየሱስን ክርስቶስን በማየቱ ሐዋርያ ተደርጎአል (ሐዋ 9፡1-18፤ 1ቆሮ 9፡11)።

ሐዋርያው በሌሎች መልእክቶቹ ላይ የሚጀምረው በሰላምታ ነው። በዚህ መልእክቱ መግቢያ ላይ ግን ስለ ሐዋርያነቱ የሥልጣን ምንጭ በመናገር ነው። ጳውሎስ የሐዋርያነቱን ሥልጣን በማስቀደም ሰላምታውን ያስከተለው የእርሱ የሐዋርያነት ሥልጣን ከዐሥራ

ሁለቱ ሐዋርያት ሥልጣን ያነሰ ነው፤ የጳውሎስ ሐዋርያነት በቀጥታ ከኢየሱስ ክርስቶስ ሳይሆን በሰዎች አማካይነት የመጣ ነው። የሚል ወሬ በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ዘንድ ተናፍሶ ስለ ነበር ነው። ይህንን ሐሰተኛ ወሬ ያናፍሱ የነበሩት ከጴጥሮስና ከዮሐንስ ዘንድ ከኢየሩሳሌም መጣን ብለው በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ልዩ ወንጌል ይሰብኩ የነበሩት ሐሰተኛ አስተማሪዎች እንደሆኑ ይገመታል።

ታዲያ ሐዋርያው ለእነዚህ ሐሰተኛ አስተማሪዎች የሰጠው ምላሽ "በእግዚአብሔር አብ ሐዋርያ የሆነ እንጂ ከሰዎች ያልሆነ" የሚለውን ነው (ገላ 1:1)። በዚህ ቁጥር ላይ "ከሰዎች" የሚለው ቃል መልእክቱ በተጻፈበት የመጀመሪያ ቋንቋ ላይ አገልግሎትን ከሰዎች እጅ መቀበልን ሲያሳይ በሰዎች የሚለው ደግሞ ሹመቱ ከእግዚአብሔር የመጣ ሆኖ በሰዎች አማካይነት መሰጠቱን የሚያመለክት ቃል ነው።¹⁴

እነዚህ ሐሰተኛ መምህራን አንደሚሉት ግን የጳውሎስ ሐዋርያነት ከሰዎችም ሆነ በሰዎች አማካይነት አልመጣም። የእርሱ የሐዋርያነት ሥልጣን ለዎች በምንም ዓይነት መልኩ እጃቸውን ሳያስገቡ ወንጌልን ለመሰበክ ቤተ ክርስቲያንን ለመመሥረት ወይም ለመትከልና የተመሠረቱትን ለመጠበቅ በቀጥታ ከአብና ከኢየሱስ ክርስቶስ የተሰጠው ነው።

ዛሬ እንደ ጳውሎስ ዓይነት ሐዋርያዊ ሥልጣን የለም። ይሁን እንጂ ይህ ዓይነቱ ሥልጣን ባይኖርም እንደ ክርስቶስ ኢየሱስ ደቀመዝሙርነታችን በምሥራቹ ወንጌል አማካይነት የእርሱን በጐነት ለዓለም ለመናገር (ለማወጅ) ተጠርተናል (1ጴጥ 2:9-10)። ጳውሎስ አገልግሎቱን ከማን እንደተቀበለው የጠራውም ማን እንደሆነ ያውቃል። እኛስ አገልግሎታችንን የተቀበልነው ከማን ነው? ከሰው ወይስ ከእግዚአብሔር? ስለ አገልግሎታችንና ተልእኳችን የጠራ መረዳት ሊኖረን ይገባል። ስለ ጸጋችንና ተልእኳችን የጠራ መረዳት በሌለበት በአገልግሎት ግብን መምታት የለም።

¹⁴ Bruce, FF *The Epistle to the Galatians, The New International Greek Testament Commentary* pp 67-68 Grand Rapids: WM.B Eerdmans Publishing co. 1982

በመቀጠልም ሐዋርያው በቁጥር 2 ላይ "ከእኔም ጋር ያሉ ወንድሞች ሁሉ" ይላል። እነዚህ ወንድሞች መልእክቱን በመጻፍ ሳይሆን በመላክ አብረውት ነበሩ። በዚህ ክፍል ውስጥ "አብረውኝም ካሉት ወንድሞች ሁሉ" ተብሎ መጠቀሱ ጳውሎስ በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ የገባውን "ልዩ ወንጌል" በመቃወም ረገድ የጻፈውን መልእክት የሚሰማው መሆናቸውን ለመጥቀስ የተጠቀመበት እንደሆነ ይታሰባል። በክፍሉ ስማቸው ባይጠቀስም ምናልባት ጢሞቴዎስና ሲላስ ሊሆኑ ይችላሉ።

2.2. ሰላምታ (ገላ 1:3)

"ጸጋና ሰላም" በጥንት አይሁዶችና ግሪኮች ዘንድ የተለመደ ሰላምታ ነው። አይሁዶች ከሰዎች ጋር ሲገናኙ "ሻሎም" የሚለውን ቃል በመጠቀም ሰላምታ ሲሰጥዋቸው ግሪኮች ደግሞ "ካሪዝ" የሚለውን ይጠቀማሉ። "ጸጋና ሰላም" በጳውሎስ መልእክቶች ውስጥ አቀንቃኝና ተደጋጋሚ ቃላቶች ናቸው። "ጸጋ" ወይም በግሪኩ "ካሪዝ" ስለሚለው ቃል ስፋና ጠበብ ስላሰው ትርጓሜ ብንነጋገር በውስጡ የማይለካና ወሰን የሌለውን የእግዚአብሔርን የፍቅር ሐሳብ የያዘ በመሆኑ በአንድ ትልቅ ጫካ ውስጥ ገብቶ እንደ መማሰን ይቆጠራል። ምናልባት ትርጓሜውን አጠር ባለ መልኩ ለመረዳት "ጸጋ" ማለት በጥረት ያልሆነ ከእግዚአብሔር እንዲሁ የተሰጠና የተለቀቀ መልካምነት ወይም በጐነት ልንለው እንችላለን።¹⁵

እግዚአብሔር መልካም ነው፤ መልካምነቱም በፍጥረቱ ውስጥ ተገልጿል። የእርሱ መልካምነት ሲገለጥ የመጨረሻ አድማሱ ልጁን እንዲያው በነፃ ለድነታችን መስጠቱ ላይ ያነጣጠረ ነው። የዚህ ሁሉ መሠረት ደግሞ ጸጋው ነው። የእግዚአብሔር ጸጋ የጽድቃችንን የቅድስናችንን የአገልግሎታችንና የክብረታችን ብቃት ምንጭና መገኛ ነው። ይህ ደግሞ ለጳውሎስ የወንጌሉ እምብርት ስለሆነ በመልእክቶቹ መግቢያና መጨረሻ ላይ ተለይቶ አያውቅም። ስለዚህ በመልእክቶቹ መግቢያ ላይ "ጸጋ ይብዛላችሁ" ሲል፤ በመልእክቱ

¹⁵ Kenneth L. Barker, John R. Kohlenberg, Jr. *The expositor's Bible Commentary* Abridged Edition New Testament Copyright 1994 by the Zondervan Corporation. Pp 708

መዝጊያ ላይ ደግሞ "እጋ ከእናንተ ጋር ይሁን" በማለት ያጠቃልላል። (ገላ 1፥31-36)

ሐዋርያው "ከእጋ" በመቀጠል የሚያነሳው "ሰላምን" ነው። ሰላም የሚለው ቃል "ሻሎም" ከሚለው የእብራይስጥ ቃል የመጣ ሲሆን የሚያሳየውም መላኩን ሁለንተናዊ ድኑትን (ዘፍ 43፥27) የውጭ ጦርነትና የውስጥ መታወክ የሌለበት ኑሮን ሞገስንና ፍቅርን ምሕረትን እንዲሁም ፍትሕና ብልጽግናን ነው።¹⁶

ዓለም በሰው ውድቀት ምክንያት ስለተመሰቃቀለች ሰላም ያስፈልጋታል። ይህ ሰላም ደግሞ ሊገኝ የሚችለው ከእግዚአብሔር ጋር ትክክለኛ ግንኙነት ሲኖረን ወይም ከእርሱ ጋር ያለን ዝምድና ክርስቶስን በማመን በልጅነት ትክክል ሲሆን ብቻ ነው። ምን ጊዜም የሰላማችን ምንጭ የእግዚአብሔር እጋ ነው።

ኅጢአተኛ ሰው ሁል ጊዜ በነፍሱ ረብሻና የሕሊና ክስ አለበት። ነገር ግን በእግዚአብሔር እጋ ላይ ተመርኩዞ በእምነት የኅጢአቱን ይቅርታ ሲቀበል ከእግዚአብሔር ጋር ሰላምን ይመሠርታል። ሮሜ 5፥1 ላይ "እንግዲህ በእምነት ስለ እደቅን በጌታችን በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ከእግዚአብሔር ጋር ሰላም አለን" ይላል። ይህ በክርስቶስ ኢየሱስ የመስቀል ሞት አማካይነት የተመሠረተው ሰላም ከእግዚአብሔር ጋር ከሰዎች ጋር እንዲሁም ራሳችን ከራሳችን ጋር ለሚኖረን ግንኙነት የሰላም ምክንያት ነው። የእግዚአብሔር ሰላም በሰው ልብ (አእምሮ) ውስጥ የሚገኝ ጥሩ ስሜት ብቻ ሳይሆን በእጋው ከሰው ልጆች ጋር በክርስቶስ ከመሠረተው እርቅ የሚፈልቅ ንፁህ ሰማያዊ ምንጭ ነው። በክርስቶስ በማመን የጸደቀ ሰው በእርሱና በእግዚአብሔር መካከል ሰላም የኪዳን ምልክት በመሆን ቆሞለታል። ይህ ሰላም የአዲስ ግንኙነት ውጤትና በክርስቶስ ላመነ ሰው የፍርድ ማብቃት ምልክት ነው።¹⁷

ሐሳቡን ለማጠቃለል ያህል ሰላም የሚለው የእብራይስጥ ቃል በውስጡ አምላካዊ ጥበቃንና ቁሳዊ ባርኮትንና ብልጽግናን የያዘ

¹⁶ ዝኒ ከማሁ

¹⁷ ዝኒ ከማሁ

ሲሆን በአዲስ ኪዳናዊ አጠቃቀሙ ደግሞ በክርስቶስ ሁሉን አቀፍ የማዳን ሥራ በተገኘው ድኑት ላይ ያተኩራል። እንዲህ ዓይነቱ ሰላም ከእግዚአብሔር ጽድቅና ፍቅር ጋር የተገናኘ የእርቅ ውጤት በመሆኑ ልብ ፈታሽ ነው።

2.3 የክርስቶስ የማዳኑ ኅይል (ገላ 1፥4)

ሐዋርያው ጳውሎስ ከሰላምታው ጋር አያይዞ የሚያነሳው ሌላ ሃሳብ ቢኖር የኢየሱስ ክርስቶስን የመስቀል ሥራና የማዳን ኅይል ነው። በቁጥር 4 ላይ "ከኑ ከሆነው ከአሁኑ ዓለም ያድነን ዘንድ እንደ አምላካችንና እንደ አባታችን ፈቃድ ስለ ኅጢአታችን ራሱን ሰጠ" ይላል። የጌታ ሞት በአባቱ ፈቃድ የሆነ ነው እንጂ በታሪክ አጋጣሚ የተከሰተ ክስተት አይደለም። ኢየሱስ ክርስቶስ የተወለደው በእግዚአብሔር ጊዜ እንደ ሆነ ሁሉ የሞተውም በእግዚአብሔር ጊዜ ነበር (ገላ 4፥4)። የኢየሱስ መወለዱም ሆነ ሞቱ በእግዚአብሔር ጊዜና ፈቃድ ውስጥ ነበር። የኢየሱስ አሟሟት የብሉይ ኪዳን ነቢያት እንደ ተነበዩት እርሱ ራሱም እንደተናገረው ነበር (መዝ 22፤ሊሳ 53፤ዮሐ 3፥14-17)።

ሐዋርያው አሁን እያየነው ባለው ቁጥር ላይ "እንደ አምላካችንና እንደ አባታችን ፈቃድ" ካለ በኋላ "ስለ ኅጢአታችን ራሱን ሰጠ" ይላል። አብ ወልድ እንዲሞት ፈቀደ ወልድም በፈቃዱ ራሱን ሰጠ። የጌቱ ሲማኔው የጌታ የመከራ ወቅት ጸሎት የአብንና የወልድን ፈቃድ በማጣጣም ያቀርብልናል።¹⁸ "ጥቂት ወደ ፊት እልፍ ብሎ በፊቱ ወደቀና ሲጸልይ አባቱ በቻልህ ይህች ጽዋ ከእኔ ትለፍ ነገር ግን አንተ እንደምትወድ /እንደምትፈትድ/ ይሁን እንጂ እኔ እንደምወድ /እንደምፈትድ/ አይሁን አለ" (ማቴ 26፥39)

ኢየሱስ ክርስቶስ ለመስቀል ሞት ራሱን አሳልፎ የሰጠው የአባቱ ፈቃድ ስለሆነ ነው (ዕብ 10፥5-10)። አብ ዓለምን ስለ ወደደ አንድያ ልጁን ሰጠ (ዮሐ 3፥16)። ወልድም አብን በመታዘዝ በመስቀል ላይ ሞተ (1ጢሞ 2፥6፤ ቴቶ 2፥14፤ 1ጴጥ 3፥18)። ስለዚህ የኢየሱስ

¹⁸ ያልታተመ የገላትያ መጽሐፍ ፕናት ቁስ እርሚያስ 147ኛ እንደሆነ ልብ ይል

* የጸሐፊው አጽንኦት

ክርስቶስ ሞት አብን የመታዘዝ የመጨረሻ ደረጃ ነው። ሐዋርያው በፊል 2፥8 ላይ "ለሞትም ይኸውም ለመስቀል ሞት የታዘዘ ሆነ" ይላል። እርሱ በታዛዥነቱ ፍጹምና ከፍተኛ ነው። ኢየሱስ ክርስቶስ አብን በመታዘዝ ስለ ሰው ልጆች ንጢአት ራሱን ሰጠ። ማንም ለሚወደው ማድረግ የሚችለው የመጨረሻ ነገር ቢኖር ራሱን መስጠት ነው። ራሱን መስጠት የሌለበት ፍቅር ፍጹም አይደለም። እውነተኛ ፍቅር ራሱን ለሌሎች መቁረስ (ግድ መሰኘት) ያለበት በመሆኑ ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ ንጢአታችን ነፍሱን እሳልፎ ሰጠ (2ዮሐ 3፥16-17)።¹⁹ ጌታ ስለ ንጢአታችን የሰጠው ራሱን ነው (1ጢሞ 2፥6፤ ማር 10፥45)። እርሱ ነፍሱን ስለ ንጢአታችን ቤዛ እድርጎ ሰጥቷል።

በዚህ ስጦታ ፊት በደሙ የተዋጀን ሕዝቦች የምንቆመው እንዴት ነው? በትዕቢትና በራስ ወዳድነት ወይስ በትህትናና በመስጠት? ጌታ ኢየሱስ በሰው ልጆች መካከል የዋህ ሩህሩህ ገርና ታዛዥ የእግዚአብሔር በግ ሆኖ በመመላለስ በመጨረሻም ነፍሱን ስለ ሁላችን ቤዛ እድርጎ ሰጠ። እኛስ ሕይወታችንን ገንዘባችንን ጊዜያችንንና እውቀታችንን እንጠፍጥፈን ለእርሱ መስጠት ምን ያህል ገብቶን ይሆን? ምክንያቱም በነፍሱ ቤዛነት ድነናልና።²⁰

2.3.1. ጌታ ሕይወቱን የሰጠው ለምንድን ነው?

ምላሹን በቁጥር 4 ላይ እናገኘዋለን ጌታ ከሞተበት ምክንያቶች ውስጥ አንዱ "እኛን ከፋ ከሆነው ከዚህ ዓለም ለማዳን ነው"። ሐዋርያው "ከፋ ከሆነው ከአሁኑ ዓለም" የሚለው አባባሉ የራሱ የሆነ ታሪካዊ ጻራ አለው። የጥንት አይሁዳውያን ታሪክን በሁለት ዋና ዋና ዘመን ክፍሉ እንደነበር ምሁራን ይናገራሉ። ይኸውም የዚህ ዓለም መንግሥታት የነገሡበትንና ነግሠው የሚያልፉበትን ይህንን ዓለም

"የአሁኑ ዓለም" ሲሉት እግዚአብሔር ያለ ምንም ጣልቃ ገብነትና ተግዳሮት የሚገዛበትን ዓለም መጻእው ዓለም ይሉት ነበር።²¹

"ከፋ ከሆነው ከአሁኑ ዓለም" የሚለው የጳውሎስ አባባል ከፋ ያልሆነ መጭ ጊዜ ወይም ዓለም እንዳለ ያሳያል። ከክርስቶስ የሥጋ ውልደት ሞትና ትንሣኤ አንስቶ ከፋ የሆነው የአሁኑ ዓለምና ከፋ ያልሆነው መጻእው ዓለም በጊዜ ድርብርቦሽ ላይ እንዳሉ በአዲስ ኪዳን ጸሓፊዎች ተገልጿል (ዕብ. 2፥5፤ 6፥5)።

እነዚህ ሁለቱ ዓለማት ደግሞ እንደየባሕርያቸው ቀጣይ ናቸው። የአሁኑ ከፋ ዓለም በሌላ መልኩ በሲኦል ሲቀጥል የአሁኑ መዳን ደግሞ በመጻእው ዓለም በከበረ መልኩ ይቀጥላል። የጌታችን የኢየሱስ የመስቀል ሞት እኛን ከሰይጣን የእገዛዝ ክልል አውጥቶ ሉዓላዊ ወደ ሆነው የእግዚአብሔር የእገዛዝ ክልል ውስጥ አስገብቶናል። መስቀሉም በሁለቱ ዓለማት መካከል ድንበር ነው። ሐዋርያው ጳውሎስ ለቆላስይስ አማኞች በጻፈላቸው መልእክቱ እግዚአብሔርን ልናመሰግንበት ከሚገባን ነገሮች ውስጥ አንዱ እሁን ከሚሠራው የጨለማው ጎይል መዳናችን ነው። ቆላ 1፥13 ላይ "እርሱ ከጨለማው ግዛት ታደገን ወደሚወደው ልጅ መንግሥትም አሻገረን" ይላል።

እየተመለከትነው ባለው ክፍል ላይ "ከፋ ከሆነው ከአሁኑ ዓለም" የሚለው ሐረግ ውስጥ "ዓለም" የሚለው ቃል በግሪኩ (aion) የሚል ሲሆን ዘመንን አመልካች ቃል ነው። በአንዳንድ የእንግሊዝኛ ትርጉሞች ላይ "to rescue us from the present evil age" ይላሉ። ጥያቄው ግን "ዘመን እንደት ከፋ ሊሆን ይችላል" የሚል ነው። ዘመን ከፋ ሊሆን የሚችለው ከሚሠራበት ማንነትና ከሚሠራበት ነገር የተነሣ ነው። ለምሳሌ በ2ጢሞ 3፥1 ላይ ሐዋርያው ጳውሎስ ጢሞቴዎስን ሲመክር "በመጨረሻው ቀን የሚያስጨንቅ ዘመን እንዲመጣ ይህንን እውቅ" ይላል። በመቀጠልም ከቁጥር 2-5 ዘመኑን አስጨናቂ የሚያደርገው ነገር የሰዎች ባሕርይ እየከፋ መሄድ እንደ ሆነ ገልጾልኝ። ነገር ግን ነገሮች በመጨረሻው ፍርድ እልባት እስኪያገኙ ድረስ ሁኔታዎች እየባሉ ይሄዳሉ።

¹⁹ John F. walvoord, Ray B Zuck *The Bible Knowelde Commentary* (vactoor, Books Division of Sp Publications Inc 1984) P.590
²⁰ R. Alan Cole *The Epistle of Paul to the Galatians*. Tyndal New Testament Commentaries Grand Rapids: WM. 13 Eardmans Publishing Co. 1965 pp 71-72.

²¹ Stoot John Rw. *The Message of Galatians* Downers Grove, III Intervarsity Press 1960

ሰይጣን የዚህ ዓለም (ዘመን) ገዥ ነው (2ቆሮ 4+4)። እርሱ የዚህ ዘመን ገዥ ወይም አምላክ የተባለው በየዘመኑ ያለውን የዚህ ዓለም ሥርዐት እየመራ የሰዎችን አእምሮ ስለሚቆጣጠር ነው። ልብ ሊባል የሚገባው ነገር፣ በዚህ ጨለማ ዓለም ያለውን ሥርዓትና ክስው ውድቀት ወዲህ በሰው አስተሳሰብ ውስጥ ያሉ ክፉና የተዛቡ አስተሳሰቦችን አመለካከቶችንና ስሜቶችን በመጠቀም ለራሱ ዓላማ የሚሠራበት ማንነት እንዳለ ነው። ግቡም በዚህ ዓለም ውስጥ ባሉ የተለያዩ ነገሮች አማካይነት በሚገለጥ ክፉ ሥርዓት ሰዎችን ወደ ዘላለም ጥፋት መንዳት ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ ግን ዘመንን ከሚሠራበት ማንነት፣ ከዚህ ክፉ ከሆነ ዓለም ሥርዐት ያድነን ዘንድ ሞተልን። የክርስቶስ ኢየሱስ የመስቀል ሞት ከገጠአት የምንድንበት መንገድ ብቻ ሳይሆን ከሰይጣንና እርሱ ከሚሠራበት ክፉ ከሆነ የዚህ ዓለም ሥርዐት የዳንበትና የምንድንበት ጎይል ነው። ደግሞም በክርስቶስ ሞት ክፉ ከሆነው ከዚህ ዓለም (ዘመን) መዳን ማለት በዚህ ዘመን በሰይጣን አስተሳሰብነት ከሚሠራው ሥራ ሁሉ መዳን ማለት ነው።

2.4 ወንጌል አንድ ብቻ ነው (ገላ 1+6-9)

የገላትያ አማኞች በወንጌል (በክርስቶስ አዳኝነት ብቻ) ካመኑ በኋላ፣ ብዙ ሳይቆዩ ወዲያውኑ ዘወር ያሉት ከአንድ ትምህርት ወደ ሌላ የተሻለ ትምህርት ሳይሆን ከራሱ ከእግዚአብሔር ወደ ሐሰት ትምህርት ነው።²² ሐዋርያው የገላትያን አማኞች ከእውነተኛው የጸጋ ወንጌል ወደ ልዩ ወንጌል ፈጥነው በማስፋቸው የተሰማውን ሐዘን የተቀላቀለበት መገረም ሲናገር፤ "በክርስቶስ ጸጋ እናንተን ከጠራችሁ ከእርሱ ወደ ልዩ ወንጌል እንዲህ ፈጥናችሁ እንዴት እንዳለፋችሁ እደነቃለሁ" (ገላ 1+6) ይላል።

²² ሐረግያስ ገዛኸኝ (ቁስ) ያልታተመ የገላትያ መልእክት ጥናት

የገላትያን አማኞች "በክርስቶስ ጸጋ" ወደ ራሱ የጠራቸው እግዚአብሔር ነው። ይህ ጥሪ የእስራኤል ሕዝብ ከግብፅ ወደ ከንዓን እንዲገባ የተደረገለት ጥሪ ዐይነት ሳይሆን ከሰማይ ወደ ሰማይ የሆነ አዲስ ኪዳናዊ ጥሪ ነው (ዕብ 3+1)። ጥሪው ፈጣሪ ለፍጡር ካስተላለፋቸው ጥሪዎች በሙሉ ከፍተኛውና የመጨረሻው ከቡር ጥሪ ነው። የዚህ መልእክት ጸሓፊ ስተስቴንቄ ሰዎች በጻፈው መልዕክቱ፣ ይህ ጥሪ የክርስቶስን ክብር ለመካፈል የተደረገ ጥሪ እንደሆነ ሲናገር፤ "ስለዚህም የጌታችን የኢየሱስ ክርስቶስን ክብር ለማግኘት በወንጌላችን ጠራችሁ" ይላል (2ተሰ 2+14)። ልብ እንበል፤ ከእኛ ይልቅ እግዚአብሔርን እጅግ ተጠግተው የሚያገለግሉ የተለያዩ ማዕረግና ክብር ያላቸው ቅዱሳን መላእክት በሰማይ አሉ። ነገር ግን አንዳቸውም ከእግዚአብሔር ጋር በልጁ ወደ ተገኘው ኅብረት አልተወሰዱም። የክርስቶስም ክብር ተካፋይ አልሆኑም። እኛ ግን በክርስቶስ ኢየሱስ ሞት ወደ ተመሠረተው ቤተሰብና ኅብረት እርሱን በማመን ገብተናል። ወደ ልጁ ኅብረት መግባት ማለት፣ ልጅ ከአባቱ ጋር በሚኖርበት ቅርበትና አንድነት መኖር ማለት ነው። እንግዲህ የገላትያ አማኞች የደረሳቸው ጥሪ ይኸ ነው። እነርሱ ግን ፈጥነው የሄዱት በክርስቶስ ጸጋ እነርሱን ከጠራቸው ከእግዚአብሔር ወደ ልዩ ትምህርት ወይም በሕግ ሥራ ወደሚገኝ ጽድቅ ነው።

ሕይወት በክርስቶስ ኢየሱስ ከእግዚአብሔር ጋር የሚደረግ ኅብረት (ሕያው ግንኙነት) ነው። ስለዚህ አንድ ገጠአተኛ በአምነት ራሱን ለክርስቶስ በመስጠትና በእርሱ በታመን አንጂ የሕግን ሥራ በመፈጸም የእግዚአብሔር ልጅ (ቤተሰብ) ሊሆን አይችልም። እዚህ ላይ ስለ ሕግና ጸጋ ጥቂት ነገር አንስተን እንመለከታለን። ሕግና ጸጋ ሁለቱም የእግዚአብሔር ቢሆኑም አሠራራቸው ግን የተለያዩ ነው። የተሰጡትም በሁለት የተለያዩ ሰዎች ነው። ዮሐ 1+17 ላይ "ሕግ በሙሴ ተሰጥቶ ነበር ጸጋና እውነት ግን በኢየሱስ ክርስቶስ ሆነ" ይላል። ጸጋና ሕግ ሙሴንና ኢየሱስ ክርስቶስን ይወክላሉ።

ሕግ በሙሴ ሲሰጥ፣ ጸጋ ደግሞ በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት ተሰጥቷል። ስለዚህ ጸጋ በሙሴ እንደሌለ ሁሉ፣ ሕግ በኢየሱስ የለም። አንድ ሰው ከኢየሱስ ክርስቶስ አንዳች ነገር ቢፈልግ የሚያገኘውን ነገር ሁሉ የሚያገኘው በጸጋ ነው። ለምሳሌ ጽድቅን ቢፈልግ ጽድቅ

በኢየሱስ ክርስቶስ በጸጋ ነው፤ ቅድስናን ቢፈልግ ቅድስና በኢየሱስ ክርስቶስ በጸጋ ነው።

ዮሐንስ "ጸጋና እውነት" በኢየሱስ ሆነ (መጣ) ሲል፤ የምናገኘውን ነገር ሁሉ ለማግኘታችን ምክንያቱ በኢየሱስ ክርስቶስ አማካይነት የተሰጠን ጸጋ እንደ ሆነ አመልካች ነው። ሁሉም ነገር በኢየሱስ ክርስቶስ የሚሰጠው በጸጋ ነው። እንዲህ ከሆነ ያገኘነውን ነገር ለማግኘታችን ምክንያቱ ጸጋው እንጂ እኛ ዘንድ ያለ አንድ ነገር አይደለም። ሰደረሰን ጥሪ በተጨማሪም ለእግዚአብሔርና የእግዚአብሔር ለሆነው ነገር በሙሉ ራሳችንን የምንቀበለው በክርስቶስ አማካይነት በመጣው በዚህ የእግዚአብሔር ጸጋ ነው። ራሳችንን ከደረሰን ሰማያዊ ጥሪና የእግዚአብሔር ከሆነው ነገር ሁሉ ጋር ለናስተያይ የተደረገልን የማይገባን መሆኑን እንረዳለን። ነገር ግን ለዚህ ሁሉ የበቃነው በእግዚአብሔር ጸጋ ሲሆን፤ ጠሪውም ይህን ያደረገው የጸጋው ክብር ይመስገን ዘንድ ነው (ኤፌ 2+7)።

እንግዲህ በገላትያ ይኖሩ የነበሩትን አማኞች በክርስቶስ ጸጋ ወደ ራሱ የጠራቸው እግዚአብሔር ነው። እነርሱም ስለ ሕግ ትምህርት ሲሉ የተለዩት ከእግዚአብሔር እንጂ ከአንድ ሃይማኖት አይደለም። እንደ ጳውሎስ ትምህርት ስለ ሕግ የክርስቶስን ጸጋ መተው ማለት እግዚአብሔርን መተው ማለት ነው።²³

2.4.1 ልዩ ወንጌል

ጳውሎስ በገላ 1+6 ላይ "ልዩ ወንጌል" ያለው በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ በሕግ መምህራኑ በኩል እየተሰጠ ያለውን የስህተት ትምህርት ነው። የትምህርቱ ይዘት "ሰው ለመጽደቅ በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ብቻ ሳይሆን፤ የሙሴንም ሕግ /የአይሁዳውያንን የሃይማኖት ሥርዐት/ መጠበቅ አለበት" የሚል

²³ ዝኒ ከግሁ
* Judaizers ከይሁዳነት ወደ ክርስትና የመጡ (ክርስትናን የተቀበሉ)፤ ነገር ግን ድነት ክርስቶስን በግመን ብቻ ሳይሆን፤ የብሉይ ኪዳንን ሕግጋት በተለይም ካልተገረዛችሁ ድነት እታገኙም ይሉ የዘሩ ሰዎች ናቸው፤ እንዳንደ ጳውሎስ እነዚህን ሰዎች ሐሰተኛ ወንድሞች ሲል ይጠራቸዋል።

ነው። ይህን የሐሰት ትምህርት የሚያስተላልፉ ወግ አጥባቂ አይሁዳውያን አይሁድ አድራጊዎች (Judaizers) ይዘውት የመጡት ልዩ ወንጌል "ካልተገረዛችሁና የሙሴን ሕግ ካልጠበቃችሁ አትድኑም" የሚል ነበር። ጳውሎስ ግን የሚለው ሰው ሕግንም ሆነ ሌሎች የሙሴን ሥርዐቶችን በመጠበቅ አይጸድቅም ነው።

እዚህ ላይ አንድ ጥያቄ ይነሳል፤ ይኸውም፡- ጳውሎስ መጽደቅ ሕግን በመጠበቅ አይደለም ሲል፤ በሕግና በወንጌል መካከል መሠረታዊ ግጭት አለ ማለቱ ነው? አይደለም። ጳውሎስ በሕግና በወንጌል መካከል መሠረታዊ ልዩነት እንደሌለ በገላ 3+21 ላይ "እንግዲህ ሕግ የተሰፋውን ቃል የሚቃወም ነው? አይደለም" ሲል ተናግሮአል። ሕጉ የተሰጠበት ዓላማ በእምነት የመዳንን መንገድ በመሻር በሥራ የመጽደቂያ መንገድን ለመተካት ሳይሆን፤ ክርስቶስ እስኪመጣ ድረስ የእግዚአብሔርን ሕዝብ እንደ ሞግዚት በመሆን ጠባቂና ጊዜያዊ አስተዳዳሪ እንዲሆን ነበር (ገላ 3+21፣ 23-25)።

ቀደም ብለን እንዳነሳነው በሕግና በወንጌል መካከል መሠረታዊ ግጭት የለም። ነገር ግን ሕግ የተሰፋውን ቃል የማይቃወም ከሆነ፤ ሕግና ወንጌል አብረው መሄድ አለባቸው ማለት ነው? እንዲህ ከሆነ የእግዚአብሔርን ጽድቅ ለመቀበል በእምነት ላይ ሥራን መጨመር ሊሆን ነው ማለት ነው። እንደ ጳውሎስ አባባል ሕግ የተሰፋውን ቃል የማይቃወም ከሆነ፤ አይሁድ አድራጊ የሕግ መምህራኑ ለመጽደቅ በእምነት ላይ ሕግ መጨመር አለበት ብለው የሚያስተምሩት ትምህርት ልክ ነው ማለት ነው።

ለዚህ አባባል በሥነ አመክንዮ የጳውሎስ ምላሽ ግን፤ ክርስቶስ ከመጣ በኋላ ሕግ የሞግዚትነት ሥራውን ጨርሷል የሚል ነው። ይህንን ከገላትያ 3+23 ላይ መገንዘብ ይቻላል። "ሕግ ወደ ክርስቶስ የሚያመጣ ሞግዚታችን ሆኗል"።

2.6. የአይሁድ አድራጊዎች ትምህርት ለምን ወንጌል ተባለ?

ሐዋርያው ይህንን የሐሰት ትምህርት "ወንጌል" ያለበት ምክንያት ከእውነተኛው ወንጌል ጋር የመልዕክት እኩልነት ኖሮት ሳይሆን፤

ሰድነት የሚሆን መልዕክት ነው ተብሎ ስለ ቀረበ ሰምረው ምፅታዊ ነው እንጂ በመሠረቱ ይህ ትምህርት ወንጌል ሆኖ አይደለም²⁴። እንግዲህ ጳውሎስን ያስደነቀው ነገር ወደ አዚህ ልዩ ወንጌል ፈጥነው ዘወር ማለታቸው ነው። በዚህ ክፍል "እንዲህ ፈጥናችሁ" የሚለው ቃል ከመጨረሻ ጉብኝቱ በኋላ ወዲያው የሐሰት አስተማሪዎቹ ትምህርቱን መስጠት እንደጀመሩ እንዲሁም ጳውሎስ የወንጌል ትምህርቱን ከጨረሰ ከአጭር ጊዜ በኋላ ወደ "ልዩ ወንጌል" ዘወር ማለታቸውን /ፈጥነው ዘወር ማለታቸውን/ ያሳያል።

እንግዲህ "እንዲህ ፈጥናችሁ" የሚለው ሐረግ በየጊዜው ለምዕመናን ከምንሰጠው የእረኝነት አገልግሎታችን ጋር ሲገናዘብ በጣም አሳሳቢ ነው። ዛሬም ቢሆን አስተምረናቸው ጸኑልንና አደጉልን ሰንል ትንሽ ቆይተው ወደ ስህተት ትምህርትና ልምምድ ይሄዳሉ። በዚያን ዘመን ጳውሎስን ያስደነቀው እንዲህ ዐይነቱ ክስተት ነበር²⁵።

ሌላው ከዚህ ጋር አያይዘን የምንመለከተው ነገር ጳውሎስ ባለው በዚህ ቁጥር ላይ "እንዲህ ፈጥናችሁ" በማለት የሚናገረው ሐረግ አዲስ ኪዳን በተፃፈበት የመጀመሪያ ቋንቋ ላይ የሚያሳየው ቃል ኪዳንን ማፍረስና የፍቅር ወዳጅነትን ለሌላ ሰው መቀየርን ነው።²⁶ ሐዋርያው ጳውሎስ የገላትያን አማኞች የሚላቸው "በክርስቶስ ጸጋ እናንተን ከጠራችሁ ከእግዚአብሔር በሕግ ስለሚገኝ ጽድቅ ብላችሁ የነበራችሁን ቃልኪዳን በማፍረስ ወደ ልዩ ወንጌል ሄዳችሁ" ነው። ይሁን እንጂ ይህ መሄድ በጅምር ላይ ያለ እንጂ በፍጽሜ ላይ የደረሰ አይደለም።²⁷

2.7. እውነተኛ ወንጌል ምንድን ነው?

ወንጌል ማለት መልካም ዜና የምሥራች ስለ ክርስቶስ አምላክነትና ሰውነት እንዲሁም ስለ ሞቱና ትንሣኤው የሚነገር ብሰራት ማለት

²⁴ የገላትያ መልእክት ትምህርት በመሠረተ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ጥናው ቢር የትምህርት ክፍል የተዘጋጀ ማስተማሪያ።

²⁵ ዝኒ ከማሁ

²⁶ ዝኒ ከማሁ

²⁷ ሃይሉ መኮንን (ቄሰ) የገላትያ መልእክት ትርጓሜ አዲስ አበባ መስከረም 1991 ዓ.ም.

ነው። ሮሜ 1፥4 "ይህም ወንጌል በሥጋ ከዳዊት ዘር ስለ ተወለደ እንደ ቅድስና መንፈስ ግን ከሙታን መነሣት የተነሣ በኃይል የእግዚአብሔር ልጅ ሆኖ ስለ ተገለጠ ስለ ልጁ ነው። እርሱም ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ነው" ይላል።

እንደዚህ ክፍል ሐሳብ መሠረት ወንጌል ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ ትሥማውት (አምላክ - ሰው) መሆንና በአንድ አካል ስለ መገለጡ የሚናገር ነው። ወንጌል ስለ ኢየሱስ ክርስቶስ በመናገር ተጀምሮ ስለ ኢየሱስ በመናገር የሚጨርስ ነው። ከዚህ በተጨማሪ ወንጌል ኢየሱስ ክርስቶስ ስለ እኛ የሆነውን ሁሉ በመቀበልና በማመን እንድንኖር የሚያስተምር ሰማያዊ መልእክት ነው። ከዚህ የተለየ ግን "ልዩ ወንጌል" ነው።

ምን ጊዜም እውነተኛው ወንጌል አንድ ብቻ ነው፤ እርሱም የእግዚአብሔር ጸጋ ወንጌል ነው። ይህ ወንጌል የሚያስበረው ስለ ሰው ሥራ ሳይሆን እግዚአብሔር በክርስቶስ ኢየሱስ ለገጢአተኛው በመስቀል ላይ ያከናወነውን ተግባርና የምሕረት ዐዋጅ ነው። ከዚህ የተለየ ስለ እግዚአብሔር ሥራ ብቻ የማያበሰር (ስለ እግዚአብሔርና ስለ ሰው ሥራ የሚናገር ወንጌል) እውነተኛ ወንጌል ሳይሆን ልዩ ወንጌል ነው።²⁸

ሐዋርያው ጳውሎስ ለሮሜ ክርስቲያኖች ከጻፈው መልእክት ውጭ ለቆሮንቶስ ሰዎች በጻፈው በአንደኛ መልእክቱ ላይ የወንጌልን ትርጉም ማናችንንም ሊያደናግርና ግር ሊያሰኝ በማይችል ሁኔታ በምእራፍ 15፥1-4 ባለው ክፍል ላይ ግልጽ አድርጎ ገልጾታል። በዚህ ክፍል ላይ ሰውን ለማዳን (ለማጽደቅ) የሚጨመር አንድም የሰው ምግባር አናይም። ለመጽደቅ (በእግዚአብሔር ፊት ተቀባይነት ለማግኘት) ገጢአተኞች ሊያምኑትና ሊቀበሉት የሚገባው ወንጌል ይህ ብቻ ነው። ገጢአተኞች በእግዚአብሔር ፊት ያለ ኩነዔ እንዲቆሙ የሚያደርጋቸው የእግዚአብሔርን ጸጋ ወንጌል አምነው መቀበላቸው እንጂ የሚሰሩት ጽድቅ ወይም ያላቸው ቅድስና አይደለም።

²⁸ Stoot John R.W. *The Message of Galatians* Downers Grove, III Intervarsity Press 1968

እግዚአብሔር ጸድቅ አድርጎ የሚቀበላቸው በልጁ በኢየሱስ ክርስቶስ የሚያምኑትን ብቻ ነው (ሮሜ 3+26-28I 4+4-5I 5+1-9I 8+1I2 ጢሞ 1+9I ቲቶ 3+5-7)። ገጢአተኛን የሚያጸድቀው እግዚአብሔር "እንግዲህ አሁን በክርስቶስ እምናችኋል፤ እንድቀበላችሁ ይህንና ያን አድርጉ፤ በመቀጠል ትጸድቃላችሁ አይልም።" እርሱ በልጁ የሚያምንን ገጢአተኛ በእምነቱ ወዲያው ያጸድቀዋል። የእግዚአብሔር ጸጋ ነጻ ሰጦታ ነው። ለገጢአተኛ ለው "እንዲያው" ያለ ዋጋ ይሰጣል (ኢሣ 55+1I ኤፌ 1+6I 2+8)። ከዚህ ውጭ ጽድቅ በሌላ መንገድ አይገኝም፤ እንደሚገኝ ማሰብ ግን ልዩ ወንጌል ነው። የመስቀሉን ሥራ ገዢ በማድረግ በምግባረ ሠናይ ጽድቅ እንደሚገኝ ማሰብና መስበክ ኑፋቄ ነው።

ሐዋርያው በቁጥር 7 ላይ "እርሱ ግን ሌላ ወንጌል አይደለም፤ የሚያናውጧችሁ የክርስቶስንም ወንጌል ለማጣመም የሚወዱ አንዳንዶች አሉ እንጂ" ይላል። አይሁድ አድራጊ የሕግ መምህራኑ እያደረጉ ያሉት ነገር ወንጌልን ማጣመም ነው። እነዚህ ሰዎች ይህን የወንጌል እውነት ሙሉ በሙሉ አልካዱም። ነገር ግን ይደባልቁታል፤ ይበርዙታል፤ ይቀይጡታል። ኑፋቄ ለቤተ ክርስቲያን መከራና እንቅፋት የሚሆነው ጥቂት እውነትን አላይቶ ሐሰትን የሚያስተላልፍ በመሆኑ ነው። ስይጣንም እድል ፈንታ አግኝቶ ሰዎችን ወደ ጥፋት የሚመራው እንዲህ ዓይነቱ ትምህርትና አመለካከት ላይ ቆሞ ነው። በገላትያ የገቡት ሐሰተኛ መምህራን ኢየሱስ ክርስቶስ እንደሚያድን ያምናሉ፤ ነገር ግን ለመጽደቅ በእምነት ላይ የሕግ ሥራ መጨመር አለበት የሚል እምነት አላቸው። ይህ ግን ሙልጭ ለህተት ነው። ገጢአተኛ የሚጸድቀው በክርስቶስ በማመን ብቻ ነው (ሮሜ 4+4-5)። እንደ ሕግ መምህራኑ አባባል ግን የእግዚአብሔር ጸጋ ገጢአተኞችን ለማዳን አናሳ ነው። በወንጌል የተገለጠው እውነት ግን እግዚአብሔር ገጢአተኛን እንዲሁ በጸጋው ያድናል የሚል ነው። ለእኛ ለገጢአተኞች ጸጋው የድነታችን ምክንያት ነው (ኤፌ 2+8-10I ገላ 2+21)። ከዚህ አኳያ ለአንድ ገጢአተኛ የጸጋና የእምነት ሥራ ልዩነትና ተያያዥነት ግልጽ ሊሆንለት ይገባል። ይህን ያልተገነዘበ ከሕግ መምህራኑ ያልተለየ አመለካከትና እምነት ይኖረዋል።

እነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ወደ ገላትያ አብያተ ክርስቲያናት በስውር ገብተው እያደረጉት ያሉት ነገር እውነተኛውን ወንጌል በልዩ ወንጌል ማጣመም ነው። "ማጣመም" ማለት መነሻ ላይ እውነት ይዞ ፍጻሜው ላይ ግን ወደ ሌላ አቅጣጫ እንዲዞር ማድረግ ነው። ይህንንም ማጣመም የሚያደርጉት በዓላማ ስለ ነበር ጳውሎስ "ለማጣመም የሚወዱ" ብሎ ተናግሯል (ገላ 1+7)። የሐሰተኛ አስተማሪዎቹ የግል ዓላማ እውነትን መስበክ ሳይሆን የክርስቶስን ወንጌል ማጣመም (ክርስትናን የአይሁዳዊ እምነት ተቀጽላ ማድረግ) ነው። በየትኛውም ዘመን ውስጥ ሐሰተኞች ይኖራሉ (2ኳጥ 2+1)። እነርሱም የራሳቸው ልዩ ወንጌል፤ ልዩ መንፈስና ልዩ ኢየሱስ አላቸው፤ ስይጣን እንደ ብርሃን መልአክ፤ ሰዎች ግን እንደ ጽድቅ አገልጋይ ራሳቸውን ይለውጣሉ (2ቆሮ 11+1-15)። በዚህ ውስጥ ግን ቤተ ክርስቲያንን የሚታደጋት ወንጌል ነው። ከዚህ ወንጌል ውጭ የሆነ ነገር ሁሉ ግን በጽድቅ ፍርድ ይጠፋል።

2.8. ልዩ ወንጌልን የመቀበል ውጤት

ልዩ ወንጌልን የመቀበል ውጤቱ መናወጥ መደናገር ግራ መጋባትና እረፍት ማጣት ነው። ለዚህ ነው ሐዋርያው በቁጥር 7 ላይ "... እርሱ ግን ሌላ ወንጌል አይደለም። የሚያናውጧችሁ የክርስቶስንም ወንጌል ሊያጣምሙ የሚወዱ አንዳንዶች አሉ" በማለት የተናገረው። በዚህ ቁጥር ላይ "የሚያናውጧችሁ" የሚለው አዲስ ኪዳን በተጻፈበት በመጀመሪያ ቋንቋ ላይ የሚያሳየው የኢየሱስ ክርስቶስ ስጦታ ብቻ የሆነውን የልብ ሰላም የሚያጠፋ እንደሆነ ነው። የሕግ መምህራኑ በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ያስገቡት ልዩ ወንጌል ያስከተለው ነገር አለመረጋጋትን ጥርጥርንና መደናገርን ነው። የሐሰት ትምህርት እንዲህ ዐይነት ባህርይ አለው። ለዚህም ነው ሐዋርያው ያዕቆብ ከኢየሩሳሌም ጉባኤ በኋላ ለአንጾኪያ ቤተ ክርስቲያን በጻፈው መልዕክት ላይ "ያላዘዝናቸው ሰዎች ከእኛ ወጥተው ይገረዙ ዘንድና ሕግን ይጠብቁ ዘንድ ይገባችኋል ብለው ላላችሁ እያወሱ በቃል እንዳናውጧችሁ ሰማን" በማለት የተናገረው (ሐዋ 15+24)።

አንደዚህ ክፍል ሐሳብ መሠረት ንጹሐ "የጸጋ ወንጌል" እና "ልዩ ወንጌል" በሚሰበክበት ቦታ ልዩነት አለ። ይኸውም ልዩ ወንጌል ሲሰበክ ግራ መጋባትና በአእምሮ መታወክ ሲከሰት ንጹሐ የጸጋ ወንጌል ሲሰበክ ግን አእምሮን ሁሉ የሚጠብቅ የልብ ሰላም ይሆናል። ስዚህ ነው ሐዋርያው በሁከትና ግራ በመጋባት ውስጥ ላሉት ሰገላት ያሉ ብያተ ክርስቲያናት ማግባራትም አመናን "ጸጋና ሰላም ለእናንተ ይሁን" ያለው። የእግዚአብሔር ጸጋ ሁል ጊዜ ሰውን የሚመራው ወደ ሰላም እንጂ ወደ ሁከት አይደለም።

2.9 ልዩ ወንጌልን የሚሰበክ የተረገመ ነው (ገላ 1፡8-9)

በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት የሚገኙ ምእመናን እውነተኛውን የጸጋ ወንጌል ተቀብለው ነበር። በመሐል ግን የአይሁድ እምነት ተከታይ ከሆኑት አንዳንድ ሰዎች ልዩ ወንጌልን ሰበኩላቸው። ይህ ልዩ ወንጌል የምእመናንን የልብ ሰላም የሚያናውጥ የክርስቶስንም ወንጌል የሚያጣምም ነበር። ሐዋርያው ግን እነዚህን የገላትያ አብያተ ክርስቲያናትን ምእመናን ልብ የሚያናውጡትን ሰዎች በቁጥር 8 ላይ እንዲህ ሲል ይረግጣቸዋል፤ "ነገር ግን እኛ ብንሆን የሰማይ መልአክ ከሰበክንላችሁ ወንጌል የሚለይ ወንጌል ቢሰበክላችሁ የተረገመ ይሁን"። "የተረገመ ይሁን" የሚለው ሐረግ በግሪኩ "አናቴማ" የሚል ሲሆን ቀደም ሲል ቃሉ በቤተ ጣኦት ሰለትን ለመፈጸም የሚሰጠውን ክፍያ የሚያመለክት ነበር። በኋላ ግን ቃሉ ርግማንን ለማሳየት በግሪኩ ዓለም ጥቅም ላይ የዋለ ቃል ነው (ቁ 9፡11-14፣ 12፡31-16፡22፣ 1ኛ ዮሐንስ 9፡3)። የዚህም ቃል ጠንካራ ትርጉም በሐዋ 23፡14 ላይ ተገልጿል።²⁹

እንደ ሐዋርያው ጳውሎስ አባባል እንኳን ሰው ቀርቶ የሰማይ መላእክት የክርስቶስ ኢየሱስን የጸጋ ወንጌል ለማጣመምና

²⁹ John F. walvoord, Ray B Zuck *The Bible Knowelde Commentary* (vactoor, Books Division of Sp Publications Inc 1984) P.590 እንዲሁም መጽሐፍ ቅዱስ አዲስ መደበኛ ትርጉም በኢንተርፕሪት መጽሐፍ ቅዱስ ግንባር የታተመ 1993 ዓ.ም ገጽ 1783 ጥናት ጽሑፍ ላይ።

የእማኞችን እምነት ለማናወጥ መብት የላቸውም። ምክንያቱም እግዚአብሔር በጸጋ አቋሙ እንደ ትናንትናው ዛሬም ነገም ያው ነው። ስለዚህ ሐዋርያው ጳውሎስ የገላትያን እማኞች የሚላቸው ነገር ማንም የክርስቶስን ንጹሕ ጸጋ ወንጌል ተቃራኒ መልዕክት ይዞ ቢመጣ አትቀበሉት ነው። ምክንያቱም እግዚአብሔር አልላከውምና። እንዲህ ዐይነቱ ሰው በእግዚአብሔር ዘላለማዊ ፍርድ ሥር ነው።

እዚህ ላይ አንድ ጥያቄ ይነሳል፤ ይኸውም አንድን ትምህርትና ልምምድ የምንቀበለው ከትምህርቱ ተነሥተን ነው ወይስ ከሰው ማንነት? መልሱ አጭርና ግልጽ ነው። የትኛውንም ትምህርትና ልምምድ መቀበል ያለብን ከማንነት ተነሥተን ሳይሆን ከትምህርቱ ይዘት ተነሥተን መሆን አለበት። ሐዋርያው በቁጥር 8 ላይ "እኛ ብንሆን" ይላል። እዚህ ላይ "እኛ" ሲል ጠቅላላ ሐዋርያትን ለማመልከት ሲሆን "የሰማይ መላእክት" የሚለው ሐረግ ደግሞ ለማያዊ የሆኑ መንፈሳዊ ፍጥረትን ለማሳየት ጥቅም ላይ የዋለ ቃል ነው። ስለዚህ ሐዋርያትም ቢሆኑ መላዕክት የተሰበከውን ወይም በክርስቶስ የተሰጠውን የጸጋ ወንጌል የመለወጥ መብት የላቸውም።

በዚህ እያየን ባለው ክፍል ላይ ሐዋርያው ጳውሎስ "እኛም ብንሆን" በማለት ይናገራል። እንዲህ ብሎ ሲናገር በገላትያ የሚገኙ እማኞች አንድ መርህ እንዲይዙለት ፈልጎ ነው። ይኸውም አንድ ሰው ትላንትና ክርስቶስን ማዕከል ያደረገ ትክክለኛውን የጸጋ ወንጌል ሰብኳል፤ ስለዚህ እርሱ እንደማይሰትና ከሐሰት ትምህርት ጋር የተቀላቀለ ልዩ ወንጌል እንደማይመጣ ለዘላለም ዋስትና ያሰመሆን ነው።

አንድ አስተማሪ ትናንት ባስተማረው እውነት አንድ የትንቢትንና የመገለጥን መልእክት የሚያመጣ አገልጋይ ትናንትና ባመጣው የትንቢት መልዕክትና መገለጥ ዕድሜ ልኩን ሲመዘን መኖር የለበትም። የዛሬውም ትምህርት አገልግሎትና ልምምድ በቃሉ ብርሃን መመዘን አለበት። በዚህ ዘመን ከወገኖች መካከል አንዳንድ እማኞች ይህን ቢረዱ ኖሮ ለአንዳንድ ትምህርትና ልምምድ ልባቸውን ሙሉ በሙሉ ክፍተው በአንዳንድ ሐሰተኛ አስተማሪዎችና ባለ መገለጥ ነን ባዮች ከእውነት መንገድ ባልወጡ ነበር። ትናንትና

በእግዚአብሔር ቃልና በእውነተኛው መንፈስ መሪነት በትክክለኛው የአገልግሎት መስመር ላይ የነበረ ሰው ዛሬም የእግዚአብሔርን ቃል በተጻፈበት ሐሳብ ካልተናገረውና በእውነተኛው መንፈስ መሪነት መልእክት ካላመጣጥ የትናንቱ ጥሩ አስተማሪነቱና ትክክለኛ መልዕክት አምጭነቱ ለዛሬ አይረዳውም። 'አንተ ክርስቶስ የሕይወት የእግዚአብሔር ልጅ ነህ የሚለውን መግለጥ ከአብ የተቀበለው ጴጥሮስ የሰይጣንን ሐሳብ ተቀብሎ ለማስተናገድ ውሎ ማደር አላስፈለገውም ነበር (ማቴ 16፥13-26)።'³⁰

ቀድሞ ትክክል የተናገረ አሁን ስህተት የሆነ ነገር ሊናገር አይችልም የሚል መጽሐፍ ቅዱሳዊ መመሪያ የለም። ስለዚህ መልእክትን ከሚያመጣ ሰው ጋር ያለንና ሊኖረን የሚገባ ግንኙነት አሁን እያስተላለፈ ያለውን መልእክት በእግዚአብሔር ቃል መንፈስ ቅዱስ በሚሰጠን ብርሃን ካጤንንና ከመረመርን በኋላ መሆን አለበት። ጌታ ኢየሱስ ለጴጥሮስ ቀድሞ የመጣለት መግለጥ ከአብ ነው እንዳለ፣ የኋለኛውንም ከአብ ነው በማለት አላጸደቀለትም (ማቴ 16፥13-23)።

ከስህተት ትምህርት አሠራርና ልምምድ ለመዳን የእግዚአብሔርን ቃል ማወቅ በተረዱትም እውነት ጸንቶ መኖር ያስፈልጋል። እኛ ሰዎች ብዙውን ጊዜ በምናየው ነገር እንማረካለን። አንድን መልእክት ለመቀበልና ላለመቀበል ውጫዊ ነገሮች ተጽዕኖ ሊያሳድሩብን ይችላሉ። ከዚህ አንጻር ለስህተት አሠራር ልንዳረግ እንችላለን። ስለዚህ በምናየውና በምንሰማው ነገር ቶሎ እንዳንወሰድ ልንጠነቀቅ ይገባል። የወንጌል የሥልጣን መሠረት የእግዚአብሔር ሥልጣን ነው። ይህን የእግዚአብሔር የሥልጣን መሠረት ያለው ወንጌል የሚበርዝ ሰውም ሆነ መልእክ በእግዚአብሔር መስኮታዊ ፍርድ ሥር ይወድቃል።

2.10. የጳውሎስ ጥሪ (ገላ 1፥10-17)

³⁰ ኤርሚያስ ገላ 1፥15 (ቁስ) ያልታተመ የገላትያ መልእክት ጥናት

ስለ ሐዋርያው ጳውሎስ ጥሪ ለመመልከት አስቀድሞ አይሁድ አድራጊ ሐሰተኛ መምህራን ምን ይሉ እንደ ነበር ማየት ያስፈልጋል። እነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ትምህርታቸው ተቀባይነት እንዲያገኝ፣ ጳውሎስ በሰዎች ዘንድ ተቀባይነት ለማግኘት ሲል የአይሁድን እምነት ጣሕልና ወግ ይሸራል በማለት ያሰወሩበትና ከሰ ያቀርቡበት ነበር።³¹ ለዚህ ነው በቁጥር 10 ላይ "ታዲያ እኔ የምፈልገው ሰው አንዲያመሰግንኝ ነው? ወይስ እግዚአብሔር እንዲያመሰግንኝ? ወይስ ሰውን ደስ ለማሰኘት የምፈልግ መስሎአችሁ ይሆን ሰውን ለማስደሰት የምፈልግ ከሆንሁማ የክርስቶስ አገልጋይ ባልሆንሁ ነበር" የሚለው።

በዚህ ክፍል "ሰውን ወይስ እግዚአብሔርን አሁን ደስ አሰኛለሁ" የሚለው ዐረፍተ ነገር በግሪኩ ያለው ሐሳብ "አሁንም" እንደቀድሞው እግዚአብሔርን ሳይሆን ሰውን ደስ አሰኛለሁ የሚል ነው። ጳውሎስ ከዚህ ቀደም በነበረው ሕይወት ሰዎችን ደስ የማሰኘት ዓላማ ይዞ ነበር። ይህን እኩይ ዓላማ ቤተክርስቲያንን ለማሳደድ ይጠቀምበት ነበር። ጌታ ከጠራው በኋላ ግን የሰዎች ባሪያ መሆኑ ቀርቶ የእግዚአብሔር አገልጋይ ሆኗል (ሐዋ 9፥1-8)። ያንን ከንቱ ዓላማም ጥሎ የክርስቶስን ቀንበር ተሸክሟል (ሐዋ 9፥15)። የጸጋው ወንጌል ሰዎችን ከከንቱ ዓላማና ጥፋት የሚመልስ ወደ እግዚአብሔርም ዘላለማዊ ሐሳብ የሚያመጣ ነው።

አንድ ባሪያ ሁለት ጌቶች የሉትም፤ የአገልግሎቱም ድካም አንዱን ጌታ ማሰደስት ነው (ማቴ 6፥24)። ሐዋርያው ጳውሎስም ድካሜ ሰውን ማሰደስት ሳይሆን አንዱን ጌታ ለማሰደስት ነው ይላል። የአገልጋዮች ዋና ዓላማ መሆን ያለበት ክርስቶስን ማክበርና ሰዎችን ወደ ድኑነት መንገድ መምራት ነው (1ቆሮ 9፥10፤22-23)።³² እኛም በአገልግሎታችን በግል ሕይወታችንና በእያንዳንዱ እንቅስቃሴያችን የምናደርገው ነገር ተወዳጅነትን ፍለጋና የሰውን የልብ ፈቃድ ለመመላት መሆን የለበትም። ወልድ የአብን ፈቃድ

³¹ Thomas Hale With General Articles Contributed by Stephen Thorson *The Applied New Testament, Commentary*. Printed in Great Britain 1988 pp. 730

³² ወኒ ከግሁ

ለመፈጸም እንደ መጣ የእኛም ቀዳማይ ፍላጎታችን የጌታን ሐሳብ መፈጸም መሆን አለበት።

2.11. በጳውሎስ የተሰበከው ወንጌል ምንጩ ሰው አይደለም

ከቁጥር 11-12 ባለው ክፍል ጳውሎስ የሰበከውን ወንጌል በመለኮታዊ ግልጠት (ራዕይ) በቀጥታ ከኢየሱስ ክርስቶስ እንደተቀበለው ይናገራል። ይህ ወንጌል በሰዎች የተፈጠረ ልብ ወለድ ወይም ሲወርድ ሲዋረድ የመጣ አይደለም። ጳውሎስም ከጌታ እንጂ ከሰዎች ተቀብሎ የሚያስተምረው አይደለም። ወንጌል መለኮታዊ ግልጠት በመሆኑ የጳውሎስም ሆነ የሌሎች ሰዎች ሳይሆን የእግዚአብሔር ነው። በሐዋርያት ሥራ 9፥3 ላይ እንደምንመለከተው ለመጀመሪያ ጊዜ ኢየሱስ ክርስቶስ ለጳውሎስ በደማስቆ መንገድ ተገለጠለት፤ በዚህን ጊዜ ወንጌልን ክራሱ ከክርስቶስ ተቀበለ። የሐሰተኛ መምህራኑ ክስ ግን ጳውሎስ ከሐዋርያት ጋር ስላልነበረ እርሱ የሚሰብከው ወንጌል ሐዋርያት እንደሚሰብኩት አይደለም የሚል ነበር።

እንደ ሐሰተኛ መምህራኑ ክስና ውንጀላ ጳውሎስ ከሌሎቹ የኢየሱስ ክርስቶስ ሐዋርያት ያነሰ ሥልጣን የነበረው ሐዋርያ አልነበረም። ልዩነቱ ጳውሎስ ከመጠራቱ በፊት የተጠሩት ሐዋርያት ጌታ በምድር ላይ ሳለ ወንጌልን መቀበላቸውና እርሱ ግን ጌታ ከሞት ከተነሣ በኋላ መቀበሉ ብቻ ነው።³³

ወንጌልን በቀጥታ ከክርስቶስ ተቀብያለሁ ብሎ የመጻፈና የማስተላለፍ መብት ያላቸው ሐዋርያት ብቻ ናቸው። ከሐዋርያት በኋላ ያለን የቤተክርስቲያን መሪዎችም ሆንን ምእመናን ወንጌልን የተቀበልነው እንደ ሐዋርያት በቀጥታ ሳይሆን ከሰዎችና በሰዎች እማካይነት ነው። በአዲስ ኪዳን ዘመን ይህ ነገር እንደ ተፈጸመ ሉቃስና የዕብራውያን ጸሓፊ ተናግረዋል (ሉቃ 1፥1-4፤ ዕብ 2፥3)። ይሁን እንጂ የምንሰብከው ወንጌል ሐዋርያት ካስተማሩት የሚለይ ወንጌል

መሆን የለበትም (ገላ 1፥7-8)። እኛም ደግሞ ከሌሎች የሰማነውን ይህን ወንጌል ለሌሎች ሊያስተምሩ ለሚችሉ አሳልፈን መስጠት አለብን። 2ጢሞ 2፥2 ላይ "ከእኔም የሰማኸውን ለሌሎች ደግሞ ሊያስተምሩ ለሚችሉ ለታመኑ ሰዎች አደራ ሰጥ" ይላል። የወንጌል መልእክተኛነታችንና የባለ ዐደራነታችን መለኪያ ከእኛ በኋላ የሚመጣውን ትውልድ በወንጌል እውነትና ኀይል በጎ ተጽእኖ ማሳደር ስንችል ነው።

ወንጌል በምትሐት የሚተላለፍ ሳይሆን የተቀበልነውን እውነት ለሌሎች በማስተላለፍ የሚቆይ እውነት ነው። ይሁን 3 ላይ "ለቅዱሳን ስለ ተሰጠ ሃይማኖት እንድትጋደሉ" ይላል። ይህ በሐዋርያት በኩል የተሰጠን ኃይማኖት በየዘመኑ እየተሰወጠና እየተደጋገመ የሚሰጥ ኀይማኖት አይደለም። ከዚህም የተነሣ ከሐዋርያት በኋላ ይህን ወይም ያን ኀይማኖት እንዳስፋፋ ልዩ መገለጥ ተሰጠኝ የሚሉትን መቀበል አይኖርብንም። በሐዋርያት በኩል እንደ ጊዜ ለተሰጠን ኀይማኖት መጋደል አለብን እንጂ እንደ ጊዜ በተሰጠው መገለጥ ላይ ሌላ መገለጥ መፈለግ ወደ ልዩ ወንጌልና ልምምድ ውስጥ ሊመራን ይችላል።

2.12. የጳውሎስ ቅድመ-ክርስትና ሕይወት (ገላ 1፥13-14)

በቁጥር 13 እና 14 ላይ ያለው ሐሳብ ጳውሎስ ከቤተ ክርስቲያንና ከእይሁድ እምነት ጋር ስለ ነበረው ግንኙነት የሚናገር ነው። በቁጥር 13 ላይ በገላትያ ይገኙ የነበሩትን ቅዱሳን "በእይሁድ ሥርዐት በፊት እንዴት እንደኖርሁ በምታችኋል" ሲል እሁን ግን በዚያ ኀይማኖት ሥር አለመሆኑን ለማሳየት ጥቅም ላይ የዋለ ዐረፍተ ነገር ነው። ጳውሎስ በገላትያ ይኖሩ ለነበሩት እማኞች በዚህ እባባሉ ሊያሳያቸው የፈለገው እውነታ የእይሁድ ኀይማኖትና ሥርዐት ከክርስትና እምነትና ሥርዐት ተለይቶ እንደሚታይ ነው። የእይሁድ ኀይማኖት ይንቀሳቀስ የነበረው (እግዚአብሔር ይሠራ በት የነበረው) የክርስትና እምነት እስኪመጣ ድረስ ነበር። የክርስትና እምነት ከመጣ በኋላ ግን በራሱ ምንም ዋጋ የሌለው ኀይማኖት ሆኗል። የእይሁድ እምነት (እውነትን) ጥላና ምሳሌ በመሆን ለክርስትና እምነት ካስተላለፈ በኋላ

³³ Kenneth L. Barker John R. Kohlenberger III *The Expositor's Bible Commentary* Abridged Edition 1994 by the Zondervan Corporation pp 710-711 እንዲሁም Thomas Hale With General Articles Contributed by Stephen Thorson *The Applied New Testament Commentary*. Printed in Great Britain 1988 pp 730.

ተልዕኮውን ፊጽጧል። እንዲህ ሰንል ግን የብሉይ ኪዳን መጽሐፍ ጊዜ አልፎበታል ማለታችን አይደለም።

ጳውሎስ የክርስቶስ ኢየሱስ ደቀ መዝሙርና ሐዋርያ የሆነው በእግዚአብሔር አሠራርና መለኮታዊ ጸጋ ብቻ መሆኑን ማስረጃው በፊት ምን ዓይነት ሰው እንደ ነበረ መግለጹ ነው። ይህ ሰው በጌታ ከመለወጡ በፊት ሰዎች የሚያውቁት የቤተክርስቲያን አባዳጅና ዋና አጥፊ እንደ ነበር ነው። ይህን ያደርግ የነበረው ለአይሁድ እምነት የነበረው ቀናኢነት ግድ ስለሚለው ነበር። ለዚህ ነው የገላትያን ሰዎች በቁጥር 13 ላይ "በአይሁድ ሥርዐት በፊት እንደት እንደኖርሁ ሰዎቻችሁን" የሚላቸው።

ጳውሎስ የእግዚአብሔርን ቤተ ክርስቲያን ያሳድድ ነበር። ያሳድድ የነበረውም "ያለ ልክ" እንደ ነበረ ራሱ ይመስክራል። በቁጥር 13 "ያለ ልክ አሳድድና አጠፋ ነበር" የሚለው ሐረግ በግሪኩ አራዊቶች በአንድ ትልቅ የሰብል እርሻ ላይ የሚያደርሱትን ውድመት ለማሳየት ጥቅም ላይ የዋለ ቃላትን የሚያሳይ ነው። ጳውሎስም ልክ እንዲሁ በእግዚአብሔር ቤተክርስቲያን ላይ ጥፋትንና ውድመትን ያደርስ ነበር።³⁴

ቤተ ክርስቲያን የክርስቶስ አካል ነች። ይህቺን መሲሐዊት ማገበረ ሰብ ማሳደድ መሲሁ ኢየሱስ ክርስቶስን ወይም ደግሞ በብሉይ ኪዳን እስራኤልን ጉባኤው አድርጎ የመረጠውን እግዚአብሔርን እንደ መቃወም ነው።³⁵ ጳውሎስ በምኩራብ ቅዱሳን ኢየሱስን በሰዎች ሁሉ ፊት እንዲሰድቡት ያስገድዳቸውና መከራ እንዲቀበሉ ያደርጋቸው ነበር። ከዚህ በተጨማሪ ኢየሱስ ክርስቶስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ መናገር ለሞት የሚያበቃ በእግዚአብሔር ላይ የሚደረግ ስድብ እንደሆነ ተደርጎ በአይሁድ ዘንድ ስለሚታመን ቅዱሳን ኢየሱስ የእግዚአብሔር ልጅ እንደሆነ እንዲናገሩና መከራ እንዲቀበሉ ያደርግ ነበር (ማቴ 26+63-64)።

³⁴ ዝኒ ከግሁ

³⁵ ዝኒ ከግሁ

ይህ ጉበዝና ብልህ የሆነ የግግል ተማሪ ታዋቂ የአይሁድ የሃይማኖት መሪ ለመሆን በደማስቆ በመንገድ ላይ እንዳለ ጌታ ኢየሱስ አገኘው።³⁶ ከዚያ በፊት የነበረው ሃይማኖታዊ ሕይወት የትምህርት ችሎታውና ከእምነቱ ውጭ የሆነ ሃይማኖት ተቃውሞ ለማጥፋት ያለው ትጋት በዘመኑ ተቀባይነት ያለው ወግ አጥባቂ ወጣት ፈራሃዊ እንዲሆን አድርጎታል። "ለአባቶችም ወግ ከመጠን ይልቅ እየቀናሁ በወገኔ ዘንድ በዘመኔ ካሉት ብዙዎችን በአይሁድ እምነት እበልጥ ነበር" (ገላ 1+14)።

ሐዋርያው "የአባቶች ወግ" የሚለው ኢየሱስ ክርስቶስ በነበረበት ዘመን የአይሁድ ሊቃውንት (የሕግ መምህራን) የሙሴን ሕግ መነሻ አድርገው የሕይወት ነገሮችን በሚመለከት ያወጧቸውን ልዩ ልዩ ሕጎች ሲሆኑ እነዚህ ወጎች ከትውልድ ወደ ትውልድ በቃል የሚተላለፉ ሆነው የሙሴን ሕግ የሚቃረኑ ናቸው (ማቴ 5+21 15+2-9 23+2-16+24)። ብዙውን ጊዜ እነዚህ ሕጎች የእግዚአብሔርን ሕግ ይቃረኑ እንደ ነበረ ጌታችን ኢየሱስ ክርስቶስ ለአይሁዳውያን ባስተማረው ትምህርቱ ገልጿል። እንግዲህ ጳውሎስ በእነዚህ ሰው ሰራሽ በሆኑ ኃይማኖታዊ ወገኖች ሕይወቱና አስተሳሰቡ ተተብትቦ የአይሁድ ሃይማኖት የሆነውን አይሁዳዊነት ለሃይማኖቱ በመቅናት በጥብቅና ይከተልና ያገለግል ነበር (ሐዋ 22+31 ፊል 3+4-6)። ከዚህ በተጨማሪም በአይሁድ መሠረተ እምነት አንድ ሰው ሊድን የሚችለው የአይሁድን ሕጎች ሲፈጽም ብቻ እንደሆነ በጥብቅ ያስተምር ነበር። አሁን ግን የጳውሎስ መልእክት ሰው "የአባቶችን ወግን በመጠበቅ ይድናል" የሚል ሳይሆን ገጠአተኛ በክርስቶስ በማመን በአስደናቂው የእግዚአብሔር ጸጋ መለኮት ይድናል የሚል ነው (ገላ 2+16)። በጳውሎስ ሕይወት ውስጥ እንዲህ ዓይነቱን ለውጥ ያመጣው እግዚአብሔር ነው።

2.13. ጳውሎስ ለወንጌል መለየቱ (ገላ 1+15-17)

³⁶ የገላትያ መልእክት ትምህርት ለመሠረተ ክርስቶስ ቤተ ክርስቲያን ጥናው ቢር የትምህርት ክፍል የተዘጋጀ ግስተማሪያ።

ጳውሎስ ያለፈ ሕይወቱን ከተናገረ በኋላ በመቀጠል የሚናገረው እንዴት እንደ ተጠራና ለወንጌል እንደ ተለየ ነው። ክርስቲያኖች ጳውሎስን በአጥፊነት በቁካኔውና በአላዳጅነቱ ስለሚያውቁት የእርሱ ለውጥ የተካሄደው በእግዚአብሔር እንጂ በሰዎች የወንጌል ሰብካት አልነበረም (ሐዋ 8፥319፥10-11፥9፥26)። ሰዎች ይፈሩት ነበር፤ ሐናንያ እንዲሁ በጳውሎስ ጉዳይ አቋሙ ምን እንደ ነበር ሉቃስ ተርኮልናል (ሐዋ 9፥10-11)።

ነገር ግን ይህን ጨካኝና አላዳጅ ማንነት ያለውን ብርቱ ፈሪሳዊ፣ እግዚአብሔር ሐዋርያ እንዲሆን መርጠት ዘመኑም ሲደርስ በጸጋው ጠርቶት ነበር። ከዚህ የምንማረው የእግዚአብሔር ጥሪ በጸጋ፣ በእግዚአብሔር በጉ ፈቃድና ምርጫ ላይ የተመረከዘ መሆኑን ነው። እግዚአብሔር እያንዳንዳችንን ከመወለዳችን አስቀድሞ መርጠናል (መዝ 139፥13-16፤ ሮሜ 8፥28-30፤ ኤፌ 1፥4)። ይህንንም ሥራ የሠራው የጸጋው ክብር ይመስገን ዘንድ እንጂ የእኛን በጉ ሥራ (ጠቃሚነት) ተመልክቶ አይደለም (ኤፌ 2፥6)። ጥሪ በሰው ማንነት ላይ ሳይሆን በእግዚአብሔር ጸጋ ላይ የቆመ ነው (1ቆሮ 15፥9-10)። ጥሪ የሚገኘው በሰው ጥረት (መልካም ምግባር) ሳይሆን፣ በእግዚአብሔር መለኮታዊ ጸጋ ነው። እግዚአብሔር ሰዎችን በጸጋው ይመርጣል፤ በቃሉ ደግሞ ይጠራል። (1ተሰ 1፥4-5) ላይ እንዲህ የሚል ተጽፎ እናገኛለን "በእግዚአብሔር የምትወደዱ ወንድሞች ሆይ፤ እንደ ተመረጣችሁ አውቀናልና ወንጌላችን በኃይልና በመንፈስ ቅዱስ በብዙ መረዳትም እንጂ በቃል ብቻ ወደ እናንተ አልመጣምና" የወንጌል ትልቁ መልእክት ንጢአተኛ በእግዚአብሔር ጥሪ በጸጋ ድነት ማግኘቱ ነው (ሮሜ 3፥23-24)። በዚህ መለኮታዊ ጸጋ ሰው ድነት፣ ጽድቅ፣ ቅድስንና መጠበቅን ያገኛል (2ጢሞ 1፥9)። ጥሪ ብዙ ጊዜ ከእግዚአብሔር የዘላለም የድነት እቅድ ጋር የተያያዘ ነው (ኤፌ 1፥4-5፤ 2ተሰ 2፥13-14)።

እዚህ ላይ አንድ ልብ ሊባል የሚገባ ነገር አለ። ይኸውም በእግዚአብሔር ሉዓላዊ ፈቃድና በሰው የመታዘዝ ኅላፊነት መካከል ያለው ምስጢር እስከ አሁን ለእኛ በሙላት ያለ መገለጡ ነው። እግዚአብሔር ማንም እንዳይጠፋ ይወዳል፤ ነገር ግን ለሚድኑት በሚሰበክው በቅዱስ ቃሉ አማካይነት ንስሐንና እምነትን ደግሞ

ይለግቸዋል (ሐዋ 24፥48)። በዚህ ጊዜ ብቻ ሰው እግዚአብሔርን ለማወቅ በመፈለግ ጸጋውን ለመቀበል ይችላል።

እግዚአብሔር የጠራን እንድንድንገ ከመዳናችን ጋር በተያያዘ መልኩ የእርሱ ልጆች (ክክርስቶስ ጋር አብረን የምንወርስ) እንድንሆን (ኤፌ 1፥5፤ ሮሜ 8፥17) እና በዚህ ዘመን እግዚአብሔር ያዘጋጀውን መልካሙን ሥራ እንድንፈጽም ነው (ኤፌ 2፥10)። ጳውሎስ ከእናቱ ማገፀን ጀምሮ ለእግዚአብሔር የተመረጠና የተለየ ነበር። ነገር ግን ይህን እውነት የተረዳው ጌታ ወደ ድነት ከጠራው በኋላ ነው። እኛም ከዚህ ልንማር የሚገባን እውነትና እግዚአብሔር በሕይወታችን ያለውን ዓላማ ልናውቅ የምንችለው፣ በእግዚአብሔር የጸጋ እሠራር ሕይወታችን ተለውጦ በንስሐና በእምነት ጌታን ለናምን ብቻ መሆኑን ነው።

ጳውሎስ በሕግ ሊገኝ ከሚችለው ጽድቅ እኳያ የሮጦ ሰው ስለ ነበር የእርሱ መለወጥ ከተበላሸ ሕይወት ወይም ከምግባረ ብልሹነት አልነበረም። ይህ ሰው እይሁዳዊነቱንና መልካም ምግባሩን የእግዚአብሔርን ጽድቅ የማግኛ ምክንያት አድርጎ የኖረ ሰው ስለ ነበር ክርስቶስ አልነበረውም። ነገር ግን በደማስቆ መንገድ ላይ እየተጓዘ ላለ፣ የእርሱ ጽድቅ ከእግዚአብሔር ጽድቅ ጋር ሲወዳደር ልክ እንደ ጉድፍ ሆኖ ተገኘ (ፊል 3፥7)። ያንንም ሃይማኖታዊ ትምክህት የሚያስጥል ጸጋ መጣ። ስለዚህ ጳውሎስ ተለወጠ ስንል በሕግ በኩል ከሚገኘው ጽድቅ ተላቆ በክርስቶስ እምነት ወደሚገኘው ጽድቅ መጣ ማለታችን እንጂ ከምግባረ ብልሹነት ዳነ ማለታችን አይደለም። ቀድሞውኑ እንዲህ ዓይነት ችግር የነበረው ሰው አልነበረም።

2.14. የመለወጡ ዓላማ (ግብ) (ገላ 1፥16)

እግዚአብሔር ጳውሎስን የመለወጡ ዓላማ ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን በእርሱ የወንጌል ሰብካት ለአሕዛብ ለመግለጥ ነበር። "በአሕዛብ መካከል ስለ እርሱ ወንጌልን እሰብክ ዘንድ ልጄን በእኔ ሁኔታ ሊገልጥ በወደደ ጊዜ ወዲያው ከሥጋና ከደም በጋር አልተካርከም" (ገላ 1፥16)። የወንጌል ሰብካት እግዚአብሔር ልጁን ኢየሱስ ክርስቶስን

ለሰዎች የሚገልጥበትና ንግሥተኞችን ወደ ድነት የሚጠራበት ነው (1ቆሮ 1፥22-25)። ጳውሎስ ይህን ወንጌል አየሰበክ አሕዛብን ከጨለማ ወደ ብርሃን ዘወር ለማድረግ ተጠራ። ዛሬም እኛ ይህን ወንጌል የምንሰብከው ሰዎች ከአምነት የሚነሣ መታዘዝ በማግኘትና በምንሰብከው ወንጌል በኩል የተገለጠውን ጌታ ኢየሱስን በእምነት እንዲጨብጡት ነው። ይህ የሚሆነው ደግሞ መንፈስ ቅዱስ ከሰብክታችን ጋር ሲተባበር ነው (1ቆሮ 2፥1-4)። ለዚህም ደግሞ በጸሎትና በቃሉ መትጋት ይጠበቅብናል።

ጳውሎስ በደማበቆ መንገድ ድነት ካገኘ በኋላ ወዲያው ከሐዋርያት ጋር አልተገናኘም። እንደ እውነቱ ከሆነ ማድረግ የነበረበት ወደ ኢየሩሳሌም ሄዶ በዚያ ከነበረችው ቤተ ክርስቲያን (የክርስቶስ ማኅበረሰብ) ጋር ራሱን ማስተዋወቅና ከሐዋርያቱ መመሪያን መቀበል ነበር፤ ነገር ግን ይህን አላደረገም። ለዚህ ነው በቁጥር 16 ላይ "ከሥጋና ከደም ጋር አልተገኘኩም፤ ከእኔም በፊት ሐዋርያ ወደ ነበሩት ወደ ኢየሩሳሌም አልመጣሁም። ነገር ግን ወደ ዐረብ አገር ሄድሁ፤ እንደገናም ወደ ደማበቆ ተመለስሁ" በማለት የሚናገረው።

ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን ሄዶ ራሱን ያሳስተዋወቀው የአይሁድ አምነት ተከታዮች ችግር እንዳይፈጥሩበት በማሰብ እንደ ሆነ ይገመታል። ከዚህ የተነሣ ወደ ኢየሩሳሌም ከመሄድ ይልቅ ወደ አረብ አገር ሄደ። ይህ የሆነው የመጀመሪያ አገልግሎቱን በደማበቆ ከጨረሰ በኋላ ነበር (ሐዋ 9፥19-20)። ይሁን እንጂ ወደ አረብ አገር መሄዱ የተገለጠው በሐዋርያት ሥራ መጽሐፍ ላይ ሳይሆን በገላትያ መልእክት ላይ ነው። ወደ ኦዚያ የሄደውም ለጸሎትና ለብሉይ ኪዳን መጽሐፍት ጥናት እንደሆነ በአንዳንድ ምሁራን ዘንድ ይገመታል። ጳውሎስ በሦስቱ ዓመታት አብዛኛውን ጊዜ በአረብ አገር ማሳለፉ ቢታወቅም፤ ለግል መንፈሳዊ አድገቱ ብቻ ሳይሆን ከዚያ ጊዜ ውስጥ የተወሰነውን ለወንጌል ሥራ አንዳዋለው አይጠረጠርም። ሐዋርያት ሦስት ዓመታት ከጌታ እንደተማሩ፤ ጳውሎስም ከጌታ ለመማር ጊዜ አስፈልጎታል።

ከዚህ የምንማረው ዋነኛ ነገር ጳውሎስ ለአገልግሎት የዝግጅት ጊዜ እንዳስፈለገው ነው። እንዲህ ዐይነቱ ነገር ከጥሪ በኋላ አስፈላጊ ነው።

ምክንያቱም በአንድ ጀምበር በሣል አገልጋይ መሆን አይቻልም። እግዚአብሔር እያንዳንዳችንን ሊያዘጋጀን ይፈልጋል። ይህ ደግሞ ጊዜን የሚጠይቅ ነገር ነው። በብሉይ ኪዳን ሙሴን የኪዳኑ ሕዝብ መሪ ለማድረግ አርባ ዓመታት ፈጅቷል። ሙሴ ሲጠራ አርባ ዓመቱ ነበር፤ እግዚአብሔር አስቀድሞ ወደ ጠራው ሥራ የተሰማራው ግን በሰማንያ ዓመቱ ነበር (ዘፀ 7፥71 ሐዋ 7፥23-30)። ለሰዚህ አገልግሎትን በተመለከተ በቅጽበት ለተጠራንበት ሥራ እንበቃለን ብሎ ማሰብ ስህተት ነው። ጸጋ ለተቀበልንበት አገልግሎት በጊዜ ውስጥ መሠራት ወይም በሳል መሆን ዋና ነገር ነው።

ለድነት የተጠራነው በእግዚአብሔር ጸጋ እንደሆነ፤ ለአገልግሎትም የምንዘጋጀው በእግዚአብሔር ጸጋ ነው። በተጠራንበት ጸጋ እያንዳንዳችን በአገልግሎታችን ውጤታዎች እንድንሆን፤ ሳናቋርጥ በየዕለቱ እንዘጋጃለን። ይህም እስክንሞት ድረስ የሚቀጥል ሲሆን፤ አብልጠን በተዘጋጀን መጠን ጥልቅ ወደ ሆነው የእግዚአብሔር ጸጋና ኃይል ውስጥ እንመጣለን። አብልጠን ስናገለግል ደግሞ ጌታ በእኛ በኩል አብልጦ ክብሩን ይገልጣል።

"በእግዚአብሔር ዘንድ ሁሉ በጸጋ ነው። የእግዚአብሔር ጸጋ ዓለማትንና ከዋክብትን በምህዋራቸው ይጠብቃል። በሙቀት ብዛት እንዳንቃጠል፤ በቅዝቃዜም ብዛት በረዶ እንዳንሆን በመሬትና በፀሐይ መካከል ያለው ርቀት በእግዚአብሔር ጸጋ ንይል የተጠበቀ ነው። በእግዚአብሔር ጸጋ እንበላለን፤ እንጠጣለን፤ እንተነፍሳለን፤ እንኖራለን። እግዚአብሔር ዓላማውን ለመፈጸም የሰብአዊ ፍጡር ደካማ ጉልበት አያስፈልገውም። እርሱ ሁሉን ቻይ አምላክ ነው። እርሱ ለእኛ ያለው ፍቅር እኛ ለእርሱ በምናደርገው ነገር ላይ የተመሠረተ አይደለም። እርሱ የሚወደን ልጆቹ ስለሆንን ብቻና እርሱ ፍቅር ስለሆነ ነው።" ይህም ፍቅር በክርስቶስ ሥራ በእምነት የጸጋ ልጅነትን አስገኝቷል። ለሰዚህ ዘመናችንን በሙሉ በዚህ ጸጋ ውስጥ እንኑር (ኤፌ 1፥6)።³⁷

³⁷ Thomas Hale With General Articles Contributed by Stephen Thorson *The Applied New Testament Commentary*. Printed in Great Britain 1988 pp 730-731.

2.15. የጳውሎስ ጉዞ ወደ ኢየሩሳሌም (ገላ 1፥18-24)

ጳውሎስ በእግዚአብሔር ጸጋ የሕይወት ለውጥ አግኝቶ ወደ አረብ አገር በመሄድ ቆይታ ካደረገ በኋላ በመጀመሪያ የተመለሰው ወደ ደማስቆ ነበር። በደማስቆ ሦስት ዓመት ቆየ፤ ከዚያም ወደ ኢየሩሳሌም መጣ። በዚያም ከጴጥሮስ ጋር ተገናኘ። ይህን ያደረገው በመጀመሪያ ጉዞው ወቅት እንደ ነበር በሐዋ 9፥26-30 ባለው ከፍል ተገልጿል። በወቅቱ በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ገብተው የነበሩ አይሁድ አድራጊ ሐሰተኛ መምህራን 'ጳውሎስን ሐዋርያ ያደረገው ጴጥሮስ ነው' የእርሱ ሐዋርያነት ከጌታ አይደለም' እያሉ ሐሰተኛ ወሬ ያናፍሱበት ነበር። ጳውሎስ ግን ወደ ኢየሩሳሌም የመጣው ጴጥሮስን ለመጉብኘት እንጂ ከእነርሱ የሐዋርያነት ሥልጣን ለመቀበል አልነበረም። ጳውሎስና ጴጥሮስ በሐዋርያነት ሥልጣናቸው እኩል ነበሩ። ጳውሎስም ሐዋርያነትን ከጴጥሮስ አልተማረም። በኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን መሪ ከነበረው ከጌታ ወንድም ከያዕቆብ በስተቀር ሌሎች ሐዋርያትን አላገኘም። ስለዚህ ሐሰተኛ መምህራት የሚያስወሩበት ነገር ፈጽሞ ውሸት ነበር። ለዚህ ነው በቁጥር 20 ላይ "ስለምጽፍላችሁ ነገር እነሆ በእግዚአብሔር ፊት ሐሰት አልናገርም" የሚለው።

ጳውሎስ ሌሎች ሐዋርያት የሐዋርያነትን ሥልጣን እንዳልሰጡት ለገላትያ አማኞች የሚናገረው "በእግዚአብሔር ፊት" ነው። በእግዚአብሔር ፊት መናገርና በሰው ፊት መናገር ልዩነት አለው። ሰው ምን ጊዜም ሁሉን በሚያውቀው በእግዚአብሔር ፊት ሲናገር መዋሸት አይችልም (2ቆሮ 2፥17)።

ጳውሎስ በኢየሩሳሌም የቆየው ለዐሥራ አምስት ቀን ብቻ ነበር። በዚህን ጊዜ በይሁዳ ዙሪያ ባሉ አካባቢዎች ወንጌልን አልሰበከም። ነገር ግን ያንን አካባቢ ትቶ ከአይሁድ ወገን ውጭ ለሆኑት ወንጌልን ለመስበክ ወደ ሶርያና ኪልቅያ ሄደ። በዚያም ወንጌልን ሰበከ (በሐዋ 21፥39፤23፥3፤15፥23)። በፊት አሳዳጅና ከፋ ሰው እንደ ነበረ ሰምተው የነበሩት በይሁዳ ይኖሩ የነበሩ ክርስቲያኖችም ጳውሎስ በሶርያና በኪልቅያ የሰበከውን ወንጌል በሰሙ ጊዜ ስለ እርሱ እግዚአብሔርን አመሰገኑ። "በክርስቶስ ያሉት የይሁዳ አብያተ

ክርስቲያኖችም ፊቱን አይተው አያውቁም ነበር፤ እነርሱ ግን ቀድሞ እኛን ያሳድድ የነበረ ሰው ከዚህ በፊት ሊያጠፋው ይፈልግ የነበረውን አምነት አሁን እየሰበከ ነው" የሚለውን ወሬ ብቻ ሰምተው ነበር፤ በእኔም ምክንያት እግዚአብሔርን አመሰግኑ" (ገላ 22-24)። በክርስቶስ የተለወጠ ሕይወት ሌሎች እግዚአብሔርን እንዲያመሰግኑ ምክንያት ይሆንላቸዋል። የጳውሎስን የቀድሞ ሕይወት የተለማመደውን ለውጥና ከሌሎች ሰዎች ጋር የነበረውን ግንኙነት በትክክል ያወቀ ሰው ከሌሎች ተምሮት ነው ሊለው አይችልም። የወንጌሉን መልእክት በርግጥ የተቀበለው ከኢየሱስ ክርስቶስ በተሰጠው መገለጥ ነው፤ ይህ የሚያጠራጥር አይደለም። ስለዚህ የእግዚአብሔር እውነት እንጂ የሰው ፍልስፍና ያልሆነውን ወንጌል እንዴት እንደምንጠቀምበት መጠንቀቅ አለብን።

3. በሐዋርያት ተቀባይነት ግግኙ (ገላ 2፥1-10)

ጳውሎስ ከደማስቆ ወደ ኢየሩሳሌም በመምጣት በጴጥሮስ ዘንድ ዐሥራ አምስት ቀን ከተቀመጠና ወደ ሶርያና ኪልቅያ ሄደ ወንጌል ከሰበከ በኋላ ድጋሚ ወደ ኢየሩሳሌም የተመለሰው ከዐሥራ አራት ዓመት በኋላ ነው። በምዕራፍ 2፥1 ላይ "ከዐሥራ አራት ዓመት በኋላ" የሚለው ሐረግ በአብዛኛዎቹ የመጽሐፍ ቅዱስ ሊቃውንት ዘንድ ሁለት ዕይታ አለው። ይኸውም አንዳንዶቹ ሊቃውንት ጳውሎስ በዚህ ቁጥር ላይ "ዐሥራ አራት ዓመት" የሚለው ጴጥሮስን ለመጠየቅ ለመጀመሪያ ጊዜ ከሄደ በኋላ ወንጌልን ለአሕዛብ ዐሥራ አራት ዓመት ሲሰበክ ቆይቶ ለሁለተኛ ጊዜ እስከ መጣበት ጊዜ ያለውን የሚያሳይ ነው ሲሉ፤ ሌሎች ደግሞ "ዐሥራ አራት ዓመት" የሚለው ምናልባት ጳውሎስ ከተለወጠበት ጊዜ ጀምሮ ያሉትን ዓመታት ለማሳየት ጥቅም ላይ የዋለ ሐረግ ነው ይላሉ።³⁸

ጳውሎስ ከእነዚህ ዓመታት በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም ሲመለስ የመጣው ከቲቶና ከበርናባስ ጋር ነበር። እነዚህ ሁለት ሰዎች የጳውሎስ የወንጌል አጋሮች ነበሩ። በሰላ እነዚህ ሰዎች ግንኙነት መጠነኛ ግንዛቤ እንድናገኝ አንዳንድ ነጥቦችን እንሥተን እንመልከት። በርናባስ በጳውሎስ

³⁸ ኤርሚያስ 14፥7 (ቱስ) ያልታተመ የገላትያ መልእክት ጥናት

በመጀመሪያ የወንጌል ተልዕኮ ላይ የቅርብ አጋሩ ነበር (ሐዋ 9፥27፤ 11፥22-26፤ 13፥1-2)። ሰለዚህ ሰው ለመጀመሪያ ጊዜ የተጠቀሰው (በሐዋ 4፥36-37) ባለው ክፍል ነው። በርናባስ በቆጵሮስ የተወለደና የሴፍ ተብሎ ይጠራ የነበረ ሰው ነው። በቀደምት አገላለጽም ሌዋዊ ነበር፤ በኋላ ግን በኢየሩሳሌም በክርስቶስ በማመን የክርስትና እምነትን ተቀበለ። በሕይወቱም የተለወጠ ሰው ስለነበር እንደ ሌዋዊነቱ በዘመኑ ቅድስት ምድር በምትባለው በእስራኤል አገር በውርስ የሚያገኘው መሬት ባይኖረውም በቆጵሮስ የሚገኘውን ርስቱን ሽጦ በሐዋርያት እግር ሥር አኖረ። ምክንያቱም በቆጵሮስ ይኖሩ የነበሩ አይሁዶች ይህ ሥርዓት አይመለከታቸውም ነበር። ይህ ሰው ከሚታይበት መልካም ባሕርይ የተነሣ በኋላ ሐዋርያት የሴፍ የሚለውን ስም ተተው በርናባስ አሉት፤ ትርጓሜውም የመጽናናት ልጅ ማለት ነው።

በቀደምትው ቤተ ክርስቲያን ውስጥ በርናባስ ዋነኛ ሰው ነበረ። በተለይም ክርስትናን ወደ አይሁድና አሕዛብ በመውሰድ ረገድ በቤተክርስቲያንና በእነዚህ ሁለት ማኅበረሰብ መካከል እንደ ድልድይ ያገለገለ ሰው ነበረ (ሐዋ 9፥27፤ 11፥22-30፤ 13፥1፤ 14፥28፤ 15፥2-4፤ 12፤ 36-40)። ከዚህ በተጨማሪ ብዙዎች ጳውሎስ ወደ ክርስትና ከመጣ በኋላ በተጠራጠሩት ጊዜ የጳውሎስ ለውጥ እውነተኛ እንደ ሆነ የመሰከረ ሰው ነበር። ወደ ሶርያ አንጸኪያ ለወንጌል ተልዕኮ በሄደ ጊዜ ይዞት ሄዷል። ይህ ሰው ጳውሎስ ወደ ጌታ ከመጣ በኋላ ብዙ የረዳውና አብሮት የነበረ ሰው ነው።

ጳውሎስ ከዐሥራ አራት ዓመት በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም ሲመጣ ከበርናባስ ጋር ይዞት የሄደው ሁለተኛ ሰው ቴቶ ነበር። ቴቶ በሶርያ አንጸኪያ በጳውሎስ ሰብከት ጌታን የተቀበለና በኋላም የቤተክርስቲያን እረኛ የሆነ ሰው ነበር። በዚህ በገላትያ መልእክት ላይ መጠቀሱ ምናልባት የገላትያ አማኞች በስም ስለሚያውቁት ሊሆን ይችላል የሚል ግምት አለ። በቁጥር 1 ላይ "ቴቶን ደግሞ ይገኝ" የሚለው አባባል ለቴቶ ወደ ኢየሩሳሌም መምጣት የመነሣሣት ምክንያቱ ጳውሎስ እንደሆነ ይጠቁመናል። በክፍሉ ጳውሎስ ቴቶን ወደ ኢየሩሳሌም ለምን ይዞት እንደመጣ የተጠቀሰ ነገር ባይኖርም የቤተ ክርስቲያን አጻሽ ከሆኑት አንዱ ግን እንዲህ ይላል "ጳውሎስ

የክርስትናው ነፃነት ከአሕዛብ ጋር እሕዛብ፤ ከአይሁድም ጋር አይሁድ ሊያደርገው እንደሚችል ለማሳየትና ምንም እንኳን መገረዝ ቢፈቀድም ግዴታ እንዳልሆነ ለማስተማር ሆነ ብሎ ያደረገው ነው ይላል።"³⁹

ከዚህም ሐሣብ በመነሣት ይህ በገላትያ ምዕራፍ 2፥1-10 ያለው ክፍል ጳውሎስ በኢየሩሳሌም ቤተ ክርስቲያን የነበሩትን ሽማግሌዎች እምነታቸውን የፈተነበት ነው ማለት እንችላለን። በዘመኑ የአሕዛብና የአይሁድ መቀላቀል፤ በኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን የነበሩ ሽማግሌዎች የእምነታቸውን ሁሉን አቀፍነት የሚፈትን ነበረ። የዚህ ምክንያቱ እውነተኛው ክርስትና አይሁድና አሕዛብን በእኩል ዐይነት ደረጃ በኢየሱስ ክርስቶስ በኩል ባለው እምነት በጸጋ በእግዚአብሔር ዘንድ ተቀባይነትን አሰጥቷል የሚል ስለሆነ ነው።

ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም የሄደበት ዓላማ በግልጽ በሐዋ 15፥1-2 ባለው ክፍል ላይ ተቀምጧል። ሐዋርያው በነበረበት ዘመን ከአይሁድ እምነት ወደ ክርስትና እምነት በመጡ አይሁዳውያን ክርስቲያኖችና ወደ ክርስትና እምነት በመጡ አሕዛብ ክርስቲያኖች መካከል ከፍተኛ ያለ መግባባት ተፈጥሮ ነበር። የአለመግባባቱ ምክንያት ከአይሁድ ወገን የሆኑት ክርስቲያኖች ከአሕዛብ ወገን የመጡትን ክርስቲያኖች የግድ የሙሴን ሕግ መፈጸም አለባቸው የሚል ሐሳብ ስለ ነበራቸው ነው። ጳውሎስ ግን ይህን አመለካከት ፊት ለፊት ተቃውሟል። የእርሱ የክርክር ሐሳብ ከአሕዛብ ወገን የመጡ ክርስቲያኖች ፈጽሞ የሙሴን ሕግ መፈጸም የለባቸውም የሚል ነበር። ስለዚህ ከኢየሩሳሌም ወደ ገላትያ የሄዱት የአይሁድ ክርስቲያኖች በገላትያ ይገኙ የነበሩ ክርስትያኖችን ለመጻን የሙሴን ሕግ መፈጸም እንዳለባቸው ማስተማር ስለ ጀመሩ ይህን የተሳሳተ ትምህርት ለመቃወም ወደ ኢየሩሳሌም ቴቶንና በርናባስን ይዞ ሄደ።

ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም የሄደው ከተገለጠለት ራእይ የተነሣ ነበር (ገላ 2፥2)። ይህ ራእይ ጳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም መሄድ እንዳለበት መንፈስ ቅዱስ የገለጠለት ነው። ይህ ሰው በእገልግሎቱ ከሚታይ

³⁹ ግርቲን ሉተር

አንድ ልዩ ባሕርይ መንፈስ ቅዱስ በሚገልጥለት ልዩ ራእይ በኩል ታዞ መሄዱ ነበር (ሐዋ 16፥6-10፤ 22፥17-18፤ 27፥23-26)። ዳውሎስ የአገልግሎት ሹመቱ በቀጥታ ከጌታ እንደ ሆነ ሁሉ ወደ ኢየሩሳሌምም ሲመጣ በቀጥታ ከጌታ ራእይ (መገለጥ) አግኝቶ ነበር።

ሐዋርያው ወደ ኢየሩሳሌም ከመጣ በኋላ በእነዚያ ክርስቲያን ማኅበራት ዘንድ፣ ዋናች ለሚባሉት ምናልባት በከንቱ ሮጦ እንደ ሆነ በመሥጋት በእሕዛብ መካከል ስለሚሰብከው ወንጌል በግላቸው ነገራቸው። ይሁን እንጂ ወደ ኢየሩሳሌም የሄደበት ዋና ምክንያት ከጌታ ዘንድ በግሉ ስለ ተቀበለው የወንጌል መልእክት ትክክለኝነት ማረጋገጫ ለማግኘት አይደለም። እርሱ ከዐሥራ አራት ዓመት በኋላ ወደ ኢየሩሳሌም የመጣው፣ ይሰብከው የነበረው ወንጌል እውነተኛ ወንጌል መሆኑንና ያሰ መሆኑን በኢየሩሳሌም ከነበሩ ሐዋርያት ማረጋገጫ ፈልጎ ሳይሆን፣ ከተጠራበት ኢየሩሳሌም እስከ መጣበት ጊዜ በእሕዛብ መካከል ይሰብከው የነበረው ወንጌል አሁንም እየሰበከው እንዳለና ፍሬ ቢስ እንዳልሆነ ሊያረጋግጥላቸው ፈልጎ ነው።⁴⁰

ዳውሎስ ወደ ኢየሩሳሌም ሽማግሌዎች ይዞት የሄደው ለእሕዛብ የሰበከውን ወንጌል ብቻ ሳይሆን ቀደም ብለን እንደ ተመለከትነው ቲቶን ጭምር ነበር። ነገር ግን በኢየሩሳሌም የነበሩት ሐዋርያት ከእሕዛብ ወገን የነበረውን ቲቶን ይገረዝ ዘንድ ግድ አላሉትም ነበር (ገላ 2፥3)። ይህ በኢየሩሳሌም የነበሩ ሐዋርያት በእሕዛብ የድነት ጉዳይ ላይ የነበራቸው አቋም፣ ከዳውሎስ ጋር አንድ ዐይነት መሆኑን ያመለክታል። በክርስቶስ ኢየሱስ ኃጢአተኞችን ለማፅ ደቅ የተገለጠው ጸጋ ሁሉን አቀፍ በመሆኑ እግዚአብሔር አምላክ አይሁድን ስለ መገረዛቸው የሚያጸድቅ፣ አህዛብን ደግሞ ስላለመገረዛቸው የሚኩንን አምላክ አይደለም (ሮሜ 3፥31-32)። ከዚህ የተነሣ ዳውሎስ የሰበከው ወንጌል በኢየሩሳሌም የነበሩ ሐዋርያት ከሰበኩት ወንጌል ጋር የሚቃረን አልነበረም። ስለዚህም በኢየሩሳሌም የነበሩት ሐዋርያት ሙሉ በሙሉ ተቀብለውታል። የሐዋርያት

ሥልጣንንም በተመለከተ በእነርሱና በእርሱ ሐዋርያት ሥልጣን መካከል ምንም ልዩነት የለም። በጳጥርስና በዳውሎስ መካከል ያለው ልዩነት የአገልግሎት አቅጣጫ እንጂ የመልእክትና የሥልጣን ልዩነት አልነበረም (ገላ 2፥7-8)።

በኢየሩሳሌም ዳውሎስ ያገኛቸው ሐዋርያት ከእሕዛብ ወገን አብሮት የነበረውን ቲቶን ይገረዝ ዘንድ ግድ አላሉትም። ነገር ግን ከእሕዛብ ወገን የሆኑ ክርስቲያኖች መገረዝና የሙሴን ሕግ መጠበቅ አለባቸው ብለው የሚያምኑና የሚያስተምሩ ሐሰተኞች ቲቶ ይገረዝ ዘንድ ፍላጎት ነበራቸው። ነገር ግን እነ ዳውሎስ ከወንጌል እውነትና ነፃነት ፈቀቅ በማለት ቲቶም ሆነ እሕዛብ መገረዝ አለባቸው በሚሰው ሐሳብ በመስማማት ለአንድ አፍታ እንኳን ሰቀው አልተገዙም ነበር (ገላ 2፥4-5)።

በዚህ ክፍል ላይ የምንመለከተው እጅግ ጠንካራ የሆነ የእነ ዳውሎስን አቋም ነው። ምንም እንኳን እሕዛብ ጽድቅ ለማግኘት በክርስቶስ ላይ የሙሴን ሕግ መጠበቅ አለባቸው የሚሉት አይሁዳውያን ክርስቲያኖች ቢሆኑም ዳውሎስ ክርስቲያን በመሆናቸው ብቻ ሳይተዋቸው "ሐሰተኛ ወንድሞች" ይላቸዋል። የእነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ዋና ዓላማ እሕዛብን የሙሴን ሕግ በመጠበቅ የሚገኘውን ጽድቅ በመፈለግ የሕግ ባሪያ ለማድረግ (በክርስቶስ ያላቸውን ነፃነት ለመስበል) ሲባል ሲሆን ይህንንም ያደርጉ የነበሩት ወደ ማኅበር ሾልከው በመግባት ነበር።

እነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ይሉ የነበረው እሕዛብ ጽድቅን ያገኙ ዘንድ በክርስቶስ ላይ የሙሴን ሕግ (የግዝረትን ሥርዐት) መጠበቅ አለባቸው የሚል ነበር። ዛሬም ቢሆን እግዚአብሔር በክርስቶስ በጸጋ የሰጠውን አንድ ነገር በማሟላት ለማግኘት መሞከር ወደ እግዚአብሔር የጸጋ አሠራር ሳይሆን ወደ ሕግ መመለስ ይሆናል። በምድር አንድን ነገር በማሟላት ወደ ሰማይ የይገባኛል ጥያቄ ማንሣት አይቻልም። እግዚአብሔር በጸጋ የሰጠውንና የሚሰጠንን ነገር ቅድመ ሁኔታዎች ከሆኑለት ልብን አማላይ ሐሰተኛ ትምህርቶች ክርስቶስ በደሙ በሕዝቡ መካከል ያቆማቸው ምስባኮች መጠበቅ አለባቸው። ምስባኮች የጸጋው ወንጌል ጎይልና እውነት

⁴⁰ R. Alan Cole Tyndal New Testament Commentaries Revised Edition Galatians pp 107-109.

መፍለቂያዎች እንጂ ሕዝቡን ለእውነት እንዳይታዘዙ ወደ ሐሰተኛ ትምህርትና የአስማተኝነት ሥራዎች መምሪያ አይደሉም (ገላ 3ተ1)። በቅድስና ሰም በራስ ጥረት እግዚአብሔር በጸጋው የለጠውን ነገር ታገኛላችሁ ብሎ ማስተማር ዛሬም እንደ ጥንቱ ሐሰተኝነት ነው። ይህን ነገር ለመግታት ለአፍታም ለቆ መገዛት እያስፈልግም።

ድነት ለማግኘት ሰው በክርስቶስ ላይ የሙሴን ሕግ መፈጸም እለበት ብለው የሚያስተምሩትን ሰዎች ጳውሎስ "ሐሰተኛ ወንድሞች" ብሎ እንደ ጠራቸው ተመልክተናል። እነዚህ ሰዎች ወደ ገላትያ እብያተ-ክርስቲያናት እንዴት እንደገቡ ሲናገር "ሾልከው" ይላል። ይህ "ሾልከው" የሚለው ቃል በዋና በር መግባትን የማያመለክት ሌላታዊ እንቅስቃሴና ድርጊትን የያዘ ቃል ነው። ወንጌል ከእሕዛብ ወገን ለሆኑት ለገላትያ እማኞች ከሙሴ ሕግና ሥርዐት ከዓለም ርኩስት ከሰይጣን እስራትና ከዘላለም ፍርድ ነፃነትን ይዘላቸው የመጣ የእግዚአብሔር ኀይል ነው። የእነዚህ ሐሰተኛ መምህራን ዋና ዓላማ ግን እነዚህ ወገኖች በወንጌል አማካይነት በክርስቶስ ያገኙትን ነፃነት በመግፈፍ ባሪያዎች እንዲሆኑ ማድረግ ነበር። በክርስቶስ ከማመን በሕግ ለመጽደቅና ለመቀደስ መሞከር የሰውን ነፍስ የሚመራት ወደ ባርነትና የዘላለም ሞት ነው።

3.1. የወንጌልን እውነት መጠበቅ (ገላ 2ተ5)

በዚህ ቁጥር ላይ "የወንጌል እውነት" የተባለው ምንድን ነው? ምላሹ በወደ ምንባቡ የሚገኝ ሲሆን በክፍሉ የወንጌል እውነት የተባለው ሰው በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ ኢየሱስ በማመን ይጸድቃል የሚለው እውነት ነው (ገላ 2ተ15-16)። ሐሰተኛ መምህራኑ የሚሉት ግን አንድ የእሕዛብ ወገን እንዲጸድቅ አስቀድሞ ጥሩ እይሁዳዊ መሆን (የሕግ ሥራ መጠበቅ) እለበት የሚል ነበር።⁴¹ ይህ ትምህርታቸው ገፅሁን የጸጋ ወንጌል እውነት የሚበርዝ የሚያጣምምና የሰውን ሕይወት ወደ ሕግ ባርነት የሚመራ በመሆኑ ጳውሎስና ባልደረቦቹ ኀጢአተኛ በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ በማመን ብቻ ይጸድቃል የሚለው የወንጌል እውነት በገላትያ እማኞች

⁴¹ ዝኒ ከግሁ

ሕይወት ጸንቶ እንዲኖር ለአንድ አፍታ እንኳን አልተገዙላቸውም ነበር። ይኸውም የወንጌል እውነት በእነርሱ ዘንድ ጸንቶ እንዲኖር ነበር። ጳውሎስ ኢየሱስ ክርስቶስን ማእከል ከሚያደርገው ከእግዚአብሔር የጸጋ ወንጌል የተለየ ወንጌል የሚሰብከውን ማንኛውም ፍጡር የተረገመ እንዲሆን አውጆለል (ገላ 1ተ6-7)። ወንጌልን ማጣመም እንደ ተራ ነገር መታየት የለበትም።

ያስተማርነው የእግዚአብሔር ቃል እውነት ባገለገልናቸው ለዎች ሕይወት ፀንቶ የሚኖረው በእኛ በሚያዩት የሕይወት ምሳሌነት ነው። እንደ ጥንቱ በዘመናችንም ብዙ የሐሰት ትምህርቶችና ልምምዶች አሉ። የዚህ ዘመን አገልጋዮችም የወንጌል እውነት ይጠበቅ ዘንድ ጽኑ እቋም መውሰድ ይጠበቅብናል። ዐቃቤ እምነታዊ እገልግሎትም እንደ ጦር ከሚፈራ ሊጠበቅ ሊበረታታና ሊደገፍ ይገባል።

3.2. የሐዋርያዊ ሥልጣን እኩልነት (ገላ 2ተ6)

ሐዋርያው በቁጥር 6 ላይ "አለቆች የሚመስሉ" የሚለውን እባባሉን በዚህ ምዕራፍ ውስጥ በቁጥር 2 ላይ "ዋናች ግን መስለው ለሚታዩ" በማለት ሲገልጸው በቁጥር 9 ላይ ደግሞ "እዕማድ መስለው ለሚታዩ" በማለት ገልጾታል። ጳውሎስ ዋናች እለቆችና እዕማድ መስለው የሚታዩ እያለ የሚጠራቸው ያዕቆብና ዮሐንስና ጴጥሮስን ነው። ምክንያቱም በዘመኑ የኢየሱስምን ቤተክርስቲያን ይመሩ ስለ ነበር በማሳበረ ምእመናኑ ዘንድ እንደ እዕማድ መስለው ይታዩ ነበር። ይሁን እንጂ ጴጥሮስና ዮሐንስና ያዕቆብ በምዕመኑ ዘንድ እንደ እለቆች ዋናችና እዕማዶች መታየታቸው የእርሱን ከእነርሱ ጋር በሐዋርያዊ ሥልጣን ማነስ እያሳይም።⁴² ሐሰተኛ መምህራኑ ጳውሎስ ሐዋርያዊ ሥልጣን የለውም እያሉ ቢያወሩበትም እግዚአብሔር ግን አያዳላም። ጳውሎስ ከእነርሱ ጋር አኩል የሆነ የሐዋርያነት ሥልጣን አለው። ስለዚህ ወደ ኢየሱስም በሄደ ጊዜ ከጌታ በተቀበለው መልእክቱ ላይ እንዳች ነገር አልጨመሩለትም ነበር። ጳውሎስ የተሰጠውን ሥልጣን ተቀብለዋል። ከእሕዛብ ወገን የመጡ ክርስቲያኖችም የአይሁድን ሕግ የግድ መጠበቅ እለባቸው አላሉም።

⁴² ዝኒ ከግሁ

እዚህ ላይ አንድ ልብ ሊባል የሚገባው ነገር አለ። ይኸውም፡ ዳውሎስ በዚህ ቁጥር ላይ "አለቆች የሚመሰሉት ግን በፊት ግን እንደ ነበሩ አይገደኝም" ሲል እንደ ሌሎቹ ሐዋርያት እርሱም ሐዋርያ እንደ ሆነና የእነርሱን ውሳኔ ለመከተል ግዴታ እንደ ሊለበት ለማሳየት የተናገረው እንጂ እንደማያከብራቸው ለማሳየት የተናገረው አይደለም። ልክ እንዲሁ እኛም እግዚአብሔር በቤተክርስቲያን በመሪነት ሥፍራ ያስቀመጣቸውን የመሪዎቻችንን ሥልጣን ልናከብር ይገባናል። በመቀጠል ዳውሎስ ዋናች የተባሉት ጴጥሮስ፣ ያዕቆብና ዮሐንስ እርሱ ለአሕዛብ ሰለሚሰብከው ወንጌል የነበራቸውን አቋም ሲናገር እንዲህ ይላል " ... ተመልሰው ግን ጴጥሮስ ለተገረዙት የሆነው ወንጌል አደራ እንደ ተሰጠው እንዲሁ ለእኔ ላልተገረዙት የሆነው ወንጌል አደራ እንደተሰጠኝ አይደለም ... " (ገላ 7-8)።

ጴጥሮስና ሌሎቹ የኢየሩሳሌም ቤተክርስቲያን መሪዎች ለወንጌል ሥራ አደራ እንደ ተሰጣቸው ዳውሎስም እንዲሁ ለወንጌል ሥራ አደራ ተሰጥቶታል። በኢየሩሳሌም የነበሩ ሐዋርያት የገዛ ወገኖቸው ለሆኑት ለአይሁዶች ወንጌልን እንደሰበኩት ሐዋርያው ዳውሎስም እንዲሁ ለአሕዛብ ያንኑ ወንጌል ይሰብክ ዘንድ ከጌታ ሥልጣን ተሰጥቶታል። ሰለዚህ እግዚአብሔር በሌሎቹ ሐዋርያት እንደ ሠራ በዳውሎስም ይሠራ ነበር። ሁለቱም የሰበኩት ወንጌል አንድ እንጂ የተለያየ ወንጌል አልነበረም። ምንም እንኳን ዳውሎስ ሐዋርያ የሆነው ከእነ ዮሐንስና ጴጥሮስ በኋላ ቢሆንም፤ እርሱ የሚሰብከው ወንጌል ለዐሥራ ሁለቱ ከተሰጠው ወንጌል የተለየ አልነበረም። ለዚህም ነው ቀድሞ ዋናች የተባሉት ከእርሱ በፊት ሐዋርያ መሆናቸው ለወንጌል እውነት ምንም የሚጨምረው ነገር ስለሌለ "በፊት ግን እንደነበሩ አይገደኝም" የሚለው።

ዳውሎስ በቁጥር 7 ላይ "ለተገረዙትና ላልተገረዙት" ሲል ሁለት ዐይነት አድማጭ መኖሩን እንጂ ሁለት ዐይነት ወንጌል መኖሩን አያሳይም። የወንጌል እውነት ትናንት፣ ዛሬና ነገም አንድ ነው። በፊት ለእነ ጴጥሮስ የተሰጠው እውነት በኋላም ለዳውሎስ ተሰጥቶታል። ሐዋርያ የሆኑበት ጊዜና የአገልግሎታቸው አቅጣጫም ይለያይ እንጂ የተሰጣቸው የወንጌል እውነት ግን የተለያየ አልነበረም። ሰለዚህም

በኢየሩሳሌም ይገኙ የነበሩት የቤተክርስቲያን መሪዎች የዳውሎስንና የበርናባስን አገልግሎት ተቀብለው ቀኝ አጃቸውን ሰጧቸው።

በጥንት ዘመን ይኖሩ በነበሩ ሰዎች ዘንድ፣ ቀኝ እጅ ማንሳት (መሰጠት) የወዳጅነትና የሐሳብ ስምምነት ማጽደቂያ ምልክት እንደ ሆነ ተደርጎ ይቆጠር ነበር። ቀኝ እጅ በማንሳት አንድ ሰው ከሌላው ሰው ጋር የሐሳብ ስምምነት እንዳለው እንዲሁ ዋናች የተባሉት በዳውሎስ የሐዋርያነት ጸጋና ሥልጣን በተጨማሪም እነርሱ ለአይሁድ ዳውሎስ ደግሞ ለአሕዛብ ወንጌልን እንዲሰብክ ተሰማምተው ነበር። ነገር ግን ዳውሎስ ይህን የወንጌል ሰብከት ሥራ ሲፈጽም፤ በኢየሩሳሌም የነበሩ ክርስቲያኖች በድርቅና በኑሮ ችግር ውስጥ ስለ ነበሩ ድሆችን እንዲያሰብ ለምነውት ነበር (ገላ 2+10)። ዳውሎስም ይህን ንገረኝነት ተቀብሎ በኢየሩሳሌም ለነበሩ ችግረኞች ከአሕዛብ ወገን ከነበሩት ክርስቲያኖች ገንዘብን እንዳስባሰበ በሌሎች የአዲስ ኪዳን መጽሐፍቶች ውስጥ ተጠቅሷል (የሐዋ 11+29-30፤ 24+17፤ ሮሜ 15+25-29፤ 2 ቆሮ 8+9)። ችግረኞችን መርዳት ከወንጌል አገልግሎታችን ጉን ልንተጋበት የሚገባ ተግባር ነው። ሁለንተናዊ አገልግሎት የሰውን ሙሉ ፍላጎት የመድረሻ መንገድ በመሆኑ፤ ለወንጌል ሥርጭት ረጂ መሣሪያ ነው።

3.3. የዳውሎስ ጴጥሮስን መቃወም (ገላ 2+11-14)

በዚህ ክፍል በዳውሎስና በጴጥሮስ መካከል ስለ ተነሳው አለመግባባት እናነባለን። በሁለቱ መካከል የተፈጠረው አለመግባባት በክርስትና ጸስተምህሮ ጉዳይ አልነበረም። ችግሩ ጴጥሮስ ይከተለው የነበረውን ያእውነት መንገድ ለቆ፣ በወቅቱ ግዝረትን ከሚደግፉ ወገኖች የሚሰነዘረውን ተቃውሞ ለማርገብ በማሰብ በሕሳባቸው በመስማማቱ ነበር። ከኢየሩሳሌም የመጡ አንዳንድ ሰዎች በቀድሞ ባሕልና ሃይማኖታዊ ሥርዐታቸው ላይ በመመ ሥረት፤ አይሁዳዊ በአሕዛብ እንዳይረከስ አብሮ ለምግብ መቀመጥ የለበትም የሚል እምነትና አመለካከት ነበራቸው። ጴጥሮስ እነዚህን ሰዎች በመፍራት በአንጻዚያ ይኖሩ ከነበሩ አሕዛብ ክርስቲያኖች ጋር ለምግብ አብሮ መቀመጥን ተወ። በዚህን ጊዜ ዳውሎስ ጴጥሮስን ገሠጸው።

መጽሐፍ ቅዱስ ሐዋርያትን ያለ ሰህተት አይመለከታቸውም።⁴³ ትምህርታቸው ለህተት አልባ ቢሆንም እነርሱ ግን ያለ ሰህተት አልነበሩም። በእዚህ ክፍል ላይ የምንመለከተው መልካም አርአያነት (ምሳሌነት) የጐደለውን የጴጥሮስን ተግባር ነው። ሰለዚህ ጳውሎስ ጴጥሮስ ወደ አንጾኪያ በመጣ ጊዜ በግልጽ ስቶ ስለ ነበር ፊት ለፊት ተቃወመው።

እዚህ ላይ አንድ መሠረታዊ ነጥብ እናነሳለን። ይኸውም ጳውሎስ ይህን ነገር ሲያደርግ በጴጥሮስና በእርሱ መካከል ሥር የሰደደ መሠረታዊ ችግር አለመኖሩን ነው። በመካከላቸው ኅብረት ነበረ (ገላ 2+9)። ጴጥሮስም ጳውሎስን ይቀበለው እንደ ነበር ስለ እርሱ በመልእክቱ ከጻፈው መልካም ምስክርነት መረዳት ይቻላል (2ኤፕ 3+15-16)። ነገር ግን 'ባለ ጥፋቱ ይፈረድበት ይገባ ነበርና ፊት ለፊት ገሠጸው'።

ጥያቄው ዛሬ እኛም አንድን የወንጌል እውነት ተቀብለን ከጴጥሮስ ያልተናነሰ ሰህተት የሚፈጽሙትን እንዴት እያስተናገድናቸው እንገኛለን? የሚለው ነው። እኛ መካከል እከ! ከንጹሁ ጸጋ ወንጌል የራቀቱ ሰዎችን (ምእመናንን) ተረት ተረት የሆነ ነገር በመናገር እያዘናኑ ወደ ሕግ ሥራ የሚመልሱ በሰብከታቸው ወይም በትምህርታቸው ክርስቲያናዊ ሥነ-ምግባር የጎደላቸውና የእግዚ አብሔርን ሕዝብ የሚያሰቱ ልምምዶች የሚያስተላልፉ ሐሰተኛ ሰባኪዎችና አስተማሪዎች አሉ። ቤተክርስቲያንም ከእውነት ይልቅ በይሉኝታ ተሸብባ ዝም ያለች ይመስላል። ከጳውሎስ አገልግሎትና ሕይወት እንደምንማረው ምን ጊዜም በጥፋቶች ላይ በግልጽነትና በፍቅር መተራረም የእውነተኛ አገልጋይነት ባሕርይ እንደ ሆነ ነው። (አገልግሎት ሹመትና በታዋቂነት ከፍተኛ ደረጃ የደረሱ አገልጋዮች ለህተት በሚፈጥሩበት ነገር ዛሬም እንደ ጴጥሮስ መገሠጽ አለባቸው። ተግባሩም ጸጋቸውን እንዳያስጥልና እነርሱን እንዳያጠፋ የእርምት እርምጃችን ፍቅርን ማዕከል ማድረግ አለበት።

ጴጥሮስ በሰህተት ውስጥ የወደቀው ሰውን በመፍራት ነበር። የሰህተቱም እደገኛነት የአይሁድን ሥርዐት መጠበቅ ለድነት ያስፈልጋል የሚለውን የወግ አጥባቂዎች የተሳሳተ ትምህርት ሳያውቀው እንዲደግፍ አድርጎታል። ይህ ሰው ለአይሁዳዊ ከእሕዛብ ጋር መብላት ገጠአት ነው ብሎ አያምንም። ነገር ግን የሙሴን ሥርዐት የሚከተሉትን አንዳንድ አይሁዳዊ ክርስቲያኖችን ፈርቶ በሰህተት ውስጥ ወደቀ (ገላ 2+12)። ጳውሎስ ይህን የጴጥሮስ ተግባር "ግብዝነት" ይለዋል። ግብዝነት ማለት ያልሆኑትን መሆን ማለት ሲሆን ለእውነተኛ ክርስትና ሕይወት ጠንቅ ነው።

ጴጥሮስ ከእሕዛብ ወገን ከሆኑ ክርስቲያኖች ጋር ለምግብ አብሮ መቀመጡ ከዐሥርቱ ትዕዛዛት አንዱንም እንዲያፈርስ አላደረገውም። እርሱ ያፈረሰው ነገር የብሉይ ኪዳን የምግብን ሕግ ነው። ምክንያቱም ከእሕዛብ ወገን የሆኑት ክርስቲያኖች በክርስቶስ ከማመናቸው በፊት የትኛውንም የምግብ ዓይነት ይመገቡ ነበር። ነገር ግን በክርስቶስ ካመኑ በኋላ የብሉይ ኪዳንን የምግብ ሕግ መጠበቅ እንደሌለባቸው በኢየሩሳሌም ጉባኤ ተወስኗል (ሐዋ 15+ 5-20)። ጴጥሮስ ግን ምንም እንኳን አይሁዳዊ ቢሆን የወንጌልን እውነት በላተረዳ አንዳንድ ሰዎች ከያዕቆብ ዘንድ ከመምጣታቸው በፊት ከእሕዛብ ጋር ይበላ ነበር። ወግ አጥባቂዎቹ በመጡ ጊዜ ግን ከእሕዛብ ራሱን በመለየት ገሸሸ አሰ። እንደ ተገልጠለት ራእይ መሠረት ከእሕዛብ ወገን ከሆኑ ክርስቲያኖች ጋር አብሮ መመገብ ግዴታውም መብቱም ነበረ (ሐዋ 10+9-48)። ነገር ግን ከእውነት ወደ ግብዝነት ሕይወት ፈቀቅ አለ። ይህ ሁኔታ በእርሱ ብቻ የበቃ አልነበረም። በአንጾኪያ ይኖሩ የነበሩ ክርስቲያን አይሁዶችና በርናባሊም የተሳቡበት ጉዳይ ነበር (2+13)።⁴⁴

በዚህ ዘመን የምንኖር ክርስቲያኖችም ከዚህ ክፍል የምንማረው ነገር አለ። ይኸውም በዚያን ዘመን ታላላቅ መሪዎች የነበሩት ጴጥሮስና በርናባሊ በሰህተት ውስጥ እንደ ወደቁ መሪ የሚባሉ ሊወድቁና ሌሎችንም ወደ ለህተት ይዘው ሊገቡ እንደሚችሉ ነው። መሪዎች የመልካም እንጂ የሰህተት ምላሌ መሆን የለባቸውም። ምእመናንም

⁴³ የደሉ መካንን (ቄስ) የገላትያ መልእክት ትርጉም አዲስ አበባ መስከረም 1991 ዓ.ም.

⁴⁴ ዘኒ ከግሁ

አገልጋዮችን በትምህርታቸውና በመልካም አኗኗራቸው እንጂ በግብዝነታቸው መከተል የለባቸውም። ግብዝነት ክርስቶስ ያወገዘው ለደቀመዝሙርነትም ሕይወት እንቅፋት የሆነ ክፉ የአሮጌው ሰው ማንነት ልምምድ ነው።

አይሁዳዊ እንዳይረከስ ከአረማዊ ጋር በአንድ ላይ በማዕድ መቀመጥ የለበትም የሚለውን የወግ አጥባቂዎች ፍልስፍና በመቀበል ከጴጥሮስ ጋር ወደ ጳላ ያፈገፈጉ ጥቂት አይሁዳዊ ክርስቲያኖች ነበሩ። እነዚህ ከአይሁድ ወገን የሆኑ ክርስቲያኖች እንደ ወንጌል እውነት በቀጥታ ሰላልዲዱ ተገሥጸዋል (ገላ 2+14)። ዛሬም ቢሆን የወንጌልን እውነት የሚያጣምሙና ሌሎችን ወደ ባርነት የሚወስድ ኑሮና የሕይወት ልምምድ ያላቸው ምእመናንም መገሠጽ አለባቸው። ጳውሎስ የጴጥሮስን ስህተት እንዳየ "በሁሉ ፊት" የገሠጸው ጥፋቱ በሕዝቡ ፊት የተገለጠ ስለ ነበር ነው። በሕዝብ ሁሉ ፊት የተፈጸመ ስህተት በሕዝብ ሁሉ ፊት የእርምት እርምጃ ሊወሰድበት ይገባል። ክፉ ልምምድ የምዕመናን ሕይወት በአሉታዊ መልኩ ያንጻልና።

3.4. ክርስቶስና ሕግ ገላ (2+15-21)

ይህ ክፍል የገላትያ መልእክት ዋና ሐሳብ የሚገኝበት ክፍል ነው። ሐዋርያው በዚህ ክፍል ውስጥ ያለውን የክርስትና ትምህርት ለመተንተን አስቀድሞ አይሁዳዊ በሆነ አመለካከት "እኛ በፍጥረት /በትውልዳችን/ አይሁድ ነን፤ ኃጢአተኞችም የሆኑ አሕዛብ አይደለንም" ይላል። ሐዋርያው እንዲህ ያለበት ዋና ምክንያት በአይሁዳውያን ዘንድ የአይሁድን ሕግና ሥርዐት የማይከተሉ አረማውያን ሁሉ ኃጢአተኞች እንደ ሆኑ ስለሚቆጠር ነበር። እዚህ ላይ የሐዋርያውን ሐሳብ በጥንቃቄ መረዳት ያሻል። ጳውሎስ "... ኃጢአተኛ የሆኑ አሕዛብ አይደለንም" በማለት ሲናገር አይሁዳዊ በሆነ አመለካከትና አንፃራዊ በሆነ መልኩ ነው። በዚያን ዘመን አይሁዳውያን በዙሪያቸው ያሉ አረማውያን ከሚሰሩት ኃጢአት የነጹ እንደሆኑ ያስቡ ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ በንጽጽር እንዲህ ሲል የአረማውያንን ያህል ኃጢአተኛ አይደለንም ማለቱ እንጂ ጩሰ ኃጢአት አልሠራንም፤ ኃጢአተኞችም አይደለንም ማለቱ አይደለም።

በዚህ እግቤ አይሁዳውያን አረማውያንን ኃጢአተኞች ይሏቸው ነበር (ማቴ 26+45)።

አረማውያንን እንዲህ ሊያሰኛቸው የቻለው ከአይሁዳውያን ይልቅ ልቅ የሆነ ሥነ-ምግባር ስለ ነበራቸው ነው (ሮሜ 1+18-32፤ 3+9)። ይሁን እንጂ እንደ እውነተኛው የክርስትና አስተምህሮ ሁሉም ሰው ኃጢአተኛ ነው (ሮሜ 3+12-18+23)። አይሁዳውያን ሕጉ ስለ ተሰጣቸውና የቃል ኪዳንም ማኅበራት መሆናቸው ጸድቅ አያደርጋቸውም (ሮሜ 3+1-3፤ 9+5)። በጳውሎስ አስተምህሮ መሠረት አይሁዳውያን እንደ አረማውያን በእምነት በኩል በጸጋ እንጂ በተሰጣቸው ሕግ በኩልም ሆነ የቃል ኪዳን ማኅበራት መሆናቸው አይጸድቁም። ኃጢአተኛ በእግዚአብሔር ፊት መጽደቅ የሚችለው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን በጸጋ ነው። ይህን ከገላ 2+16 ጀምሮ ካለው ሐሳብ መረዳት ይቻላል።

በገላ 2+16 መጀመሪያ ላይ ሐዋርያው "ነገር ግን" በማለት ይጀምራል። ይህ መስተጻምር የገባው በቁጥር 15 ላይ የተቀመጠውን ሐሳብ ከቁጥር 16 ጋር ለማነጻጸር ነው። አይሁዳውያን ራሳቸውን ከአረማውያን የተሻሉ አድርገው ይመለከቱ ነበር። በቁጥር 16 ጳውሎስ "ነገር ግን" ብሎ በመናገር ሊያስተላልፈው የፈለገው መልእክት እኛ እንደ አሕዛብ ኃጢአተኞች ያልሆንን የተሰጠንን ሕግ ጠብቀን መዳን ካልቻልን በልቅነትና ኢ-ሥነ ምግባራዊ በሆነ ሕይወት የሚኖሩት አረማውያን እንዴት ለአይሁድ በተሰጠው ሕግ ሊጸድቁ ይችላሉ? የሚል ነው። ስለዚህ ቁጥር 16 እንዲህ ሊነበብ ይችላል "እኛ አይሁዳውያን እንደ አረማውያን ኃጢአተኞች ባንሆንም፤ ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን እንዲጸድቅ እንጂ በሕግ ሥራ እንዳይሆን እምነት ሥጋ የለበሰ ሁሉ በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ እምነት እንጸድቅ ዘንድ በክርስቶስ ኢየሱስ እምነትናል"።⁴⁵

በዚህ ክፍል ሐዋርያው ጳውሎስ የሚናገረው ስለ ሰው ነው። ሰው የሚለው መጠሪያ የባሕል፣ የቋንቋ፣ የዘርና የሃይማኖት ልዩነት

⁴⁵ አጽንኦተ እኛ

ሳይደረግ ከሰው ተወልዶ በሰውነቱ ለሚታወቅ ግንኙነት ሁሉ የተሰጠ የወል ስም ነው። በክፍሉ "ሰው" "ሥጋ የለበሰ ሁሉ" የሚሉት ቃላትና ሐረጎች ወደ ጸሐፊው ዋና መልእክት ይመሩናል። ይህም ግንም አይሁዳዊ ይሁን አረማዊ ሃይማኖቶችም ሆነ ሃይማኖት የለሽ በሕግ ሥራ እንደማይጸድቅ ነው። ሌላው ከዚህ ጋር አያይዘን የምንመለከተው "ሥጋ" "እምነትና ሕግ" የሚሉትን ቃላት ነው። ሐዋርያው በቁጥር 16 "...ሰው በኢየሱስ ክርስቶስ በማመን እንዲጸድቅ እንጂ በሕግ ሥራ ሳይሆን ..." ይላል። ከዚህ ጥቅስ ላይ በመነሣት አንድ ጥያቄ እናነሳለን። ይኸውም በኢየሱስ ክርስቶስ ማመን ማለት ምን ማለት ነው? የሚለውን ነው። በክርስቶስ ኢየሱስ ማመን ማለት በወንጌል እንደ ተገለጠው ለድነታችን የእርሱን አዳኝነት አምኖ መቀበልና በእርሱ ብቻ ማረፍ ማለት ነው። ይህም እምነት በክርስቶስ የምናርፍበትና እግዚአብሔር በክርስቶስ ወዳዘጋጀው ድነት ውስጥ የሚመራን ሲሆን የተገኘውም በእግዚአብሔር የጸጋ ስጦታ አማካኝነት ነው። ሌላው ጳውሎስ ከእምነት ጋር የሚያነሣው ሕግን ነው። ሕግ በባሕርይው ቅዱስ ጻድቅና መልካም ነው (ሮሜ 7+12)። የተሰጠውም ለሕይወት ነው (ዘሌ 18+51 ሮሜ 10+51 ገላ 3+12)። ነገር ግን ሰው ንጢአተኛ የሆነ ግንኙነት ስላለው በሕጉ አማካይነት በሕይወት መኖር አልቻለም። ከዚህም የተነሣ በሕግ ሥራ ጽድቅን ሊያገኝ አልቻለም (ገላ 2+16)። ሕግ ጽድቅን አለማስገኘቱ ጽድቅ ለማግኘት ተብሎ ያለ መሰጠቱን ያሳያል (ገላ 3+21)።

3.4.1 በእምነት መጽደቅ (2+16)

በዚህ ቁጥር ሰው በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ ኢየሱስ በማመን ብቻ እንደሚጸድቅ ተገልጿል። በርካታ የመጽሐፍ ቅዱስ ክፍሎች በኢየሱስ ክርስቶስ ያላመነ ሰው ከእግዚአብሔር መለኮታዊ ፍርድ በታች እንዳለ ያስረዳሉ። በተለይም ዮሐንስ በዚህ ጉዳይ ላይ ልዩ ትኩረት ይሰጣል (ዮሐ 3+16I 36-37I 5+24)። ነገር ግን በክርስቶስ የሚያምኑ ንጢአተኞችን እግዚአብሔር ከእምነት የተነሣ ጻድቅ ያልነበሩትን ጻድቅ ያደርጋቸዋል፤ ይቅርታ የማይ ገባቸውን

ይቅር ይላቸዋል። ከዚህ በመነሣት በጽድቅ ትምህርት ውስጥ "እምነት" አንድ ቁልፍ ነገር መሆኑን እንረዳለን።

ንጢአተኛ በእምነት ይጸድቃል። እንዲህ ስንል ግን እግዚአብሔር እምነቱን ተመልክቶ በእምነት ጽድቅ ይቆጥርለታል ማለታችን ነው። ምክንያቱም ንጢአተኛን ማጽደቅ የሚችል እግዚአብሔር ብቻ ነው። የሰው ልጅ በንጢአቱ ያመጸገ በከፋቱ እየገፋ በመሄድ ወደ እግዚአብሔር የመመለስ ልብ የሌለውና የምህረቱን አዋጅ እምቢ ብሎ በንጢአቱ መጽናት የሚፈልግ ነው። ታዲያ እንዲህ ዓይነት ባሕርይ ያለውን ሰው ከራሱ ከእግዚአብሔር በቀር ማጽደቅ የሚችል ማነው? ሰው በንጢአቱ የበደለው እግዚአብሔርን በመሆኑ የሰውን በደል ይቅር ሊልና በክርስቶስ ያመነን ንጢአተኛ ሊያጸድቅ የሚችል ራሱ እግዚአብሔር ብቻ ነው (ሮሜ 4+4-5)። ከሰማይ በታች ትልቁ እውነት እግዚአብሔር በንጢአተኛ ሰው ውስጥ የሚያየው መልካም ሥራ ሳይኖር በልቡ ባለ ቸርነት እንዲያው በጸጋ በእምነት በኩል ንጢአተኛን በክርስቶስ ደም ያጸድቃል የሚለው ነው። እርሱ በጸጋው የከበረ አምላክ ነው። ከሰማይ ፍርድ ቤት በሚገኘው እንከን የለሽ ጽድቅ ንጢአተኛን በክርስቶስ እምነት ለዘላለም ጻድቅ አድርጎ ይቀበለዋል። ከእግዚአብሔር መንገድ ርቆ የሚሄድ ሰው በእምነት በመታዘዝ ከከፋቱ ቢመለስ እርሱ ሊሠራው ባልቻለ መልካም ሥራ እግዚአብሔር በእምነት ያጸድቀዋል።⁴⁶

በገላትያ ይገኙ የነበሩት ምእመናን ከሐሰተኛ አስተማሪዎቹ ትምህርት የተነሣ የእግዚአብሔርን ጸጋ በመጣል በሕግ ሥራ ስመጽደቅ ይፈልጉ ነበር። እንኳን አሕዛብ ሕግ የተሰጣቸው አይሁዳውያን ራሳቸው ንጢአተኞች በመሆናቸው መጽደቅ የሚችሉት በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ በማመን ነው። ሐዋርያው በዚህ እውነት የግዝረት ሥርዓትን በመፈጸም (የሙሴን ሕግ በመጠበቅ) ጽድቅ ይገኛል የሚለውን የሐሰተኞችን ትምህርት አፍርቧል።

⁴⁶ James Buchanan Not Guilt Grace Publications Trust p 39-40

ጎጢአተኛ በክርስቶስ በማመን ብቻ ይጸድቃል የሚለው የጳውሎስ ትምህርት አይሁዳውያን ክርስቲያኖችን ሥጋት ውስጥ ከቷል። ይህ የሆነበት ምክንያት አይሁዳውያኑ በክርስቶስ ላይ የአይሁድን የሃይማኖት ወግ ባይፈጸሙ ጎጢአታቸው የከፋ እንደሆነ በማሰባቸው ነው። አነርሱ የሚያስቡት እውነት ከሆነ በክርስቶስ ማመን ወደ ባለ ጎጢአት ይመራል ማለት ነው (2ተ17)። ነገር ግን እውነታው እንዲህ አይደለም። ሰው በክርስቶስ ብቻ በማመን ለመጽደቅ ያለመፈለጉ በእግዚአብሔር ፊት ይልቁን ጎጢአተኛ ያደርገዋል። ጻድቅና ቅዱስ የመሆኛ ብቸኛ መንገድ እምነትን በክርስቶስ በማድረግ የእግዚአብሔርን ጽድቅ መቀበል ነው።

በሕግ ሥራ መመካት እጅግ ጎጢአተኛ ያደርጋል። ጳውሎስ በቁጥር 18 ላይ እንዲህ በማለት ይናገራል "ያፈረስኩትን መልሼ የምገነባ ከሆነሃ ሕግ ተላላፊ መሆኔን አረጋግጣለሁ" ጳውሎስ ያፈረሰውን መልሶ የመገንባት ሐሳብ የሰውም። ክርስቶስን ከማወቁ በፊት ያስተምር እንደ ነበረው አሁንም ለመጽደቅ ሕግንና ወግን ቢያስተምር አያስፈልገውም ብሎ የተወውን ነገር መልሶ እንደ ማንሣት ነው። ይህ ደግሞ ጸጋን ዋጋ ማሳጣትና ክርስቶስን የጋጢአት አገልጋይ ማድረግ ነው። በመሠረቱ ክርስቶስ ያጸድቀኛል ብሎ ሕግንና ወግን መተው ክርስቶስን የጎጢአት አገልጋይ ማድረግ ማለት አይደለም። ይልቁን የእግዚአብሔርን ጽድቅ ትቶ ጎጢአተኛን ለማጽደቅ ብቃት በሌለው ሕግ ለመጽደቅ መፈለግ በእግዚአብሔር ፊት እንደ ሕግ ተላላፊ ያስቆጥራል። ምክንያቱም ሥጋ የለበስ ሁሉ በእግዚአብሔር ፊት በሕግ ሥራ መጽደቅ አይችልምና።

3.4.2 ለሕግ ሞተናል (ገላ 2ተ19)

በክርስቶስ ያመነ ዳግም ወደ ሕግ ሥራ መመለስ አለበት? መልሱ አጭርና ግልጽ ሲሆን ለሕግ ሰለ ሞትን መመለስ የለበትም የሚል ነው። ጳውሎስ በቁጥር 19 ላይ "እኔ ለእግዚአብሔር ሕያው ሆኜ እኖር ዘንድ በሕግ በኩል ለሕግ ሞቼ ነበርና"። ለሕግ ባሪያ መሆን የጎጢአት ባሪያ መሆን ማለት ነው። ነገር ግን እንድ ሰው በክርስቶስ አምኖ በእምነት ጽድቅ ሲቆጠርለት ከሕግና ከጎጢአት ባርነት ወጥቶ በሕግ ለሕግ በክርስቶስ በኩል በመሞት ለእግዚአብሔር ሕያው

ይሆናል። እዚህ ላይ አንድ ጥያቄ አናነሳለን። ይኸውም በሕግ በኩል ለሕግ መሞት ምን ማለት ነው? የሚለውን ነው። ሕግ ጎጢአተኛውን በጎጢአቱ ምክንያት ይከስዋል፤ ወይንም ደግሞ "የጎጢአት ዋጋ ሞት ስለሆነ" (ሮሜ 6ተ23) ሕግ ጎጢአተኛውን በእግዚአብሔር ፍርድ (ቁጣ) ሥር ያደርገዋል። ነገር ግን ክርስቶስ በጎጢአተኛው ምትክ በሕግ ፍርድ ስለ ሞተ ጎጢአተኛውም በወኪሉ በኩል ለሕግ ሞቷል። ከሕግ ባርነት ከከንቱ ኑሮና ርግማን ነፃ ለመውጣት ይህን እውነት በእምነት መቁጠር ያስፈልጋል። "ክርስቶስ በጎጢአተኛው ምትክ ስለ ሞተ እኛም ከክርስቶስ ጋር ለሕግ ሞተናል" (ገላ 2ተ20)።

3.4.3 የክርስትና ሕይወት ምስጢር (ገላ 2ተ20)

ክርስቶስ በእኛ ምትክ ሞቷል። እርሱ በእኛ ምትክ የሞተው እኛን ከጎጢአትና ከዓለም ባርነት ነፃ ለማውጣት ብቻ ሳይሆን ከሕግ ባርነትም ነፃ ሊያወጣን ጭምር ነው፤ ገላ 2ተ20 ላይ "ከክርስቶስ ጋር ተሰቅያለሁ" ይላል። ጳውሎስ በዚህ ቁጥር ላይ ለገላትያ አማኞች የሚመሰክረው እውነት ምንኛ መንፈሳዊ ጥልቀት የሞላበት ነው? እንድ ሰው በክርስቶስ ያለውን የአዲሱን ሰው ማንነት ከማግኘቱ በፊት አሮጌው ማንነቱ ከክርስቶስ ጋር እንደ ተሰቀለ ማመን አለበት (ሮሜ 6ተ6)። የእኛ ለጎጢአትና ለሕግ ባሪያ የመሆን ችግር የተወገደው ክርስቶስ ኢየሱስ ስለ እኛ በቀራኒያ መስቀል ላይ በሞተ ጊዜ ነው። ከክርስቶስ ጋር መስቀል (መሞት) ማለት የአሮጌው ማንነታችን መሞት ማለት ነው። ከዚህ የተነሣ የእኛ ጎጢአት የማድረግ ችግር የተወገደው ክርስቶስ በመስቀል ላይ በሞተ ጊዜ እንጂ እኛ እርሱን ባመንንበት ጊዜ አይደለም። ክርስቶስ ኢየሱስ የሞተው በሕግ ፍርድ ነው። እርሱ ለመስቀል ሞት አልፎ የተሰጠው በራሱ ጎጢአት ምክንያት ሳይሆን የጎጢአተኞችን ሥፍራ በምትክነት በመውሰድ ነው (2ቆሮ 5ተ21)። ስለዚህ ሕግ ክርስቶስ በጎጢአተኞች ምትክ እንዲሞት ስላደረገ በክርስቶስ የሚያምኑ ሁሉ ከሕግ ባርነት ተላቀዋል።

እኛ ክርስቲያኖች ከክርስቶስ ጋር ለጎጢአት ስለ ሞትንና በመንፈስ ቅዱስ የክርስቶስን ሕይወት በእምነት ስለ ተቀበልን ሕግ ካመጣብን ኩነኔ ነፃ ወጥተናል (ሮሜ 7ተ4፤ 8ተ1-2)። የአዲሱ ሕይወትም

ተካፋዮች ሆነናል። የአዲሱ ሕይወት ተካፋዮች የሆነውም፤ በእምነት የሞቱና የትንሣኤው ተካፋዮች በመሆናችን ነው፤ (ሮሜ 6፥5-6)። ይህን የአዲስ ሕይወት ኑሮ አስመልክቶ ጳውሎስ በቁጥር 21 ላይ "አሁን በሥጋ የምናርበት ኑሮ በወደደኝና ስለ እኔ ራሱን በስጦው በእግዚአብሔር ልጅ ላይ ባለ እምነት የምናረው ነው" ይላል። የክርስቲያኖች የሕይወት ምስጢር ክርስቶስ ነው (ፊል 1፥21)። የምንኖረውም በእርሱና ለእርሱ ነው። ጳውሎስ የሚናገረው እርሱ ለመኖሩ ምክንያት ክርስቶስ ሕይወቱ በመሆኑና ወደ ፊትም ያለዚህ ሕይወት መኖር እንደማይችል ነው። የጳውሎስ ሕይወት ክርስቶስ የመሆኑ ጉዳይ በእርሱ ሕይወት ውስጥ ሌላ የወደፊት ተስፋ አልነበረም። ይህን እየተናገረ ባለበት ጊዜ ሁሉ፤ ክርስቶስ የእርሱ ሕይወት ነበረ። ገላ 2፥20 የሚናገረው ይህንን ሕይወት ነው።

የድል ሕይወት ምስጢር ክርስቶስ በእኛ ምትክ በውስጣችን መኖሩ ነው። ከዚህ ውጭ ወደ አንድ ግብ ያለ ክርስቶስ መድረሳችን የድል ሕይወት ምስጢር አይደለም። ክርስቶስ ከእግዚአብሔር ዘንድ ለእኛ የተሰጠን አስደናቂ ጸጋ ነው። እርሱ በሕግ የተሸነፉ የሚያሸንፉበት፤ በኃጢአት የረከሱ የሚነጹበት፤ ያልተቀደሱ የሚቀደሱበት፤ ምድራውያን ሰማያዊያን የሚሆኑበት መንገድ ነው። እርሱ በሞታችን ምትክ እንደ ሆነልን ሁሉ፤ በሕይወታችንም ምትክ ነው። "እኔ አሁን ሕያው ሆኜ አልኖርም" ማለት ክርስቶስ በእኔ ስለሚኖር፤ የእኔ መኖር አስፈላጊ አይደለም ማለት ነው። የክርስቶስን ሕይወት መኖር የምንችለው በራሳችን ላይ ባለን እምነት ሳይሆን፤ በእግዚአብሔር ልጅ ላይ ባለን እምነት ነው። ክርስቶስን በራሱ ጥንካሬ ለመኖር የሚነሳ ሰው ይደክማል (ሮሜ 7፥18)።

የክርስቶስን ሕይወት መኖር የምንችለው አሮጌው ማንነታችን በእግዚአብሔር ፊት ፈቃዱን እንዲፈጸም በማድረግ ሳይሆን፤ ክርስቶስ በእኛ ውስጥ የእግዚአብሔርን ፈቃድ እንዲፈጽም በማድረግ ነው። የክርስቶስን ሕይወት እግዚአብሔር በሚፈልገው መንገድ ለመኖር "እኔ አሁን ሕያው ሆኜ አልኖርም፤ ክርስቶስ ግን በእኔ ይኖራል" ወደሚለው ነጥብ በትክክል መምጣት ያስፈልጋል። ይህ ትክክለኛ የክርስቶስ ሕይወት እምነትና ልምምድ ነው።

3.4.4 የጽድቅ መሠረት (ገላ 2፥21)

እግዚአብሔር በኃጢአተኛ ሰው ላይ ያለው የማይታጠፍ እቋም ጽድቅ በሞላበት መለኮታዊ ፍርድ ይሙት የሚል ነው (ዘጸ 23፥71 ሕዝ 18፥201 ሮሜ 6፥23)። እግዚአብሔር የጽድቅነቱን መለኮታዊ ባሕርይና እቋም ጠብቆ የሚኖረው በኃጢአተኛው ላይ ሕጋዊ ፍርድ በመፍረድና በመግደል እንጂ በሕይወት በማኖር አይደለም። ምክንያቱም እግዚአብሔር አምላክ ያቆመው ቅዱስ ሕግ፤ ሰው ኃጢአት መሥራት የለበትም የሚል ብቻ ሳይሆን ኃጢአት የምትሠራ ነፍስ መሞት አለባት የሚል ትእዛዝ በመሆኑ ነው (ኢሣ 42፥21)። እግዚአብሔር እኛን ለማጽደቅ ሲል ሕጉን የሚጥስ አንድም ርምጃ አይራመድም። እዚህ ላይ ጥያቄው ታዲያ እግዚአብሔር ጽድቁ እንደ ተከበረ በሕጉ ሊፈርድበት ያለውን ኃጢአተኛ እንዴት ያጸድቀዋል? የሚል ነው። እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን የሚያጸድቀው በክርስቶስ እምነት ነው (ሮሜ 3፥25)። የክርስቶስ ሞትና ትንሣኤ ኃጢአተኛው ሰው የሚጸድቅበት የእግዚአብሔር የጽድቅ መሠረት ነው (ሮሜ 4፥24-251 ገላ 2፥21)።⁴⁷

እግዚአብሔር ኃጢአተኛውን በጽድቁና በፍቅሩ አዳነው። ጽድቁ ሰው ኃጢአተኛ ስለሆነ መሞት አለበት ሲል፤ ፍቅሩ ደግሞ በኃጢአተኛው ምትክ ልጄ መሞት አለበት ይላል። ኃጢአተኛን የወደደው ፍቅሩ፤ ጽድቁ የጠየቀውን የልጁን ሞት ለመክፈል ሳፍታም አላመነታም። ክርስቶስ በመስቀል ሲሞት ኃጢአተኛው በእግዚአብሔር ፊት በእምነት የሚጸድቅበት ሕጋዊ መሠረት ተጣለ።⁴⁸

የጽድቅ መሠረቱ (ሰው በእግዚአብሔር ፊት የሚጸድቅበት ሕጋዊ ምክንያት) የክርስቶስ ሞት ነው። ይህ ሞት ካስገኘው ጽድቅ የተነሣ እግዚአብሔር ኃጢአተኞችን ይቀበላል። ነገር ግን ኃጢአተኛን የዚህ ጽድቅ ተካፋይ የሚያደርገው እምነት ነው። እግዚአብሔር ኃጢአተኛን በጸጋው በእምነት በኩል ያጸድቃል። እኛም የእግዚአብሔር ጸጋ ወንጌል ተካፋይ የሆንን፤ ይህን የምስራች

⁴⁷ L. Berkhof 511-513

⁴⁸ ዝኒ ከግሁ

ለሌሎች መናገር ይጠበቅብናል። ከኢየሱስ ክርስቶስ በቀር እርሱም እንደ ተሰቀለ አውቀን ለጽድቅ ሌላ መሠረት እንደ ተጣለ ባናስተምር በእውነት ወንጌልን እንሰብካለን (1ቆሮ 2፥2)።

የእግዚአብሔር ቃል፣ ጽድቅ ከቶ የገጠአተኛ ሰው ሥራ ውጤት ሊሆን እንደማይችል ያስተምራል። የዚህም ዘመን ቤተ ክርስቲያን ይህን እውነት አጥብቃ ልታስተምር ይገባታል። ሰው በሥራው አይጽድቅም፤ ጽድቅ የእግዚአብሔር ነፃ ሥጦታ ነው (ሮሜ 3፥24)። ስለዚህ የድነታችንን ተስፋ በበጎ ሥራችን ላይ ሳይሆን በክርስቶስ ላይ ማድረግ አለብን። ጽድቅ በሕግ በኩል ሳይሆን በክርስቶስ ነው። ስለ ሕግ ክርስቶስን መተው የእግዚአብሔርን ጸጋ መጣል ነው (ገላ 2፥21)።

ሐዋርያት በመልእክቶቻቸው ያስተማሩት፣ ተሐድሶውያኑ የመከራ ደፍ ሳያግዳቸው በይፋ የሰበኩት ክቡር ወንጌል፣ በሰብአዊ አስተሳሰብና ፍልስፍና የተሸቃቀጠ ለእግዚአብሔር ሳይሆን ለሰው ክብር እንደሚያስገኘው ሰው ሰራሽ ወንጌል ሳይሆን ገጠአተኞችን እንዲያው በጸጋ የሚያጸድቅ ርቱዕና ፍጹም የሆነ እውነተኛ የምሥራች ነው (ሮሜ 4፥2-8)።

የገላትያ አብያተ ክርስቲያናት በሐሰተኛ መምህራኑ የተሰበከውን "ልዩ ወንጌል" አድምጠው ለመጽደቅ በክርስቶስ ላይ ሕግን መጨመር ወደሚል እምነትና አመለካከት ውስጥ ገቡ። በዚህም "በክርስቶስ ጸጋ እነርሱን ክጠራቸው ከእግዚአብሔር ወደ ልዩ ትምህርትና ልምምድ ሄዱ"። ዛሬም የሚያሳዝነው ወንጌላውያን አብያተ ክርስቲያናት ከታሪካችን ወደ ኋላ ፈቅ በማለት የእግዚአብሔርን ጸጋ በመስበክ ፈንታ ጸጋን ያግዛሉ የምንላቸውን ከንዋጌዎች በንጹሑ የጸጋ ወንጌል ትምህርት ውስጥ ማስገባታችን ነው። ለውድቀታችንና ተሃድሶ ካጣንባቸው ምክንያቶች ውስጥ አንዱ ይህ ይሆን? የእግዚአብሔር ጸጋ ወንጌል ምን ጊዜም ምንም ዓይነት ሰብአዊ ርዳታና ድጋፍ የማያስፈልገው መለኮታዊ ኅይል ነው።

4. መንፈስ ቅዱስን የምንቀበለው በእምነት ነው (ገላ 3፥1-5)

ገላትያ ምእራፍ 3 እና 4 ጳውሎስ ለገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ሲያስተላልፍ የሚፈልገው ዋና ሐሳብ ያረፈባቸው ምእራፎች ናቸው። ቀደም ብለን በተመለከትናቸው ሁለት ምእራፎች ላይ ጳውሎስ በአብላጫው ትኩረት ሰጥቶ የጻፈው ስለ ራሱ ሐዋርያነትና ስለ መልእክቱ ሥልጣን ነው። ይህን በማድረግ ቀጥሎ ለሚናገረው ሐሳብ መሠረት ጥሏል። በመቀጠል የምንመለከተው ግን ከራሱና ከገላትያ አማኞች የመንፈሳዊ ሕይወት ልምምድ፣ እንዲሁም በእምነት መጽደቅ ወደ አብርሃም ዘመን ወስዶ ስለ አብርሃም የሕይወት ልምምድ የተናገረውን ነው።

በገላትያ ይገኙ የነበሩ ክርስቲያኖች በሐሰተኛ መምህራኑ ስብከት ወደ ሕግ ሥራ በመመለሳቸው፣ ከጳውሎስ ትምህርትና ቀድሞ ከነበራቸው ክራሳቸው መንፈሳዊ ሕይወት ልምምድ ጋር የሚቃረን ነገር አድርገዋል። ቀድሞ በእነርሱ ሕይወት የነበረው የእምነት አካሄድ የእምነት አባት በነበረው በአብርሃም ሕይወት ውስጥ የነበረ ነበር (3፥7)። እነርሱ ግን ይህን እውነት እንዳያስተውሉ አዚም ተደርጎባቸዋል። ገጠአተኛ የሚጸድቀው በሕግ ሥራ ሳይሆን በክርስቶስ በማመን ነው። ጳውሎስ ይህን ለማስረገጥ በእነዚህ ሁለት ምእራፎች ውስጥ ስድስት የመከራከሪያ ነጥቦችን ያቀርባል። እነዚህንም የመከራከሪያ ነጥቦች ከሚከተሉት ጥቅሶች መረዳት ይቻላል (ገላ 3፥1-5፤ 3፥6-14፤ 3፥15-29፤ 4፥1-14፤ 4፥12-18፤ 4፥19-31)።

በገላትያ ይኖሩ የነበሩ አማኞች የጸጋው ወንጌል በተሰበከላቸው ጊዜ፣ ክርስቶስ በመስቀል ላይ ስለ እነርሱ መሞቱን በማመናቸው እንደ ዳኑ ጳውሎስ በግልጽ አስተምሯቸው ነበር። አሁን ግን አዚም (መተት) እንደተደረገበት ሰው ፈዘዋል። እነዚህ ወገኖች የአእምሮ ችግር አልነበረባቸውም። ነገር ግን ወደ እዚህ ሁኔታ ውስጥ የገቡት በተማሩት እውነት መጽናት ሲገባቸው ቸልተኞች በመሆናቸው ነው። በገላትያ አብያተ ክርስቲያን ውስጥ ለነበሩት አማኞች የክርስቶስ ኢየሱስ ሞት ከድነታቸው አንሥቶ በቂ መሠረት ነበር፤ ሆኖም ይህን

ለድነት በቂ መሠረት የሆነውን ነገር ትተው በሕግ ወደሚገኝ ጽድቅ በመዘራቸው መተት (አዚም) እንደ ተደረገበት ሰው ወደ ማያሰተውሉበት ሕይወት ውስጥ ገቡ (ገላ 3፡1)። የሰህተት ትምህርት ባሕርይው ቀድሞ የተቀበልነውን እውነት እንዳናስተውለው አቅም መንሣት ነው።

ኢየሱስ ክርስቶስ በገላትያ አብያተ ክርስቲያናት ውስጥ ይገኙ ለነበሩት አማኞች "በፃይናቸው ፊት እንደ ተሰቀለ ሆኖ ተሰሎ ነበር" ይላቸዋል (1ቆሮ 1፡23-24፤ 2፡2)። ይህ ክፍል የገላትያ ክርስቲያኖች ቀድሞ የነበራቸውንና ወደፊትም በሕይወታቸው ሊቀጥል የሚገባን ነገር የያዘ ሐሳብ ነው። በተለይም "እንደተሰቀለ" የሚለው ቃል፤ አዲስ ኪዳን በተጻፈበት የመጀመሪያ ቋንቋ ላይ በቀድሞ ጊዜያት ወሳኝነት ያለውን ክፍ ብሎ የተሰቀለን የማስታወቂያ ሰሌዳን ወይም ደግሞ በአደባባይ እንዲታይ በግድግዳ ላይ የተሰጠፈን ሥዕል ያሳያል። እነዚህ ወገኖች ቀድሞ ዐይኖቻቸው፤ እነርሱን ለማዳን በተሰቀለው በኢየሱስ ላይ ነበሩ። አሁን ግን የእምነት ዐይኖቻቸውን ከተሰቀለው ከኢየሱስ ላይ እንሥተዋል። ድነትን በተመለከተ እግዚአብሔር የሚፈልገው ትናንት ዐይኖችን በኢየሱስ ላይ እንደ ነበረ፤ ዛሬም ነገም በእርሱ ላይ እንዲሆን ነው።

በገላ 3፡2 ላይ ወደ ተቀመጠው ሐሳብ ስንመጣ፤ ጳውሎስ የገላትያን አማኞች አንድ ጥያቄ ይጠይቃቸዋል። ይህም የሚጠይቃቸው ጥያቄ መንፈስ ቅዱስን እንዴት እንደ ተቀበሉ ነው። ገላትያውያኑ ክርስቲያኖች መንፈስ ቅዱስን የተቀበሉት ከጳውሎስ እፍ የሰሙትን የወንጌል መልእክት በማመናቸው እንጂ ሕግን በመጠበቃቸው አልነበረም። በክርስቶስ በማመናቸው መንፈስ ቅዱስን በመቀበላቸው ደግሞ አዲስ ሕይወት አግኝተዋል። ነገር ግን የማያስተውሉ ከመሆናቸው የተነሣ በመንፈስ ጀምረው በሥጋ ፍጹም ለመሆን ይጥራሉ። ሰው ሊቀደስ የሚችለው በእምነት እንደዳነ /እንደጸደቀ/ በእምነት፤ በመንፈስ ቅዱስና በእግዚአብሔር ጸጋ ነው። በመንፈስ ቅዱስ ኃይል፤ በእግዚአብሔር ጸጋ መለኮት አሠራር በእምነት የሚሆነውን ነገር ትተን፤ በሰብአዊ ኃይል፤ ድካምና ጥረት ለመቀደስ መሞከር በመንፈስ ጀምሮ በሥራ ለመጽደቅና ለመቀደስ እንደ መሞከር ነው።

የገላትያ አማኞች ችግር በክርስቶስ ኢየሱስ በማመን በእግዚአብሔር የጸጋ ወንጌልና በመንፈስ ቅዱስ ተአምራዊ አሠራር በሕይወታቸው የተካሄደውን ለውጥ፤ ከጊዜ በኋላ በሕግ ሥራ እንዳገኙት መቁጠራቸው ነበር። ዛሬም እኛ በክርስቶስ ኢየሱስ በማመናችን ምክንያት በእግዚአብሔር የጸጋ ወንጌልና በመንፈስ ቅዱስ ታምራዊ አሠራር በሕይወታችን የተካሄደውን ለውጥ ውለን አድረን በራስ ጥረት የመጣ እንደ ሆነ አድርገን ማሳብ ብንጀምር ገላትያውያኑ የገቡበት ያለማስተዋል ሕይወት ውስጥ ልንገባ እንችላለን። ምን ጊዜም ድነትና ቅድስና የመንፈስ ቅዱስ ሥራዎች ናቸው። እርሱ በድነታችንም ሆነ በእለት ተእለት ክርስቲያናዊ ሕይወታችን ውስጥ ያለውን ተግባር መረዳት ለክርስቲያን ሕይወት በጣም ጠቃሚ ነው። መንፈስ ቅዱስ ስለ ነጠሊት ይወቅላል (ዮሐ 16፡7)። በእምነት ክርስቶስ ኢየሱስን ለሚቀበሉ ዳግመኛ ልደትን ይሰጣል (ዮሐ 3፡1-8)። የዳኑትን የክርስቶስ ኢየሱስ አካል ይሆኑ ዘንድ ያጠምቃል፤ የዘላለም ክብሩ ተካፋይ እንዲሆኑ ደግሞ ያትማል (1ቆሮ 12፡12-14፤ ኤፌ 1፡13-14)።

የገላትያ ምእመናን በወንጌል ያመኑ ብቻ አልነበሩም፤ ስለ ወንጌልም ብዙ መከራ የተቀበሉ ነበሩ። አሁን ግን የገቡበት የሐሰት ትምህርትና ልምምድ ያን ሁሉ መከራቸውን ያለ ዋጋ የሚያስቀርና ከንቱ የሚያደርግ ነበር። ለዚህ ነው "በርግጥ ለከንቱ ከሆነ ይህን ያህል መከራ የተቀበላችሁት እንዲያው ነውን?" በማለት የሚጠይቃቸው (ገላ 3፡4)። በአንድ ወቅት ስለ ወንጌል መከራ የተቀበሉት ያን ስለ ወንጌል መከራ የተቀበሉበትን ዋጋ የሚያሳጣ ነገር የወንጌልን እውነት ከልሶ መቀበል ወይም ከላልሶ ማስተማር ነው። ወንጌልን የሚሸቅጡ፤ ነገር ግን ስለ ወንጌል መከራ የሚቀበሉ የሚመስላቸው በእግዚአብሔር ዘንድ ዋጋ (ብድራት) የላቸውም። በእግዚአብሔር ዘንድ ዋጋቸው ታላቅ የሚሆነው፤ የወንጌልን እውነት ጠብቀው የሚኖሩ፤ ስለ ወንጌል መከራን የሚቀበሉና የወንጌልን እውነት ለትውልዳቸው የሚያስተላልፉ ናቸው።

ሌላው በገላ 3፡4 ላይ ከተቀመጠው ሐሳብ ጋር ተያይዞ በጥያቄ መልክ የተቀመጠው በቁጥር 5 ላይ ያለው ሐሳብ ነው። ጳውሎስ በዚህ ቁጥር

የመጀመሪያ ሐሳብ ላይ በቁጥር 2 ላይ ያነሳውን ጥያቄ በመድገም ወንጌል ያስገኘላቸውን ሁለት በረከቶች ያነሳል። እነዚህ በረከቶች እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን መስጠቱና በመካከላቸው ተአምራቶችን መሥራቱ ነው። ለገላትያ አብያተ ክርስቲያናት አማኞች እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን የሰጣቸውና በመካከላቸው ያደረገውን ተአምራት ያደረገው የሕጉን ትእዛዛትና ለአይሁድ የተሰጡ ሥርዐቶችን በመፈጸማቸው ሳይሆን በክርስቶስ በማመናቸው ነው።

ታዲያ አንዴት እግዚአብሔር በጸጋ የሠራውንና የሚሠራውን ነገር ከተመለከቱ በኋላ በጸጋ የሚገኘውን ነገር ትተው ወደ ሕግ ሥራ ተመለሱ? መልሱ አዊርና ግልጽ ነው። በሐሰተኛ መምህራኑ ትምህርት ግራ በመጋባት ዐይኖቻቸው ከተሰቀለው ከኢየሱስ ክርስቶስ ላይ በማንሣታቸው እንዲሁም በሕግ ሥራ በሚገኝ ጽድቅ ላይ እምነታቸውን በማድረጋቸውና ለገባቸው የወንጌል እውነት ባለ መታዘዛቸው ምክንያት ነው። በእውነት ጸንቶ ያለ መኖርና ከእውነት ጋር ቃል-ኪዳን ያለ ማድረግ መንፈሳዊ ሕይወትን አደጋ ላይ ይጥላል። እግዚአብሔር መንፈስ ቅዱስን የሰጠንም ሆነ በጸጋው በመካከላችን የሚፈጸማቸው ድንቆችና ምልክቶች በክርስቶስ በማመናችን በጸጋ የሚሆኑ እንጂ ሰው ዘንድ በሚታይ ብቃት የተሰጡ (የሚሆኑ) አይደሉም። የዘመናችን ትልቁ ችግር ሰው ባለው መንፈሳዊ ብቃት አንድ ነገር አንደሚያገኝ ማለቱ ነው። ወንጌል ያስገኘልንን በረከቶች ከእምነት ውጭ ያለ እምነት በሆኑ በጉ ምግባሮች (የሕግ ሥራ) ብንፈልጋቸው ከመካከላችን እናርቃቸዋለን እንጂ አናቀርባቸውም።

ክርስቶስን ምንጩ ያላደረገ "በጉ ምግባር" ከድነት አኳያ በእግዚአብሔር ዘንድ ዋጋ የለውም። በበጉ ምግባራችንም የተቀበልነውና በመካከላችን የሆነ መንፈሳዊ ሰጠታ የለም። እግዚአብሔር አምላክ መንፈሱን የሚሰጠን በመካከላችንም መንፈሳዊ ሰጠታዎች እንዲሠሩ የሚያደርገው ሕግን በመጠበቃችን ሳይሆን በክርስቶስ በማመናችን ነው።

5. የአብርሃም ልጅነት በእምነት ነው (ገላ 3፡6-9)

በገላትያ የነበሩ አይሁድ አድራጊ ሐሰተኛ አስተማሪዎች በእግዚአብሔር ፊት ለመጽደቅ መገረዝና ሕግን መጠበቅ ብቻ ሳይሆን በሥጋም የአብርሃም ልጅ ሆኖ መገኘት ያስፈልጋል ብለው ያስተምሩ ነበር። ሐዋርያው ጳውሎስ ግን በብሉይ ኪዳን ከዘፍጥረት መጽሐፍ በመጥቀስ አንድ ንጢአተኛ በእግዚአብሔር ፊት በእምነት ብቻ ሊጸድቅ አንደሚችል ያሳያል። ለዚህ አንደኛ ምሳሌ የሚያቀርበው አብርሃምን ነው። አብርሃም ጽድቅ የተቆጠረለት በሥራ ሳይሆን በእምነት ነበር (ዘፍ 15፡6 ሮሜ 4፡1-3)።

"ተቆጠረለት" የሚለው ቃል አዲስ ኪዳን በተጻፈበት የመጀመሪያ ቋንቋ ላይ "በአንድ ሰው ተቀማጭ የሒሳብ መዝገብ ውስጥ ሕጋዊ በሆነ መንገድ የሌላን ሰው ገንዘብ ማስቀመጥ" የሚለውን ሐሳብ የሚያሳይ ነው። አንድ ንጢአተኛ ሰው ካለበት የኃጢአት አዘቅት ውስጥ ሆኖ ለመውጣት ምንም ጥረት ሳያደርግ ንጢአተኛን ሊያጸድቅ የሚችለውን እግዚአብሔርን ቢያምን የእግዚአብሔር ጽድቅ በእርሱ መዝገብ ላይ ይጻፍና ያ ጽድቅ የእርሱ ጽድቅ ሆኖ ይቆጠርለታል። ወይም ደግሞ ንጢአተኛው ሰው በክርስቶስ አዳኝነት ሲያምን እግዚአብሔር በራሱ ጽድቅ ጽድቅ አድርጎ ይቀበለዋል ማለት ነው። እዚህ ላይ ግን እግዚአብሔር ንጢአተኛውን ሰው በክርስቶስ በማመኑ ያጸድቀዋል ለንል፣ ንጢአት የለሽ ያደርገዋል ማለት ሳይሆን ጽድቅ አድርጎ ይቆጥረዋል (ይቀበለዋል) ማለታችን ነው። እግዚአብሔር የሚያከናውነው ሰውን የማጽደቅ ሥራ በእርሱ ፊት የሰውን ሕጋዊ መረጃ መለወጥ እንጂ ሰውን ራሱን መለወጥ አይደለም። ለምሳሌ አንድ ሰው ተክሰሶ ወደ ፍርድ ቤት ቢቀርብና ዳኛው ጉዳዩን ተመልክቶ ከክሱ ነፃ መሆኑን ካረጋገጠ በኋላ ፍርድ ቤቱ ይህ ሰው ነፃ ነው ብሎ ቢያሰናብተው ሰውየው ከተጠያቂነት ነፃ ይሆናል። ልክ እንዲሁ አንድ ንጢአተኛ በክርስቶስ ሲያምን በችሎቱ ላይ የተቀመጠው እግዚአብሔርም ይህ ሰው በክርስቶስ በማመኑ ጽድቅ ነው ብሎ ብያኔውን በማሰማት ይፈርድለታል።⁴⁹

⁴⁹ L. Berkhof pp 511-513